

č.j. 2012/3/int

Základní škola Mořina

**ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM
„ZDRAVÝ ŽIVOT“**

VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO ZÁKLADNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

Obsah

Identifikační údaje školy	3
Charakteristika školy	4
Charakteristika ŠVP	7
Učební plán	19
Metody, formy a vedení výuky	21
Školní preventivní strategie	21
Osnovy jednotlivých předmětů	22
Český jazyk a literatura	22
Anglický jazyk	45
Matematika	52
Člověk a jeho svět	69
Hudební výchova	100
Výtvarná výchova	113
Pracovní činnosti	124
Tělesná výchova	133
Informatika	145
Hodnocení a autoevaluace školy	155
Schválení dokumentu	164

Identifikační údaje školy

Předkladatel ŠVP:

Základní škola a mateřská škola Mořina, okres Beroun

Mořina 57, 267 17

ředitel Mgr. Petr Sodomka

telefon 257720409, mail reditel@zsmorina.cz

IČO 47559373 IZO 650016301

Zřizovatel:

Obec Mořina

Mořina 81, 267 17

telefon 257721597, mail obec@morina.cz, web: www.skolamorina.cz

Název školního vzdělávacího programu

Školní vzdělávací program „Zdravý život“ č.j. 2012/2/int. ze dne 31. 8. 2015

zkráceně Školní vzdělávací program „Zdravý život“

Platnost dokumentu od 31. srpna 2015

Školní vzdělávací program aktualizován dne 31.8.2023, změny platné ke dni 1.9.2023.

podpis ředitele školy

razítko školy

Charakteristika školy

Úplnost a velikost školy

Vesnická malotřídní škola s pěti ročníky, dvě třídy spojující první a druhý ročník, čtvrtý a pátý ročník, třetí ročník je samostatný. Jedno oddělení družiny. Toto uspořádání se může v jednotlivých školních rocích v závislosti na aktuálním počtu žáků v ročnících operativně měnit.

Vybavení školy

Materiální vybavení – svým rozsahem a kvalitou odpovídá počtu a věkovému složení žáků.

Prostorové vybavení – pro současnou kapacitu dostatečné, škola není vybavena odpovídajícími prostory pro výuku TV – víceúčelová hala ve stádiu projektu.

Technické a hygienické vybavení – odpovídá předpisům a potřebám školy.

Charakteristika pedagogického sboru

Čtyřčlenný plně kvalifikovaný pedagogický sbor (ředitel, dvě učitelky, vychovatelka ŠD).

Dlouhodobé projekty

Projekt „Plavání“ – každoročně v zimních měsících probíhá plavecký výcvik, účastní se žáci všech ročníků.

Projekt „Lyže“ – každoroční týdenní pobyt na horách s lyžařským výcvikem pod vedením kvalifikovaných lyžařských instruktorů.

Projekt „Kola“ – každoroční týdenní výjezd s programem zaměřeným na cyklistiku a cykloturistiku pod vedením kvalifikovaných instruktorů + kratší tréninkové vyjíždky během školního roku v rámci tělesné výchovy.

V rámci tohoto projektu je rovněž realizována dopravní výchova. Ta je zaměřena především na bezpečnost v silničním provozu (chůze a jízda po správné straně vozovky, přiměřená rychlost, viditelnost a osvětlení cyklisty i chodce), vybavení jízdního kola, řešení dopravních situací (základní dopravní značky, křižovatky, odbočování) i poskytnutí základní první pomoci.

V souladu s mezipředmětovými vztahy je dopravní výchova pochopitelně celoročně realizována také v předmětu Tělesná výchova a Člověk a jeho svět.

Mezinárodní spolupráce

V současné době neprobíhá.

Spolupráce s rodiči a jinými subjekty

Spolupráce s rodiči na dobré úrovni (pravidelné schůzky, neformální setkání, společné sportovní akce, individuální rozhovory a řešení případných problémů).

Spolupráce se školskou radou dobrá (oficiální i neoficiální schůzky a setkání).

Spolupráce se zřizovatelem velmi dobrá, spolupráce s poradenskými zařízeními a místními a regionálními institucemi podle potřeb školy.

Stručná charakteristika školy

Základní škola v Mořině je malotřídní škola se třemi třídami a jedním oddělením školní družiny. O budovu se školou se dělí také místní mateřská škola, což přináší možnosti úzké spolupráce a především naprosto bezproblémového přechodu dětí z mateřské do základní školy.

Umístění dvou ročníků v jedné třídě pochopitelně znamená vysoké nároky na přípravu a samotnou práci učitele. Mnohé asi napadne, že způsob výuky, kdy se vyučující věnuje střídavě jedné nebo druhé polovině třídy, nebude příliš efektivní. Ale opak je pravdou. Tento nedostatek je bohatě vyrovnán nízkým počtem dětí ve třídě a navíc se ukazuje, že takto vyučované děti jsou mnohem lépe připraveny na samostatnou práci a řešení problémů. Starší děti ve třídě se navíc přirozeným způsobem učí pomáhat mladším a naopak mladší poznávají užitečnost respektování zkušeností starších.

Počet dětí v jednotlivých ročnících se dlouhodobě pohybuje průměrně kolem dvanácti dětí. Škola se tak stává velmi úzkým kolektivem. V porovnání s velkými školami v okolí zde panují mnohem přátelštější vztahy jak mezi samotnými dětmi, tak i mezi dětmi a dospělými. Díky „rodinné“ atmosféře se zde žádné dítě například nesetká se šikanou nebo snad dokonce s návykovými látkami.

Nedílnou a zcela zásadní kapitolou života školy je mimovyučovací a zájmová činnost. Jako první a ne zcela typicky „mimoškolní“ činnost je třeba zmínit školní družinu. Zde je třeba vyzdvihnout mimořádný zájem a spokojenost dětí. Program zde je opravdu atraktivní a rozhodně se nejedná jen o „hlídání dětí“. O tom svědčí mimo jiné třeba to, že do družiny se odpoledne rády a pravidelně přicházejí podívat i ty děti, které už z naší školy odešly.

Na družinu se dále váží i jiné aktivity včetně **keramiky**. Zde si děti mohou zkusit vytvořit nejrůznější výrobky. Výsledky bývají natolik dobré, že často překvapí i samotné tvůrce. Další nabízené aktivity jsou různé kroužky, které pro školu zajišťují vybraní externisté.

Nabídka zájmových kroužků se mění každý školní rok v závislosti na personálních možnostech školy.

Specifickou záležitostí školy jsou dlouhodobé projekty. Škola vyjíždí dvakrát do roka, vždy v zimě a v létě. Tyto akce jsou v souladu s programem školy zaměřeny z velké části sportovně s hlavním důrazem na lyžování a cyklistiku. Každá taková akce má velmi dobrý vliv na vztahy mezi dětmi a významným způsobem zvyšuje jejich samostatnost. Děti mají tyto projekty rády a domů z nich se v naprosté většině vracejí plné dojmů a hezkých zážitků.

Mořinská škola tedy dětem nabízí na svoji velikost poměrně široké možnosti vyžití. Jasně se zde ukazuje úzké a v dnešní době ne zcela samozřejmé přirozené propojení života školy, obce a rodiny. Právě tato rodinná, klidná, nestresující a nenásilným způsobem vychovávající atmosféra je hlavním charakterizujícím znakem školy a její největší devizou.

Charakteristika ŠVP

Zaměření školy

Základní škola Mořina je vesnická malotřídní škola s pěti ročníky. V současné době jsou zde tři třídy, ve kterých jsou spojeny první a druhý ročník, čtvrtý s pátým, třetí ročník je samostatný. Toto uspořádání se však může v jednotlivých školních rocích v závislosti na aktuálním počtu žáků v ročnících operativně měnit. Po ukončení docházky zde přecházejí děti do plně organizovaných škol v okolí.

Hlavním kritériem při tvorbě školního vzdělávacího programu byl tedy prioritní cíl prvních pěti ročníků povinné školní docházky, kterým jsou nesporně především pevné základy mateřského jazyka v jeho mluvené i písemné podobě, základní matematické kompetence a alespoň prvotní znalost cizího jazyka. Tento cíl pak musí být splněn tak, aby byla zajištěna co největší vzájemná návaznost se školními vzdělávacími programy nejbližších plně organizovaných škol.

Mořinská škola tedy nemá možnost ani místo pro jakékoli experimenty, které by sice možná byly pro laickou veřejnost atraktivní, ale na druhé straně by mohly vážně zkomplikovat nebo dokonce ohrozit následné úspěšné studium jejich absolventů.

Rozhodnutí profilovat mořinskou školu jako školu akcentující zdravý životní styl a smysluplné využití volného času vychází z místních podmínek. Jako problém se sice v této souvislosti může jevit fakt, že škola zatím nedisponuje vlastní tělocvičnou, to je však do značné míry kompenzováno přírodními podmínkami v okolí školy. Proto bylo rozhodnuto směřovat výuku všeobecné tělesné výchovy a sportovních aktivit do oblastí, které jsou nenáročné na vybavení a vzhledem k místním podmínkám se přímo nabízejí. Jako proveditelné a pro zdravý rozvoj dětí bezpochyby velmi prospěšné bylo nakonec zvoleno zaměření na turistiku, cyklistiku, lyžování a plavání. Tento trend zároveň koresponduje s v posledních letech slibně rozvíjenou tradicí pravidelných dlouhodobých projektů vždy v zimním a v letním období, jejichž program je založen především na sportovním vyžití s důrazem právě na lyžování, cyklistiku a turistiku.

Absence školní tělocvičny a tím ztížené podmínky pro výuku v zimě byla také jedním z důvodů, proč škola akcentovala v tělesné výchově rovněž plavání. Výuka v klimaticky nepříznivém období tak probíhá v krytém bazénu a není závislá na počasí.

Protože Základní škola Mořina je profilována jako škola akcentující zdravý životní styl a smysluplné využití volného času, má předmět tělesná výchova zvýšenou hodinovou

dotaci a také jeho obsah je poměrně široký. Cílem předmětu je vedle osvojení a rozvoje specifických pohybových a sportovních schopností a dovedností v neposlední řadě také podpora a rozvoj mezilidských vztahů, smyslu pro čestné jednání a respektu a ohleduplnosti k ostatním. Jako jeden z klíčových cílů nejen tělesné výchovy, ale i ostatních předmětů je možné označit snahu ukázat dětem cestu k zdravému životnímu stylu a ukázat jim alternativy k pasivnímu trávení volného času před obrazovkou televize či počítače. Ideálním výsledkem tohoto působení by měla být individualita, která na základě svých vlastních zkušeností dokáže upřednostnit aktivní odpočinek a sportovní vyžití před konzumací pasivních forem zábavy či dokonce sociálně patologickými aktivitami.

Výchovné a vzdělávací strategie

Základní vzdělávání má žákům pomoci utvářet a postupně rozvíjet klíčové kompetence a poskytnout spolehlivý základ všeobecného vzdělání orientovaného zejména na situace blízké životu a na praktické jednání.

Klíčové kompetence představují souhrn vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot důležitých pro osobní rozvoj a uplatnění každého člena společnosti. Jejich výběr a pojetí vychází z hodnot obecně přijímaných ve společnosti a z obecně sdílených představ o tom, které kompetence jedince přispívají k jeho vzdělávání, spokojenému a úspěšnému životu a k posilování funkcí občanské společnosti. Smyslem a cílem vzdělávání je vybavit všechny žáky souborem klíčových kompetencí na úrovni, která je pro ně dosažitelná, a připravit je tak na další vzdělávání a uplatnění ve společnosti. Osvojování klíčových kompetencí je proces dlouhodobý a složitý, který má svůj počátek v předškolním vzdělávání, pokračuje v základním a středním vzdělávání a postupně se dotváří v dalším průběhu života. Úroveň klíčových kompetencí, které žáci dosáhnou na konci základního vzdělávání, nelze ještě považovat za ukončenou, ale získané klíčové kompetence tvoří neopomenutelný základ žáka pro celoživotní učení, vstup do života a do pracovního procesu.

V etapě základního vzdělávání jsou za klíčové považovány: kompetence k učení; kompetence k řešení problémů; kompetence komunikativní; kompetence sociální a personální; kompetence občanské; kompetence pracovní; kompetence digitální.

Kompetence k učení

Na konci základního vzdělávání žák:

- vybírá a využívá pro efektivní učení vhodné způsoby, metody a strategie, plánuje, organizuje a řídí vlastní učení, projevuje ochotu věnovat se dalšímu studiu a celoživotnímu učení
- vyhledává a třídí informace a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je efektivně využívá v procesu učení, tvůrčích činnostech a praktickém životě
- operuje s obecně užívanými termíny, znaky a symboly, uvádí věci do souvislostí, propojuje do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí a na základě toho si vytváří komplexnější pohled na matematické, přírodní, společenské a kulturní jevy
- samostatně pozoruje a experimentuje, získané výsledky porovnává, kriticky posuzuje a vyvozuje z nich závěry pro využití v budoucnosti

- poznává smysl a cíl učení, má pozitivní vztah k učení, posoudí vlastní pokrok a určí překážky či problémy bránící učení, naplánuje si, jakým způsobem by mohl své učení zdokonalit, kriticky zhodnotí výsledky svého učení a diskutuje o nich

Pedagogové vedou žáky k zodpovědnosti za své vzdělávání a motivují je k tomuto cíli. Motivují žáky k samostatnému vyhledávání informací a souvislostí, vytvářejí podmínky k samostatné práci a podporují jejich přirozenou zvědavost. Učí žáky pracovat s chybami, vedou je k odhalení chyby jako cesty k dalšímu vlastnímu rozvoji a poznání. Vedou žáky k uplatňování získaných poznatků v praxi.

Kompetence k řešení problémů

Na konci základního vzdělávání žák:

- vnímá nejrůznější problémové situace ve škole i mimo ni, rozpozná a pochopí problém, přemýšlí o nesrovnalostech a jejich příčinách, promyslí a naplánuje způsob řešení problémů a využívá k tomu vlastního úsudku a zkušeností
- vyhledá informace vhodné k řešení problému, nachází jejich shodné, podobné a odlišné znaky, využívá získané vědomosti a dovednosti k objevování různých variant řešení, nenechá se odradit případným nezdarem a vytrvale hledá konečné řešení problému
- samostatně řeší problémy; volí vhodné způsoby řešení; užívá při řešení problémů logické, matematické a empirické postupy
- ověřuje prakticky správnost řešení problémů a osvědčené postupy aplikuje při řešení obdobných nebo nových problémových situací, sleduje vlastní pokrok při zdolávání problémů
- kriticky myslí, činí uvážlivá rozhodnutí, je schopen je obhájit, uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí a výsledky svých činů zhodnotí

Pedagogové zadávají problémové úkoly, podporují týmovou spolupráci a pěstují u žáků vytrvalost v řešení problémů. Využívají k výchově přirozených situací vyplývajících z běžného života a vedou žáky ke snaze o konečné a bezkonfliktní řešení. Využívají formy týmové spolupráce, komunikačních dovedností a ve vhodné míře též demokratických principů.

Kompetence komunikativní

Na konci základního vzdělávání žák:

- formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřuje se výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu
- naslouchá promluvám druhých lidí, porozumí jim, vhodně na ně reaguje, účinně se zapojuje do diskuse, obhájí svůj názor a vhodně argumentuje
- rozumí různým typům textů a záznamů, obrazových materiálů, běžně užívaných gest, zvuků a jiných informačních a komunikačních prostředků, přemýšlí o nich, reaguje na ně a tvořivě je využívá ke svému rozvoji a k aktivnímu zapojení se do společenského dění
- využívá informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem
- využívá získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů potřebných k plnohodnotnému soužití a kvalitní spolupráci s ostatními lidmi

Pedagogové vedou žáky ke kultivované komunikaci, dávají jim prostor k vyjádření vlastních názorů, které zároveň vhodně a citlivě korigují. Vytvářejí podmínky k bezostyšné komunikaci mezi dětmi a dospělými a mezi staršími a mladšími spolužáky.

Kompetence sociální a personální

Na konci základního vzdělávání žák:

- účinně spolupracuje ve skupině, podílí se společně s pedagogy na vytváření pravidel práce v týmu, na základě poznání nebo přijetí nové role v pracovní činnosti pozitivně ovlivňuje kvalitu společné práce
- podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu, na základě ohleduplnosti a úcty při jednání s druhými lidmi přispívá k upevňování dobrých mezilidských vztahů, v případě potřeby poskytne pomoc nebo o ni požádá
- přispívá k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy, chápe potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu, oceňuje zkušenosti druhých lidí, respektuje různá hlediska a čerpá poučení z toho, co si druzí lidé myslí, říkají a dělají

- vytváří si pozitivní představu o sobě samém, která podporuje jeho sebedůvěru a samostatný rozvoj; ovládá a řídí svoje jednání a chování tak, aby dosáhl pocitu sebeuspokojení a sebeúcty

Pedagogové vedou žáky formou skupinové práce ke kooperaci podle dohodnutých pravidel. Učí je tolerovat ostatní a vedou je k ohleduplnosti k jejich případným chybám a nedostatkům. K tomuto cíli používají forem her, soutěží a dlouhodobých projektů. Vytvářejí podmínky k rozvoji umění prosadit sebe sama a své názory i podřídit se ostatním a odhalovat umění kompromisu. Je vyžadováno dodržování společně vytvořených pravidel. Žáci jsou vedeni k toleranci k odlišnostem mezi lidmi a solidárnosti. Důraz je kladen na vytváření vztahu k zdravému způsobu života a kvalitní využití volného času.

Kompetence občanské

Na konci základního vzdělávání žák:

- respektuje přesvědčení druhých lidí, váží si jejich vnitřních hodnot, je schopen vcítit se do situací ostatních lidí, odmítá útlak a hrubé zacházení, uvědomuje si povinnost postavit se proti fyzickému i psychickému násilí
- chápe základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy, je si vědom svých práv a povinností ve škole i mimo školu
- rozhoduje se zodpovědně podle dané situace, poskytne dle svých možností účinnou pomoc a chová se zodpovědně v krizových situacích i v situacích ohrožujících život a zdraví člověka
- respektuje, chrání a ocení naše tradice a kulturní i historické dědictví, projevuje pozitivní postoj k uměleckým dílům, smysl pro kulturu a tvořivost, aktivně se zapojuje do kulturního dění a sportovních aktivit
- chápe základní ekologické souvislosti a environmentální problémy, respektuje požadavky na kvalitní životní prostředí, rozhoduje se v zájmu podpory a ochrany zdraví a trvale udržitelného rozvoje společnosti

Pedagogové dbají na chování žáků a svým nekompromisním postojem zamezují jakýmkoli projevům agresivity a šikany mezi nimi, vedou žáky k zodpovědnosti za své chování a jeho následky. Zapojením do přirozeného života obce vedou žáky k úctě k tradicím, kulturnímu dědictví, k jejich ochraně a dalšímu rozvoji. Vhodnými akcemi podporují vztah

děti k životnímu prostředí a jeho aktivní ochranu. Nabídkou a propagací jiných forem zábavy vedou žáky nenásilnou formou k ochraně vlastního zdraví a svým vyhraněným postojem formují jejich negativní vztah k drogám, omamným látkám a gamblingu.

Kompetence pracovní

Na konci základního vzdělávání žák:

- používá bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení, dodržuje vymezená pravidla, plní povinnosti a závazky, adaptuje se na změněné nebo nové pracovní podmínky
- přistupuje k výsledkům pracovní činnosti nejen z hlediska kvality, funkčnosti, hospodárnosti a společenského významu, ale i z hlediska ochrany svého zdraví i zdraví druhých, ochrany životního prostředí i ochrany kulturních a společenských hodnot
- využívá znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost, činí podložená rozhodnutí o dalším vzdělávání a profesním zaměření
- orientuje se v základních aktivitách potřebných k uskutečnění podnikatelského záměru a k jeho realizaci, chápe podstatu, cíl a riziko podnikání, rozvíjí své podnikatelské myšlení

Pedagogové vedou žáky k zodpovědné práci a k jejímu plánování a dokončení. Nabídkou vhodné a pestré zájmové činnosti umožňují žákům objevovat smysluplné využití volného času a vedou je k objevení jejich individuálních zájmů, schopností a talentu. Vštěpují žákům úctu a respekt k práci druhých.

Kompetence digitální

Na konci základního vzdělávání žák:

- ovládá běžně používaná digitální zařízení, aplikace a služby; využívá je při učení i při zapojení do života školy a do společnosti; samostatně rozhoduje, které technologie, pro jakou činnost či řešený problém použít
- získává, vyhledává, kriticky posuzuje, spravuje a sdílí data, informace a digitální obsah,
- k tomu volí postupy, způsoby a prostředky, které odpovídají konkrétní situaci a účelu

- vytváří a upravuje digitální obsah, kombinuje různé formáty, vyjadřuje se za pomoci digitálních prostředků
- využívá digitální technologie, aby si usnadnil práci, zautomatizoval rutinní činnosti, zefektivnil či zjednodušil své pracovní postupy a zkvalitnil výsledky své práce
- chápe význam digitálních technologií pro lidskou společnost, seznamuje se s novými technologiemi, kriticky hodnotí jejich přínosy a reflektuje rizika jejich využívání
- předchází situacím ohrožujícím bezpečnost zařízení i dat, situacím s negativním dopadem na jeho tělesné a duševní zdraví i zdraví ostatních; při spolupráci, komunikaci a sdílení informací v digitálním prostředí jedná eticky

Pedagogové vedou žáky k využívání digitálních technologií při nejrůznějších činnostech, při řešení nejrůznějších problémů, rozvíjí u žáků schopnost orientovat se v digitálním prostředí a mít určitý nadhled nad tím, co digitální technologie kolem nás ovlivňují a schopnost na to vědomě a s porozuměním reagovat. Vedeme žáky, aby využívali digitální technologie, aby si usnadnili práci, zautomatizovali rutinní činnosti, zefektivnili či zjednodušili své pracovní postupy a zkvalitnili výsledky své práce. Učíme žáky používat digitální zařízení, aplikace a služby, vytvářet a upravovat digitální obsah, kombinovat různé formáty, vyjadřovat se za pomoci digitálních prostředků a využívat je při učení i při zapojení do života školy a do společnosti. Učíme dále žáky samostatně rozhodnout se, které technologie pro jakou činnost či řešený problém použít.

Výuka žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Účelem podpory vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami je plné zapojení a maximální využití vzdělávacího potenciálu každého žáka s ohledem na jeho individuální možnosti a schopnosti. Pedagog tomu přizpůsobuje své vzdělávací strategie na základě stanovených podpůrných opatření. Pravidla pro použití podpůrných opatření školou a školským zařízením stanovuje vyhláška č. 27/2016 Sb.

Pro žáky s přiznanými podpůrnými opatřeními prvního stupně je ŠVP podkladem pro zpracování Plánu pedagogické podpory (PLPP) a pro žáky s přiznanými podpůrnými opatřeními od druhého stupně podkladem pro tvorbu Individuálního vzdělávacího plánu (IVP). PLPP a IVP zpracovává škola.

Žákům se speciálními vzdělávacími potřebami je škola schopna poskytnout vzdělání podle individuálního vzdělávacího plánu. Díky malému kolektivu a uzavřenému prostředí zde mají takoví žáci zajištěn individuální přístup a pochopení jak ze strany pedagogů, tak i spolužáků.

Péče o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami je zabezpečena formou individuální péče, která je vzhledem k nízkému počtu žáků ve třídách dobře realizovatelná.

Bezbariérovost není vzhledem ke stáří budovy školy v současné době realizovatelná.

Vzdělávání nadaných a mimořádně nadaných žáků

Nadaným žákem se rozumí jedinec, který při adekvátní podpoře vykazuje ve srovnání s vrstevníky vysokou úroveň v jedné či více oblastech rozumových schopností, v pohybových, manuálních, uměleckých nebo sociálních dovednostech.

Výuka žáků probíhá takovým způsobem, aby byl stimulován rozvoj jejich potenciálu včetně různých druhů nadání a aby se tato nadání mohla ve škole projevit a pokud možno i uplatnit a dále rozvíjet.

K těmto žákům se přistupuje v hodinách individuálně, jsou jim zadávány složitější úlohy, samostatné práce, referáty. Jsou pověřováni vedením skupin, hledáním dalších možných postupů řešení problémů.

Mimořádně nadaným žákům je škola schopna poskytnout odpovídající individuální péči tak, aby jejich talent a schopnosti byly co nejvíce rozvíjeny.

Vzdělávání žáků s odlišným mateřským jazykem (OMJ)

Poskytujeme cílenou podporu žákům s odlišným mateřským jazykem (OMJ) tak, aby se co nejdříve mohli zapojit do běžné výuky a jejich účast ve vzdělávání mohla být ve všech předmětech co nejefektivnější.

Žáci s OMJ jsou zařazeni do ročníku, kterému odpovídají věkem s přihlédnutím k dosavadnímu průběhu vzdělávání, respektive k jazykové vybavenosti žáka. Ta je diagnostikována učitelem a ředitelem školy za účelem zjištění úrovně znalosti češtiny žáka a vhodné volby jeho podpory. Nastává vzájemná spolupráce mezi pedagogy, vychovatelkou a zákonným zástupcem žáka s OMJ, domlouvá se způsob a pravidla vzájemné spolupráce. V případě potřeby při komunikaci s rodiči žáků s OMJ škola zapojuje tlumočníky.

Pedagogové si uvědomují potenciál jazykové a kulturní rozmanitosti svých žáků a cíleně aktivují jejich předchozí znalosti, zkušenosti i jazykovou výbavu.

Škola realizuje řadu aktivit, které ve školním prostředí zviditelňují vícejazyčnost a multikulturalitu, aby tím více podpořila identitu a sebevědomí žáků š OMJ a usnadnila jejich integraci v novém prostředí. Současně pedagogové podporují třídní kolektiv, aby přijímal vícejazyčnost jako přirozený jev, který může vzdělávání obohatit.

Začlenění průřezových témat

Průřezová témata Osobnostní a sociální výchova, Výchova demokratického občana, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Multikulturní výchova, Environmentální výchova a Mediální výchova odpovídající požadavkům RVP jsou nedílnou součástí výchovné činnosti na prvním stupni základního vzdělávání. Přirozeně prolínají nenásilnou formou celou práci všech pedagogických pracovníků školy nejen v průběhu vyučování, ale nedílně i ve všech ostatních aktivitách školy. Jejich konkrétní zařazení do výuky je podrobně popsáno v osnovách jednotlivých předmětů. Podrobně rozpracována jsou jen témata přímo související s konkrétním předmětem. Neméně důležitou součástí jsou i ostatní konkrétně neuvedené oblasti a aktivity vyplývající spontánně z dané situace (estetika, rozvoj morálněvolních vlastností, smysl pro fair play...).

Distribuce průřezových témat

Průřezová témata jsou uplatňována formou integrace do výuky jednotlivých předmětů.

Osobnostní a sociální výchova

téma a tematické okruhy se uplatňují ve všech ročnících

osobnostní rozvoj ČJ, AJ, M, ČLS, HV, VV, PČ, TV

sociální rozvoj ČJ, AJ, M, ČLS, HV, VV, PČ, TV

morální rozvoj ČJ, AJ, M, ČLS, HV, TV, INF

Výchova v demokratického občana

	1	2	3	4	5
<i>občanská společnost a škola</i>	ČLS				

<i>občan, občanská společnost a stát</i>	ČLS
<i>formy participace občanů v politickém životě</i>	ČLS
<i>principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování</i>	ČLS

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

	1	2	3	4	5
<i>Evropa a svět nás zajímá</i>		ČJ	AJ, ČLS	ČJ, AJ, ČLS	ČJ, AJ, ČLS
<i>objevujeme Evropu a svět</i>			ČJ, ČLS, AJ	ČJ, ČLS, AJ	AJ, INF
<i>jsme Evropané</i>			ČJ, AJ, ČLS	AJ, ČLS	AJ, ČLS

Multikulturní výchova

	1	2	3	4	5
<i>kulturní diference</i>	ČJ	ČJ	ČJ, ČLS, AJ	HV, VV	HV, VV
<i>lidské vztahy</i>	TV	ČLS, PČ			
<i>etnický původ</i>			AJ, ČLS	AJ	AJ, ČLS
<i>multikulturalita</i>	ČLS		ČLS	VV, HV	VV, HV
<i>princip sociálního smíru a solidarity</i>		ČLS	ČJ, ČLS		

Environmentální výchova

	1	2	3	4	5
<i>ekosystémy</i>			ČLS		
<i>základní podmínky života</i>			ČLS	ČLS	
<i>lidské aktivity a problémy životního prostředí</i>				ČLS	PČ
<i>vztah člověka k prostředí</i>		ČJ, M, VV, TV, HV,	ČLS, PČ	napříč všemi ročníky	

Mediální výchova

	1	2	3	4	5
<i>kritické čtení a vnímání mediálních sdělení</i>			ČLS	ČJ	INF
<i>interpretace vztahu mediálních sdělení a reality</i>			ČLS	ČJ	INF
<i>stavba mediálních sdělení</i>				ČJ	INF
<i>vnímání autora mediálních sdělení</i>				ČJ	INF
<i>fungování a vliv médií ve společnosti</i>				ČJ	INF
<i>tvorba mediálního sdělení</i>				INF	ČJ, INF

tel.: 257720409

Základní škola Mořina, 267 17 Mořina 57

reditel@zsmorina.cz

práce v realizačním týmu

Učební plán

Učební plán stanovuje týdenní hodinovou dotaci jednotlivých povinných vyučovacích předmětů se zřetelem splnění požadavků na vzdělání v prvních pěti ročnících základní školy.

Čelné místo v učebním plánu zaujímají český jazyk a matematika. Hlavním cílem v českém jazyce je během pěti let výuky uvést děti do studia českého jazyka, seznámit je a vštípit jim základní pravidla jeho písemné i mluvené formy a v neposlední řadě vybudovat v dětech vztah k rodné řeči a motivovat k aktivnímu čtení. V matematice je pak hlavním cílem seznámení a osvojení si základních matematických operací a orientace v nich, dále aktivní rozvoj logického myšlení a schopnosti aplikace osvojených poznatků v praxi.

Vedle těchto základních předmětů je vzhledem k současným společenským požadavkům velmi podstatná výuka cizího jazyka, konkrétně angličtiny.

Přírodovědné a společenské vzdělání zajišťuje předmět Člověk a jeho svět. Jeho obsah lze rozdělit v zásadě do dvou oblastí, přírodovědné a společenskovední.

Oblast estetické výchovy je zastoupena předměty Hudební výchova a Výtvarná výchova. Tyto předměty otevírají a dále kultivují přirozený muzikální a výtvarný projev žáků a spojují je s osvojováním příslušných dovedností.

Praktické a činnostní poznávání světa, osvojení praktických manuálních dovedností a činností zajišťuje předmět Pracovní činnosti.

V souladu se zaměřením školy je zvýšená hodinová dotace předmětu Tělesná výchova. Výchova k zdravému životnímu stylu a aktivnímu a smysluplnému využití volného času je vedle rozvíjení pohybových schopností a dovedností nedílnou součástí tohoto předmětu.

Toto zaměření se pochopitelně prolíná do všech předmětů.

Učební plán ZŠ Mořina

Předmět	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník	celkem	min. dot.	dispon. č.d.
Český jazyk	8	9	7	7	7	38	35	3
Anglický jazyk	0	0	3	3	3	9	9	0
Matematika	5	5	5	5	5	25	20	5
Člověk a jeho svět	2	2	3	2	3	12	11	1
Hudební výchova	1	1	1	1	1	5	12	0
Výtvarná výchova	1	1	2	2	1	7		
Pracovní činnosti	1	1	1	1	1	5	5	0
Tělesná výchova	3	3	3	3	3	15	10	5
Informatika	0	0	0	1	1	2	2	0
Celkem	21	22	25	25	25	118	104	14

Metody, formy a vedení výuky

Výukové metody respektují poznatky a zásady moderní pedagogiky a jako takové by měly být především co nejnázornější a žákům co nejvíce přístupné, aby učivo bylo pokud možno co nejsnáze uchopitelné.

Při jejich volbě respektuje učitel rovněž individuální schopnosti jednotlivých žáků a způsob výuky jim podle možnosti vhodně přizpůsobuje.

Učitel je plně zodpovědný za maximálně efektivní způsob vedení výuky a s přihlédnutím ke schopnostem a úsilí jednotlivých žáků zároveň také za jeho výsledky. Z tohoto důvodu volí metody a způsob výuky adekvátně konkrétní situaci a danému učivu a rozhodování o nich je především v jeho kompetenci.

Školní preventivní strategie

Díky lokalitě, velikosti školy a složení žáků je riziko sociálně patologických jevů na škole minimální.

Přesto je prevence těchto jevů na škole realizována, a to především zcela nenásilnou formou jako součást běžné výuky a s ohledem na zaměření školy také při mimoškolních a mimovyučovacích aktivitách. Vzhledem k těsné provázanosti zaměstnanců ji provádějí nejen pedagogové, ale i nepedagogičtí pracovníci školy. Těžiště práce však pochopitelně zůstává na pracovnících pedagogických.

Cílovou skupinou jsou všichni žáci školy a program bude akcentovat prevenci zneužívání zejména sociálně tolerovaných drog, šikany a jakékoli formy násilí, zneužívání a týrání dětí. Jako jejich protiklad je vyzdvihován zdravý životní styl, správný rozvoj osobnosti a hodnotné vztahy v kolektivu.

Osnovy jednotlivých ročníků

Český jazyk a literatura

Charakteristika předmětu a specifické cíle

Předmět Český jazyk vychází ze vzdělávacího oboru Český jazyk a literatura, vzdělávací oblast Jazyk a jazyková komunikace. Je tvořen složkami jazyková výchova, literární výchova a komunikační a slohová výchova. Tyto složky se vzájemně prolínají a obsahují i prvky dramatické výchovy.

Ovládnutí jazykových prostředků češtiny je základní předpoklad úspěšného vzdělávání v dalších oblastech lidského poznání. Výuka českého jazyka by měla vést žáky k užívání mateřského jazyka v jeho mluvené i písemné podobě tak, aby mohl poznat a pochopit společensko-kulturní rozvoj společnosti, k vytváření předpokladů efektivní mezilidské komunikace a k orientaci při vnímání okolního světa i sebe sama.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- pochopení jazyka jako nositele historického a kulturního vývoje národa a důležitého sjednocujícího činitele národního společenství
- pochopení jazyka jako důležitého nástroje celoživotního vzdělávání
- rozvíjení pozitivního vztahu k mateřskému jazyku a jeho chápání jako zdroje pro rozvoj osobního i kulturního bohatství
- rozvíjení pozitivního vztahu k mnohojazyčnosti a respektování kulturní rozmanitosti
- vnímání a postupnému osvojování jazyka jako prostředku k získávání a předávání informací, k vyjádření jeho potřeb i prožitků a ke sdělování názorů
- zvládnutí pravidel mezilidské komunikace daného kulturního prostředí a rozvíjení pozitivního vztahu k jazyku v rámci interkulturní komunikace
- samostatnému získávání informací z různých zdrojů a k zvládnutí práce s jazykovými a literárními prameny i s texty různého zaměření

- získávání sebedůvěry při vystupování na veřejnosti a ke kultivovanému projevu jako prostředku prosazení sebe sama
- individuálnímu prožívání slovesného uměleckého díla, ke sdílení čtenářských zážitků, k rozvíjení pozitivního vztahu k literatuře i k dalším druhům umění založeným na uměleckém textu a k rozvíjení emocionálního a estetického vnímání

V předmětu český jazyk a literatura se výuka zaměřuje především na tyto cíle:

- přiměřená míra osvojení techniky čtení a psaní a jejich použití i v praktickém životě
- správné, souvislé a kultivované vyjadřování pomocí češtiny adekvátně věku žáků
- seznámení s bohatostí češtiny a její slovní zásobou a její využití v písemném i ústním projevu
- osvojení elementárních pravidel českého pravopisu a jejich využití v praxi
- postupné vytváření čtenářských návyků a dovedností, čtení adekvátních textů s porozuměním a jejich interpretace
- základní seznámení s nejdůležitějšími literárními žánry a výchova k základnímu hodnocení jednotlivých děl
- postupné vytváření a formování čtenářského vkusu na základě četby a dalších činností
- funkce a význam divadla, filmu, televize a ostatních médií, základní orientace v jejich nabídce a výchova ke kritickému výběru nabízených pořadů

Časová dotace:

1. ročník – 8 hodin

3. ročník – 7 hodin

5. ročník – 7 hodin

2. ročník – 9 hodin

4. ročník – 7 hodin

Do předmětu jsou zařazena průřezová témata

- mediální výchova
- osobnostní a sociální výchova
- multikulturní výchova

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru**KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA****Očekávané výstupy – 1. období**

žák

- ČJL-3-1-01** *plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti*
ČJL-3-1-02 *porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti*
ČJL-3-1-03 *respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru*
ČJL-3-1-04 *pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost*
ČJL-3-1-05 *v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči*
ČJL-3-1-06 *volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích*
ČJL-3-1-07 *na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev*
ČJL-3-1-08 *zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním*
ČJL-3-1-09 *píše správné tvary písmen a číslic, správně spojuje písmena i slabiky; kontroluje vlastní písemný projev*
ČJL-3-1-10 *píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení*
ČJL-3-1-11 *seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh*

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

- ČJL-3-1-01p** *čte s porozuměním jednoduché texty*
ČJL-3-1-02p *rozumí pokynům přiměřené složitosti*
ČJL-3-1-04p, ČJL-3-1-05p, ČJL-3-1-06p *dbá na správnou výslovnost, tempo řeči a pravidelné dýchání*
ČJL-3-1-08 *zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním*
ČJL-3-1-09p *píše písmena a číslice – dodržuje správný poměr výšky písmen ve slově, velikost, sklon a správné tvary písmen*
ČJL-3-1-09p *spojuje písmena a slabiky*
ČJL-3-1-09p *převádí slova z mluvené do psané podoby*
ČJL-3-1-09p *dodržuje správné pořadí písmen ve slově a jejich úplnost*
ČJL-3-1-10p *opisuje a přepisuje krátké věty*

KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA**Očekávané výstupy – 2. období**

žák

- ČJL-5-1-01** *čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas*
ČJL-5-1-02 *rozlišuje podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk, podstatné informace zaznamenává*
ČJL-5-1-03 *posuzuje úplnost či neúplnost jednoduchého sdělení*
ČJL-5-1-04 *reprodukuje obsah přiměřeně složitěho sdělení a zapamatuje si z něj*

podstatná fakta**ČJL-5-1-05 vede správně dialog, telefonický rozhovor, zanechá vzkaz na záznamníku****ČJL-5-1-06 rozpoznává manipulativní komunikaci v reklamě****ČJL-5-1-07 volí náležitou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo podle svého komunikačního záměru****ČJL-5-1-08 rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost a vhodně ji užívá podle komunikační situace****ČJL-5-1-09 píše správně po stránce obsahové i formální jednoduché komunikační žánry****ČJL-5-1-10 sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytváří krátký mluvený nebo písemný projev s dodržením časové posloupnosti****Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:**

žák

*ČJL-5-1-05p, ČJL-5-1-10p vypráví vlastní zážitky, jednoduchý příběh podle přečtené předlohy nebo ilustrací a domluví se v běžných situacích**ČJL-5-1-05p má odpovídající slovní zásobu k souvislému vyjadřování**ČJL-5-1-07p v mluveném projevu volí správnou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo řeči**ČJL-5-1-09p popíše jednoduché předměty, činnosti a děje**ČJL-5-1-09p opisuje a přepisuje jednoduché texty**ČJL-5-1-09p píše správně a přehledně jednoduchá sdělení**ČJL-5-1-09p píše čitelně a úpravně, dodržuje mezery mezi slovy**ČJL-5-1-09p ovládá hůlkové písmo**- tvoří otázky a odpovídá na ně***Učivo**

- **čtení** – praktické čtení (technika čtení, čtení pozorné, plynulé, znalost orientačních prvků v textu); věcné čtení (čtení jako zdroj informací, čtení vyhledávací, klíčová slova)
- **naslouchání** – praktické naslouchání (zdvořilé, vyjádření kontaktu s partnerem); věcné naslouchání (pozorné, soustředěné, aktivní – zaznamenat slyšené, reagovat otázkami)
- **mluvený projev** – základy techniky mluveného projevu (dýchání, tvoření hlasu, výslovnost), vyjadřování závislé na komunikační situaci; komunikační žánry: pozdrav, oslovení, omluva, prosba, vzkaz, zpráva, oznámení, vypravování, dialog na základě obrazového materiálu; základní komunikační pravidla (oslovení, zahájení a ukončení dialogu, střídání rolí mluvčího a posluchače, zdvořilé vystupování), mimojazykové prostředky řeči (mimika, gesta)
- **písemný projev** – základní hygienické návyky (správné sezení, držení psacího náčiní, hygiena zraku, zacházení s grafickým materiálem); technika psaní (úhledný, čitelný a přehledný písemný projev, formální úprava textu); žánry písemného projevu: adresa, blahopřání, pozdrav z prázdnin, omluvenka; zpráva, oznámení, pozvánka, vzkaz, inzerát, dopis, popis; jednoduché tiskopisy (příhláška, dotazník), vypravování

JAZYKOVÁ VÝCHOVA**Očekávané výstupy – 1. období**

žák

- ČJL-3-2-01** rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova, člení slova na hlásky, odlišuje dlouhé a krátké samohlásky
- ČJL-3-2-02** porovnává významy slov, zvláště slova opačného významu a slova významem souřadná, nadřazená a podřazená, vyhledá v textu slova příbuzná
- ČJL-3-2-03** porovnává a třídí slova podle zobecněného významu – děj, věc, okolnost, vlastnost
- ČJL-3-2-04** rozlišuje slovní druhy v základním tvaru
- ČJL-3-2-05** užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary podstatných jmen, přídavných jmen a sloves
- ČJL-3-2-06** spojuje věty do jednodušších souvětí vhodnými spojkami a jinými spojovacími výrazy
- ČJL-3-2-07** rozlišuje v textu druhy vět podle postoje mluvčího a k jejich vytvoření volí vhodné jazykové i zvukové prostředky
- ČJL-3-2-08** odůvodňuje a píše správně: i/y po tvrdých a měkkých souhláskách i po obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech; dě, tě, ně, ú/ů, bě, pě, vě, mě – mimo morfologický šev; velká písmena na začátku věty a v typických případech vlastních jmen osob, zvířat a místních pojmenování

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

- ČJL-3-2-01p** rozlišuje všechna písmena malé a velké abecedy
- ČJL-3-2-01p** rozeznává samohlásky (odlišuje jejich délku) a souhlásky
- ČJL-3-2-01p** tvoří slabiky
- ČJL-3-2-01p** rozlišuje věty, slova, slabiky, hlásky
- ČJL-3-2-08p** píše velká písmena na začátku věty a ve vlastních jménech

JAZYKOVÁ VÝCHOVA**Očekávané výstupy – 2. období**

žák

- ČJL-5-2-01** porovnává významy slov, zvláště slova stejného nebo podobného významu a slova vícevýznamová
- ČJL-5-2-02** rozlišuje ve slově kořen, část příponovou, předponovou a koncovku
- ČJL-5-2-03** určuje slovní druhy plnovýznamových slov a využívá je v gramaticky správných tvarech ve svém mluveném projevu
- ČJL-5-2-04** rozlišuje slova spisovná a jejich nespisovné tvary
- ČJL-5-2-05** vyhledává základní skladební dvojici a v neúplné základní skladební dvojici označuje základ věty
- ČJL-5-2-06** odlišuje větu jednoduchou a souvětí, vhodně změní větu jednoduchou v souvětí
- ČJL-5-2-07** užívá vhodných spojovacích výrazů, podle potřeby projevu je obměňuje

ČJL-5-2-08 *píše správně i/y ve slovech po obojetných souhláskách*

ČJL-5-2-09 *zvládá základní příklady syntaktického pravopisu*

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

ČJL-5-2-03p *pozná podstatná jména a slovesa*

ČJL-5-2-06p *dodržuje pořádek slov ve větě, pozná a určí druhy vět podle postoje mluvčího*

ČJL-5-2-08p *rozdělí tvrdé, měkké a obojetné souhlásky a ovládá pravopis měkkých a tvrdých slabik*

- *určuje samohlásky a souhlásky*

- *seřadí slova podle abecedy*

- *správně vyslovuje a píše slova se skupinami hlásek dě-tě-ně-bě-pě-vě-mě*

- *správně vyslovuje a píše znělé a neznělé souhlásky*

Učivo

- **zvuková stránka jazyka** – sluchové rozlišení hlásek, výslovnost samohlásek, souhlásek a souhláskových skupin, modulace souvislé řeči (tempo, intonace, přízvuk)
- **slovní zásoba a tvoření slov** – slova a pojmy, význam slov, slova jednoznačná a mnohoznačná, antonyma, synonyma, homonyma; stavba slova (kořen, část předponová a příponová, koncovka)
- **tvarosloví** – slovní druhy, tvary slov
- **skladba** – věta jednoduchá a souvětí, základní skladební dvojice
- **pravopis** – lexikální, základy morfologického (koncovky podstatných jmen a přídavných jmen tvrdých a měkkých) a syntaktického (shoda přísudku s holým podmětem)

LITERÁRNÍ VÝCHOVA

Očekávané výstupy – 1. období

žák

ČJL-3-3-01 *čte a přednáší z paměti ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku*

ČJL-3-3-02 *vyjadřuje své pocity z přečteného textu*

ČJL-3-3-03 *rozdělí vyjadřování v próze a ve verších, odlišuje pohádku od ostatních vyprávění*

ČJL-3-3-04 *pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a podle svých schopností*

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

ČJL-3-3-01p *pamatuje si a reprodukuje jednoduché říkanky a dětské básně*

ČJL-3-3-02p *reprodukuje krátký text podle otázek a ilustrací*

- *při poslechu pohádek a krátkých příběhů udržuje pozornost*

LITERÁRNÍ VÝCHOVA

Očekávané výstupy – 2. období

žák

ČJL-5-3-01 vyjadřuje své dojmy z četby a zaznamenává je**ČJL-5-3-02** volně reprodukuje text podle svých schopností, tvoří vlastní literární text na dané téma**ČJL-5-3-03** rozlišuje různé typy uměleckých a neuměleckých textů**ČJL-5-3-04** při jednoduchém rozboru literárních textů používá elementární literární pojmy**Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:**

žák

ČJL-5-3-01p, ČJL-5-3-02p dramatizuje jednoduchý příběh**ČJL-5-3-01p, ČJL-5-3-02p** vypráví děj zhlédnutého filmového nebo divadelního představení podle daných otázek**ČJL-5-3-02p** čte krátké texty s porozuměním a reprodukuje je podle jednoduché osnovy**ČJL-5-3-02p** určí v přečteném textu hlavní postavy a jejich vlastnosti**ČJL-5-3-04p** rozlišuje prózu a verše

- rozlišuje pohádkové prostředí od reálného

- ovládá tiché čtení a orientuje se ve čteném textu

Učivo

- poslech literárních textů
- zážitkové čtení a naslouchání
- tvořivé činnosti s literárním textem – přednes vhodných literárních textů, volná reprodukce přečteného nebo slyšeného textu, dramatizace, vlastní výtvarný doprovod
- základní literární pojmy – literární druhy a žánry: rozpočítadlo, hádanka, říkanka, báseň, pohádka, bajka, povídka; spisovatel, básník, kniha, čtenář; divadelní představení, herec, režisér; verš, rým, přirovnání

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

Učitel vede žáky ke čtení s porozuměním a práci s textem

Vede žáky k zodpovědnosti za své vzdělávání a pozitivně je k tomuto cíli motivuje

Vede žáky k osvojování jazyka jako prostředku k získávání a předávání informací a nástroje celoživotního vzdělávání

Učí žáky práci s chybou

Volí individuální přístup k žákovi

Rozvíjí pozitivní vztah k mateřskému jazyku

Vede žáky k samostatné četbě a v hodinách literární výchovy k prezentaci přečtených knih

Kompetence k řešení problémů

Zadáva problémové úlohy

Podporuje týmovou spolupráci při jejich řešení

Pěstuje u žáka vytrvalost v řešení problémových úkolů

Sleduje, zda řešení problémů prakticky zvládá

Snaží se o zábavné formy práce

Kompetence komunikativní

Vede žáky k výstižnému pojmenování věcí a jevů

Vede žáky ke kultivovanému písemnému projevu

Dává žákům prostor k vyjádření svých názorů a zapojení se do diskuse

Rozvíjí u žáků pravidla mezilidské komunikace

Kompetence sociální a personální

Učí žáky pracovat ve skupině podle dohodnutých pravidel

Vede žáky ke spolupráci

Učí žáky tolerovat ostatní a projevovat jim své city

Průběžně monitoruje sociální vztahy ve třídě

Učí žáky vážit si sebe i druhých

Vede žáky k získávání sebedůvěry při vystupování na veřejnosti

Kompetence občanské

Vede žáky ke slušnému chování

Aktivními formami učí žáky chovat se zodpovědně

Dbá na dodržování pravidel chování ve škole stanovených vnitřním řádem školy

Vede žáky k ochraně svého zdraví

Rozvíjí pozitivní vztah k literatuře i k dalším druhům umění založených na uměleckém textu

Kompetence pracovní

Pomáhá žákům při výběru volitelných předmětů a zájmových kroužků

Vede žáky k zodpovědné práci, k jejímu plánování a dokončení

Vede žáky k úctě k práci své i druhých

Dává prostor i méně nadaným žákům

Vede žáky k samostatné a tvořivé práci

Kompetence digitální

Učitel vede žáky k využívání digitálních technologií při řešení problémů

Vede žáky k otevřenosti novým cestám, nástrojům, snaze postupně se zlepšovat

Učební osnovy jednotlivých ročníků

1. ročník

- věta, slovo, slabika, hláska
- písmeno malé, velké, tištěné a psané
- tečka, čárka, uvozovky, otazník, vykřičník, pomlčka
- hlasité a tiché čtení
- článek, nadpis, řádek, odstavec
- prosba, omluva, poděkování, blahopřání
- rozlišení věty, slova, slabiky a hlásky z hlediska potřeb čtení a psaní
- poznávání písmen abecedy ve vztahu k jim odpovídajícím hláskám
- rozvíjení znělého hlasu, artikulace
- uvědomělé čtení, plynulé spojování slabik a slov, výslovnost délky hlásek
- sdělování krátkých zpráv, krátké mluvené projevy
- činnosti a přípravné cviky pro uvolňování ruky k psaní
- psaní jednotlivých prvků písmen a číslic (čáry, oblouky, ovály, kličky, zátrhy, vlnovky)
- orientace v liniatuře
- psaní velkých počátečních písmen vlastních jmen a na začátku vět
- základní hygienické návyky – sezení, držení tužky, umístění sešitu, hygiena zraku
- poznávání a osvojování psaní písmen, slabik, slov
- psaní krátkých slov a jednoduchých vět
- opisování podle předlohy, přepis, diktát, autodiktát
- vytváření základů rukopisu – čitelnost, úhlednost, úprava písemného projevu
- poslech literárních textů pro mládež
- básně, říkadla, hádanky a přísloví, jejich přednes
- vyprávění, pohádka
- postavy literárních děl, jejich hodnocení, vyjádření pocitů z četby
- nácvik čtení – přípravná cvičení sluchová a zraková, správné čtení slabik, uvědomělé čtení snadných slov a krátkých vět
- hlasité čtení z čítanek a jiných vhodných materiálů
- rozeznání a porozumění pojmům z praxe –

báseň, pohádka, říkadlo, rozpočítadlo,
divadlo, spisovatel, kniha, časopis, ilustrace

Průřezová témata

- mediální výchova – návštěva knihovny, seznámení se základy mediální gramotnosti
- osobnostní a sociální výchova – rozvíjení kompetencí k učení, základy sebehodnocení a spolupráce v každodenním procesu, rozhovory, rozvoj komunikativních dovedností, tématické hry, dramatizace, modelové situace. Osobnost žáka je rozvíjena každodenně ve vyučování i mimo ně.

Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání – cvičení dovednosti zapamatování, cvičení pozornosti a soustředění

Sociální rozvoj – mezilidské vztahy – vzájemná podpora, pomoc, respektování kooperace a kompetice – rozvoj individuálních a sociálních dovedností

Mezilidské vztahy, komunikace, morální rozvoj – komunita, skupinová práce, návštěva divadla, kina

Co by měl žák umět (očekávané výstupy)

- adekvátně věku se spisovně vyjadřovat z hlediska slovní zásoby, gramatické správnosti a kultury mluveného projevu
- rozlišit věty, slova, slabiky, hlásky (písmena)
- srozumitelně mluvit, uvědoměle číst, vyjádřit svoji zkušenost
- psát písmena a číslice podle normy ve správné velikosti, sklonu a liniatuře
- správně spojovat písmena, zachovávat jejich rozestup, psát jednoduchý text
- správně používat diakritiku a velká písmena ve slově i větě
- dodržovat hygienické a pracovní návyky při psaní a požadavky na čitelnost a celkovou úpravu písemného projevu
- napsat adresu a přání
- plynule a s porozuměním číst jednoduchý text
- recitovat kratší básně a znát některé říkanky
- orientovat se v textu čítanek a jiných jednoduchých textů pro děti
- znát některý dětský časopis

2. ročník

<ul style="list-style-type: none"> - věta jako jednotka jazykového projevu - čeština – abeceda a písmo, středník, dvojtečka - spojení dvou a více vět - spojky a jejich funkce - pořádek vět - druhy vět podle postoje mluvčího - věta, slovo - slovní význam, slova nadřazená, podřazená, souřadná - pořádek slov ve větě - slovo, slabika, hláska, písmeno - rozdělení hlásek, samohlásky, souhlásky, dvojhásky - souhlásky znělé a neznělé - písmeno ě - slabikotvorné r, l, význam slabiky pro dělení slov - slovní druhy – podstatná jména, slovesa, předložky - vlastní jména - základní formy společenského styku - děj jako základ vypravování 	<ul style="list-style-type: none"> - vyjadřování ústní i písemné - krátké souvislé projevy - rozlišení české a cizojazyčné věty - spojování a oddělování vět - procvičování a užití nejfrekventovanějších spojek - sled vět v řeči mluvené a psané - rozlišování druhů vět a jejich psaní s náležitými znaménky - sestavování slov do vět - třídění slov, rozlišování nadřazenosti a podřazenosti slov - určení pořádku slov ve větě - rozlišování hlásek, výslovnost dlouhých a krátkých samohlásek - psaní i/y po tvrdých a měkkých souhláskách - vyslovování a psaní souhlásek na konci a uprostřed slov - výslovnost a psaní skupin dě, tě, ně, bě, pě, vě - dělení slov na konci řádku - seznámení s názvy slovních druhů - poznávání podstatných jmen, sloves a předložek v textu - rozlišování obecných a vlastních jmen - procvičování pravopisu místních jmen - oslovení, pozdrav, poděkování - dodržování posloupnosti dějů
--	--

<ul style="list-style-type: none"> - jednoduchý popis - nácvik psaní velkých tiskacích písmen pro výuku geometrie - psaní psacích písmen podle tvarových skupin - procvičování spojování písmen - umíst'ování diakritických znamének - plynulé čtení jednoduchých vět - tiché a hlasité čtení s porozuměním - poslech četby poezie a prózy - spojování textu s ilustrací - vyprávění krátkých pohádek a povídek - seznámení se základy literatury – poezie, próza, divadlo, výtvarné vyjádření 	<ul style="list-style-type: none"> - pojmenování předmětů a jejich vlastností - psaní písmen s důrazem na jejich štíhlost a dodržování stejnoměrné výšky a rozestupů - spojování písmen vratným tahem - psaní adres, dopisu - úprava písemnosti – nadpis, odstavec - užívání správného přízvuku a přirozené intonace - přednes básní - dramatizace pohádky nebo povídky - verš, rým , rytmus, přízvuk, přednes - vypravěč, příběh, děj - jeviště, herec, divák, loutky - ilustrace, ilustrátor
--	--

Průřezová témata

- mediální výchova - návštěva knihovny, seznámení se základy mediální gramotnosti
- osobnostní a sociální výchova – rozvíjení kompetencí k učení, základy sebehodnocení a spolupráce v každodenním procesu, rozhovory

Osobnost žáka je rozvíjena každý den při vyučování i mimo ně.

Komunikace, poznávání lidí, mezilidské vztahy, morální rozvoj - tematické hry, dramatizace, komunitní kruh, návštěva kina a divadla, výlety a exkurze

Co by měl žák umět (očekávané výstupy)

- pracovat s větou jako jednotkou projevu
- používat spojky ve větě jednoduché i v souvětí

- dodržovat pořádek slov ve větě
- rozlišovat druhy vět podle postoje mluvčího
- orientovat se v rozdělení hlásek, tvoření slabik
- dodržovat správnou výslovnost a psaní skupin dě, tě, ně, bě, pě, vě, mě
- rozeznávat podstatná jména a slovesa
- rozlišovat obecná a vlastní jména
- správně spojovat písmena, zachovávat sklon a rozestup písmen, psát jednoduché texty
- správně napsat adresu
- plynule a s porozuměním číst
- recitovat básně
- domýšlet a převyprávět jednoduchý příběh
- orientovat se v textu čítanky a jiných jednoduchých textů
- všimnout si spojitosti textu a ilustrace

3. ročník

<ul style="list-style-type: none"> - věta a souvětí - věta jednoduchá – stavba - základní skladební dvojice - nauka o slově, slovo a skutečnost slova příbuzná, podobná, synonyma a opozita - slova jedno a mnohoznačná, citově zabarvená, spisovná a nespisovná - vyjmenovaná slova - druhy slov - slovní druhy ohebné a neohebné - pád podstatných jmen - vlastní jména 	<ul style="list-style-type: none"> - určování vět v souvětí - spojování vět a doplňování souvětí - třídění slov podle významu - vyhledávání slov podobných, synonym a opozit - určování spisovnosti a cit. zabarvení slov - pamětní zvládnutí vyjmenovaných slov a jejich využití v textu - pravopis .i/y po obojetných souhláskách - poznávání a rozlišování slovních druhů - skloňování podstatných jmen, určování jejich rodu a čísla - pádové otázky - uvědomělé zvládnutí psaní vlastních a
--	---

<ul style="list-style-type: none"> - slovesa - tvary sloves – časování - stylizace a kompozice - členění jazykového projevu - souvislé jazykové projevy – vypravování, popis, reprodukce textu - společenský styk - upevňování správných tvarů písmen a číslic - automatizace psacího pohybu - osobitý rukopis – plynulý, rychlý, úhledný projev - celková úprava písemného projevu v sešitě, zápisky, pracovní poznámky - plynulé čtení souvětí a vět, členění textu a větného přízvuku - rychlé čtení tiché - hlasité předčítání s přednesem - vyprávění pohádky nebo povídky, přednes básně - kniha, kterou máme rádi – vyjádření postoje ke knize - poezie – báseň, verš, rým, sloka 	<ul style="list-style-type: none"> místních jmen - určování osoby, čísla a času sloves - časování sloves v přítomném, minulém a budoucím čase - procvičování slovosledu, výběr a použití jazykových prostředků - nadpis, odstavec, osnova - pojmenování předmětů a dějů, vytváření dovednosti klást otázky, vyprávění podle obrázků, popis jednoduchých předmětů a činností - požádání a podání informace, telefonický styk, přání a pozdravy – písemná i ústní forma - pohlednice, dopis - odstraňování individuálních nedostatků v kvalitě a kvantitě písma - kontrola vlastního písemného projevu - vyplňování poštovních formulářů – podací lístek, složenka - četba uměleckých, populárních a naukových textů s důrazem na upevňování čtenářských dovedností a návyků - dramatizace pohádky, povídky nebo básně s dějem - charakterizace postav, líčení atmosféry děje - návštěva divadelního představení
--	---

- próza – pověst, povídka, pohádka, postava, děj, prostředí - divadlo – herec, dějství	
--	--

Průřezová témata

- mediální výchova - návštěva knihovny, seznámení se základy mediální gramotnosti
- osobnostní a sociální výchova – rozvíjení kompetencí k učení, základy sebehodnocení a spolupráce v každodenním procesu, rozhovory

Osobnost žáka je rozvíjena každý den při vyučování i mimo ně.

Komunikace a kooperace, poznávání lidí, mezilidské vztahy, morální rozvoj a rozvoj zodpovědnosti - tematické hry, dramatizace, komunitní kruh, návštěva kina a divadla, výlety a exkurze

- multikulturní výchova - poslech a četba pohádek z celého světa, slavnosti a činnosti během roku v návaznosti na lidové tradice, sociální a komunikativní hry zaměřené na toleranci, empatii a harmonické mezilidské vztahy

Co by měl žák umět (očekávané výstupy)

- zvládnout přehled vyjmenovaných slov a tím i pravopis i/y po obojetných souhláskách
- rozlišovat slovní druhy
- pracovat s mluvnickými kategoriemi podstatných jmen
- rozlišovat ohebná a neohebná slova
- odlišit větu a souvětí, poznat základní skladební dvojice
- souvisle se vyjadřovat a klást otázky
- vypravovat podle pomůcek
- popisovat jednoduché předměty a činnosti
- psát podle normy v přirozené velikosti a liniatuře
- psát čitelně, úhledně a přiměřeně hbitě
- kontrolovat vlastní písemný projev
- napsat krátký dopis
- vyjádřit se v jednoduchých formách písemného projevu
- využívat čtenářských dovedností a návyků při četbě přiměřených textů
- orientovat se v textu dětských knih
- recitovat básnický text s patřičným přednesem

- domýšlet příběhy
- vyjádřit svůj postoj k přečtenému textu
- chápat četbu jako zdroj informací

4. ročník

<ul style="list-style-type: none"> - nauka o slově - hlásková podoba slova - význam slova - slova jednoznačná a mnohoznačná - slova spisovná a nespisovná - slova citově zabarvená - stavba slov- kořen, předpona, přípona - předložky - vyjmenovaná slova - slovní druhy - pády podstatných jmen - vzory podstatných jmen - slovesa- určité tvary - infinitiv sloves - stavba věty - podmět a přísudek - shoda přísudku s podmětem - přímá řeč - stylizace a kompozice 	<ul style="list-style-type: none"> - zkoumání různých podob slova - rozlišování slov podle významů - rozlišení slov spisovných a nespisovných - poznávání citově zabarvených slov, porovnání jejich spisovnosti - poznávání kořene slov, určování předpony a příponové části - rozlišování předpon a předložek - uvědomělé používání i/y po obojetných souhláskách ve vyjmenovaných a příbuzných slovech - určování slovních druhů, rozlišení slov ohebných a neohebných - uvědomělé určování pádů, čísla a rodu - skloňování podstatných jmen podle vzorů, koncovky podstatných jmen - určování slovesné osoby, čísla a času - časování sloves - určování infinitivu - rozlišování věty jednoduché a souvětí - určování podmětu a přísudku - psaní i/y v přičestí minulém - rozlišování přímé řeči a věty uvozovací - výběr a využívání vhodných výrazových prostředků
--	---

<ul style="list-style-type: none"> - osnova, nadpis, členění textu - vypravování – dějové složky - popis rostlin, zvířat, věcí - formy společenského styku - písemné formy společenského styku - formální úprava dopisu, úhlednost, čitelnost - písemná forma úředního styku - vzkaz, informace - kultura písemného projevu - zápisy do sešitu, poznámky, výpisy ze slovníků - zdokonalování ve čtení, práce s textem - vyprávění o knihách, divadle, rozhlasovém a televizním pořadu - základy literatury 	<ul style="list-style-type: none"> - sestavování jednoduché osnovy, tvorba nadpisu, členění textu na odstavce - dodržování následnosti dějových složek - procvičování prostého popisu - dopis včetně adresy, telefonování - psaní dopisu, pohledu, blahopřání, adresa, korespondenční lístek, správné rozvržení textu na danou plochu - vyplňování tiskopisů, objednávka, přihláška - čitelnost, rozvržení textu na stránku, odstavec - výcvik ve čtení, správné a plynulé čtení textů se správným přízvukem, intonací a frázováním - uvědomělé a dostatečně rychlé tiché čtení - recitace, reprodukce obsahu textu - odlišení verše a prózy - hodnocení postav literárního díla a určení jejich vztahů - kterou knihu jsme četli a proč a komu ji můžeme doporučit - poezie – lyrika, epika - próza – pověst, povídka, pohádka, hlavní a vedlejší postavy - divadlo – jednání, postavy - film - druhy
---	---

Průřezová témata

- mediální výchova - návštěva knihovny, dopis blízké škole, školní pošta – seznámení se základy mediální gramotnosti

stavba mediálního sdělení - plakáty, pozvánky, oznámení, dramatizace, ...

kritické čtení - vliv reklamy na náš život, manipulativní komunikace v reklamě

- osobnostní a sociální výchova – rozvíjení kompetencí k učení, základy sebehodnocení a spolupráce v každodenním procesu, rozhovory, komunitní kruh

mapa mého rozvoje

Komunikace a kooperace, poznávání lidí, mezilidské vztahy, morální rozvoj a rozvoj zodpovědnosti - tematické hry, dramatizace, komunitní kruh, návštěva kina a divadla, výlety a exkurze, pokus o vlastní tvorbu

- multikulturní výchova – sociální a komunikativní hry zaměřené na toleranci, empatii a harmonické mezilidské vztahy, dramatizace, poslech, video

Co by měl žák umět (očekávané výstupy)

- porovnávat význam slov, všimnout si spisovné podoby slov a porovnávat je s běžně používanými výrazy, znát stavbu slov
- uvědoměle používat i/y po obojetných souhláskách
- určovat slovní druhy
- skloňovat podstatná jména a časovat slovesa, respektovat shodu přísudku s podmětem a koncovky podstatných jmen podle vzorů
- rozlišovat větu jednoduchou a souvětí, podmět a přísudek
- sestavovat osnovu projevu, členit text na odstavce
- popsat předmět, osobu, pracovní postup
- napsat dopis s vhodným oslovením a správnou adresou
- vypravovat s použitím plnovýznamových sloves a vhodných spojek
- vyjadřovat se pomocí souvětí
- uplatňovat svůj osobitý rukopis při dodržení čitelnosti, úhlednosti a plynulosti písma
- opisovat a přepisovat text, psát diktát a autodiktát, provádět kontrolu psaného textu
- vyjadřovat se v jednoduchých formách písemného společenského a úředního styku
- plynule, správně a s porozuměním číst

- využívat poznatků z četby v dalších školních činnostech
- vyjádřit své pocity z četby, divadelního či filmového představení
- vyhledávat informace v encyklopediích a slovnících
- rozumět literárním pojmům (bajka, dramatizace, próza, poezie)

5. ročník

<ul style="list-style-type: none"> - národní jazyk (mateřský jazyk) - stavba slova, odvozování příponami a předponami - části slova - kořen – společný pro všechna příbuzná slova - souhláskové skupiny na styku předpony nebo přípony a kořene - zdvojené souhlásky - předpony s-, z-, vz- - předložky s, z - skupiny bě/bje, vě/vje, pě, mě/mně (bje, vje, tam, kde se setká předpona ob- a v- s kořenem na je-) - dělení slov na konci řádku - pravopis i/y po obojetných souhláskách (mimo koncovku) - tvarosloví – slovní druhy - mluvnické kategorie podstatných jmen 	<ul style="list-style-type: none"> - nejdůležitější prostředek k dorozumívání - určování kořene, předpon, přípon - vyznačování slovtvorných základů, jak byla slova odvozena - výcvik v pravopise – užití správných koncovek - doplňování předpon podle smyslu - osvojování si základního významu předpon - používání předložek s, z - procvičování učiva skupin bě/bje, vje/vě, pě, mě/mně - procvičování dělení slov po slabikách - užívání vyjmenovaných slov (i u frekventovaných slov příbuzných) - osvojování slovních druhů, jejich užívání - určování pádů, čísla, rodu a vzoru; skloňování jmen podle vzorů
--	--

<ul style="list-style-type: none"> - druhy přídavných jmen - slovesa – mluvnické kategorie - slovesné způsoby, podmiňovací způsob - zájmena – seznámení s jejich druhy - zájmena osobní - číslovky - skladba, základní větné členy - podmět vyjádřený i nevyjádřený - podmět několikanásobný - přísudek slovesný - shoda přísudku s podmětem - věta jednoduchá - souvětí - interpunkce u řeči přímé - reprodukce jednoduchých textů - vypravování - popis předmětu, děje, pracovního postupu - dopis - tiskopisy – poštovní poukázka, průvodka, podací lístek - písemné formy společenského styku 	<ul style="list-style-type: none"> - rozlišování druhů přídavných jmen - pravopis - určování mluvnických kategorií sloves - prvotní procvičování tvarů podmiňovacího způsobu u slovesa být - nahrazování podstatných jmen a přídavných jmen zájmeny - určování zájmen osobních - rozlišování číslovek v textu, druhy číslovek a jejich pravopis - určování základních větných členů - vyhledávání různých podmětů - užívání podmětu několikanásobného ve větách - osvojování shody přísudku s podmětem - určování věty jednoduché - spojování vět v souvětí - využívání interpunkce ve slohovém výcviku - sestavování osnovy textů - odlišování tvrzení od mínění - procvičování vypravování - vlastní popis - psaní dopisu, jeho částí - vyplňování tiskopisů
---	---

<ul style="list-style-type: none"> - psaní dopisů s jednoduchým obsahem - jednoduchá objednávka, přihláška - kultura písemného vyjadřování - výpisy údajů ze slovníku, encyklopedie - zdokonalování se ve čtení, práci s textem - výrazné čtení uměleckých textů, předčítání, recitace - reprodukce textu - hlavní myšlenka literárního díla nebo ukázky - veršovaná poezie, poetická próza - všímání si postojů literárních postav - porovnávání ilustrací různých výtvarníků - ukázka a hodnocení různých vydání knih - různé typy divadelního představení, práce herců - základy literatury - kulturní život regionu, větších měst, kulturní instituce 	<ul style="list-style-type: none"> - psaní dopisu, pohlednice, blahopřání - korespondenční lístek – správné a účelné rozvržení daného prostoru - pozvání, oznámení - psaní emailu, sms - stručné zápisky z učebního textu, účelnost, stručnost, čitelnost, zápisy do sešitů, poznámky - rozlišování podstatného od méně podstatného, klíčová slova a pojmy - poezie: lyrika, epika (bajka); přenášení významu – přirovnání, básnický přívlastek, zosobnění - próza: čas a prostředí děje povídky, hlavní a vedlejší postavy, řeč autora, řeč postav - divadlo: konflikt a jeho řešení – komické, tragické - film: loutkový, kreslený, hraný; televizní
--	--

	inscenace – scénář
--	--------------------

Průřezová témata

- mediální výchova - kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, interpretace vztahů mediálních sdělení a reality, fungování a vliv médií ve společnosti
- osobnostní a sociální výchova – rozvíjení sebeorganizace, základy sebehodnocení a spolupráce v každodenním procesu, rozhovory, řešení problémů a rozhodovací dovednosti morální rozvoj a rozvoj zodpovědnosti - tematické hry, dramatizace, komunitní kruhy, návštěva kina a divadla, výlety a exkurze, pokus o vlastní tvorbu
- multikulturní výchova – kulturní odlišnosti, lidské vztahy, princip sociální solidarity

Co by měl žák umět (očekávané výstupy)

- využívat jazyka jako nástroje k ústnímu i písemnému dorozumívání
- užívat průběžně spisovnou výslovnost a pravopis
- využívat přídavná jména při stylistickém projevu ústním i písemným
- nezaměňovat kategorie podstatných jmen a sloves
- znát základní pravidla interpunkce a umět jich využívat v praxi
- pracovat s Pravidly českého pravopisu
- orientovat se v encyklopediích určených dětem a mládeži
- poradit si v běžném společenském styku, zvládnout vyplňování běžných tiskopisů
- vypravovat, popisovat, rozšiřovat si slovní zásobu
- zacházet s grafickými a psacími materiály a pomůckami a dodržovat základní hygienické a pracovní návyky
- psát podle normy psaní v přirozené velikosti a liniatuře se správným sklonem písma a rozestupem
- opisovat a přepisovat text, psát diktát a autodiktát, provádět kontrolu napsaného textu
- vyjadřovat se v jednoduchých formách společenského a úředního styku
- hovořit souvisle o přečteném textu, vyjádřit své názory a pocity
- odlišit vyprávění literárního od faktického
- vyhledávat informace ve slovnících, encyklopediích
- orientovat se v nabídce dětské literatury
- využívat pro vlastní četbu knihovny (školní, místní)

- zaznamenávat si zajímavé myšlenky

Anglický jazyk

Charakteristika vyučovacího předmětu a specifické cíle

Předmět anglický jazyk vychází ze vzdělávacího oboru Cizí jazyk, vzdělávací oblast Jazyk a jazyková komunikace.

Cílem předmětu anglický jazyk na 1. stupni je poskytovat žákům základ slovní zásoby a běžných konverzačních frází, na jednoduchých textech budovat čtenářské dovednosti a na nich pak schopnost psát. Zejména v počátcích upřednostňujeme induktivní způsob výuky před výukou deduktivní. Neučíme tedy děti nejdříve poučky, ale ponecháváme žákům prostor, aby si z textů říkadel, jednoduchých básniček a podobně sami odvodili, jak vyjádřit jiné věty. Gramatiku učíme teprve tehdy, když jsou příslušné pojmy zvládnuty v předmětu český jazyk a literatura.

Vyučovací předmět anglický jazyk je vyučován ve třetím až pátém ročníku. V předmětu mohou být zařazeny různé formy výuky – projekty, exkurse, použití video a audio techniky, skupinová práce atd.

Výuka a alespoň částečná znalost anglického jazyka je v dnešní době základní podmínkou pro úspěšné uplatnění v profesionálním životě a je jednou z hlavních cest k mezinárodnímu styku. Vzhledem k omezené době a nepřilíživě vysoké hodinové dotaci si program výuky angličtiny klade pouze omezené úkoly, především v oblasti seznámení s jazykem a zvládnutí jeho nejelementárnějších základů.

Konkrétní cíle výuky jsou:

- postupné osvojení základních učebních postupů potřebných k efektivnímu studiu cizích jazyků
- seznámení s jazykem jako takovým a v rámci možností vybudování kladného vztahu k jeho studiu
- vytvoření a upevnění bazální slovní zásoby v její mluvené i psané podobě a její využití v jednoduchých konverzačních situacích
- seznámení se nejzákladnějšími gramatickými pravidly

Časová dotace:

3. ročník – 3 hodiny 4. ročník – 3 hodiny 5. ročník – 3 hodiny

Do vzdělávacího obsahu vyučovacího předmětu anglický jazyk jsou začleněna průřezová témata:

- osobnostní a sociální výchova
- výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – objevujeme Evropu a svět.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru

Očekávané výstupy – 1. období

ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

žák

- CJ-3-1-01 rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností, a reaguje na ně verbálně i neverbálně*
- CJ-3-1-02 zopakuje a použije slova a slovní spojení, se kterými se v průběhu výuky setkal*
- CJ-3-1-03 rozumí obsahu jednoduchého krátkého psaného textu, pokud má k dispozici vizuální oporu*
- CJ-3-1-04 rozumí obsahu jednoduchého krátkého mluveného textu, který je pronášen pomalu, zřetelně a s pečlivou výslovností, pokud má k dispozici vizuální oporu*
- CJ-3-1-05 přiřadí mluvenou a psanou podobu téhož slova či slovního spojení*
- CJ-3-1-06 píše slova a krátké věty na základě textové a vizuální předlohy*

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

- CJ-3-1-01p je seznámen se zvukovou podobou cizího jazyka*

Očekávané výstupy – 2. období

POSLECH S POROZUMĚNÍM

žák

- CJ-5-1-01 rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností*
- CJ-5-1-02 rozumí slovům a jednoduchým větám, pokud jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu*
- CJ-5-1-03 rozumí jednoduchému poslechovému textu, pokud je pronášen pomalu a zřetelně a má k dispozici vizuální oporu*

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

- CJ-5-1-01p rozumí jednoduchým pokynům učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností*

- CJ-5-1-02p rozumí slovům a frázím, se kterými se v rámci tematických okruhů opakovaně setkal (zejména má-li k dispozici vizuální oporu)*
 - *rozumí výrazům pro pozdrav a poděkování*

MLUVENÍ

žák

- CJ-5-2-01 se zapojí do jednoduchých rozhovorů*
CJ-5-2-02 sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat
CJ-5-2-03 odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat a podobné otázky pokládá

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

- CJ-5-2-01p pozdraví a poděkuje*
CJ-5-2-02p sdělí své jméno a věk
CJ-5-2-03p vyjádří souhlas či nesouhlas, reaguje na jednoduché otázky (zejména pokud má k dispozici vizuální oporu)

ČTENÍ S POROZUMĚNÍM

žák

- CJ-5-3-01 vyhledá potřebnou informaci v jednoduchém textu, který se vztahuje k osvojovaným tématům*
CJ-5-3-02 rozumí jednoduchým krátkým textům z běžného života, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

- CJ-5-3-02p rozumí slovům, se kterými se v rámci tematických okruhů opakovaně setkal (zejména má-li k dispozici vizuální oporu)*

PSANÍ

žák

- CJ-5-4-01 napíše krátký text s použitím jednoduchých vět a slovních spojení o sobě, rodině, činnostech a událostech z oblasti svých zájmů a každodenního života*
CJ-5-4-02 vyplní osobní údaje do formuláře

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

- *je seznámen s grafickou podobou cizího jazyka*

Učivo

- **zvuková a grafická podoba jazyka** – fonetické znaky (pasivně), základní výslovnostní návyky, vztah mezi zvukovou a grafickou podobou slov
- **slovní zásoba** – základní slovní zásoba v komunikačních situacích probíraných tematických okruhů, práce se slovníkem
- **tematické okruhy** – domov, rodina, škola, volný čas, povolání, lidské tělo, jídlo, oblékání, nákupy, bydliště, dopravní prostředky, kalendářní rok (svátky, roční období, měsíce, dny v týdnu, hodiny), zvířata, příroda, počasí
- **mluvnice** – základní gramatické struktury a typy vět, jsou-li součástí pamětně osvojeného repertoáru (jsou tolerovány elementární chyby, které nenarušují smysl sdělení a porozumění)

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- pochopení jazyka jako nositele historického a kulturního vývoje národa a důležitého sjednocujícího činitele národního společenství
- pochopení jazyka jako důležitého nástroje celoživotního vzdělávání
- rozvíjení pozitivního vztahu k mateřskému jazyku a jeho chápání jako zdroje pro rozvoj osobního i kulturního bohatství
- rozvíjení pozitivního vztahu k mnohojazyčnosti a respektování kulturní rozmanitosti
- vnímání a postupnému osvojování jazyka jako prostředku k získávání a předávání informací, k vyjádření jeho potřeb i prožitků a ke sdělování názorů
- zvládnutí pravidel mezilidské komunikace daného kulturního prostředí a rozvíjení pozitivního vztahu k jazyku v rámci interkulturní komunikace
- samostatnému získávání informací z různých zdrojů a k zvládnutí práce s jazykovými a literárními prameny i s texty různého zaměření
- získávání sebedůvěry při vystupování na veřejnosti a ke kultivovanému projevu jako prostředku prosazení sebe sama

- individuálnímu prožívání slovesného uměleckého díla, ke sdílení čtenářských zážitků, k rozvíjení pozitivního vztahu k literatuře i k dalším druhům umění založeným na uměleckém textu a k rozvíjení emocionálního a estetického vnímání

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

Učitel vede žáky k samostatné a tvořivé práci

Učitel vede žáky ke čtení s porozuměním

Učitel propojuje probrané témata a jazykové jevy

Kompetence k řešení problémů

Učitel vede žáky k tomu, aby se nebáli mluvit anglicky s cizím člověkem

Učitel sleduje žáky, zda řešení problému prakticky ovládají

Kompetence komunikativní

Učitel učí žáky porozumět jednoduchému sdělení v anglickém jazyce

Učitel učí žáky zformulovat jednoduché myšlenky anglicky

Učitel učí žáky rozumět promluvě i přiměřenému textu v anglickém jazyce

Kompetence sociální a personální

Učitel učí žáky v jednoduchých situacích vyžádat a poskytnout pomoc, radu

Učitel vyžaduje dodržování zásad slušného chování v anglicky mluvícím prostředí

Učitel učí žáky spolupracovat v anglicky hovořící skupině na jednoduchém úkolu

Kompetence občanské

Učitel informuje žáky o zvycích v anglicky mluvících zemích a žáci je porovnávají s našimi

Kompetence pracovní

Učitel učí žáky samostatně pracovat s dvojjazyčným a výkladovým slovníkem

Učitel vyžaduje od žáků zodpovědný přístup k zadaným úkolům, úplné dokončení práce

Kompetence digitální

Učitel vede žáky k využívání digitálních technologií při řešení problémů

Učitel vede žáky k otevřenosti novým cestám, nástrojům, snaze postupně se zlepšovat

Učební osnovy**3 - 5. ročník**

<ul style="list-style-type: none"> - základní pravidla výslovnosti - základní slovní zásoba z tématických okruhů já, moje rodina, domov, škola, město, denní a týdenní program, příroda, styky s přáteli, tělo jídlo, barvy, čísla - základní orientace v situacích – pozdravy, představení, seznámení, poděkování, prosba, poskytování časových informací, vyjádření souhlasu a nesouhlasu - základní podoba oznamovací, tázací a rozkazovací věty, zápor ve větě - pravopis aktivně osvojených slov - překlad jednoduchých vět s využitím osvojené slovní zásoby a gramatiky - využití osvojených gramatických struktur 	<ul style="list-style-type: none"> - poslech a porozumění běžným pokynům a krátkým souvislým projevům vyučujícího - plynulé a foneticky správné čtení audioorálně připravených textů - tiché čtení s porozuměním textů obsahující známou slovní zásobu, z nich výběr základních informací - použití slovníku v učebnici - reprodukce a obměna pamětně osvojených mikrodialogů, formulace otázek a odpovědí, schopnost reakce ve vymezených situacích - písemná obměna krátkých probraných textů, formulace jednoduchých otázek a odpovědí - sestavení jednoduchého sdělení (pozdrav, vzkaz, velmi krátký dopis) - jednoduché vyprávění - vyjádření plánů pro blízkou budoucnost
<p>Mluvnice</p> <ul style="list-style-type: none"> - pevný slovosled anglické věty, nutnost vyjádřit podmět - věta oznamovací, rozkazovací a tázací - zápor ve větě - číslovky 1 – 100 - sloveso be, have got – otázka a zápor - přítomný průběhový a prostý čas 	<ul style="list-style-type: none"> - základní pravidla používání členů - pravidelné množné číslo - saský genitiv - zájmena osobní a nesamostatná přivlastňovací - zájmena ukazovací a tázací, neurčitá

<ul style="list-style-type: none"> - plný a stažený tvar sloves - minulý prostý čas - budoucí čas vyjádřený pomocí přítomného průběhového času a vazbou GOING TO 	<ul style="list-style-type: none"> - pravidelná slovesa - základní nepravidelná slovesa
---	---

Průřezová témata

- osobnostní a sociální výchova Osobnost žáka je rozvíjena každý den ve vyučování i mimo něj. Rozvíjíme smysly, pozornost, soustředění, paměť, dovednost řešit problém. Vedeme žáky k organizaci svého času, rozumovému zpracování problému, hledání pomoci při obtížích. V oblasti sociálního rozvoje rozvíjíme schopnost spolupracovat, přijímat názory druhých, umět řešit konflikty.

Činnosti: hry, soutěže, křížovky, doplňovačky, problémové úlohy, práce ve skupině, rozhovory, práce se slovníkem, samostatná práce.

- výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – objevujeme Evropu a svět - život ve Velké Británii, USA a dalších anglicky mluvících zemích, život Evropanů, život v evropských rodinách, státní symboly, kulturní specifika.

Činnosti: studium mapy, práce s internetem, hledání informací v knihách, tisku, písni, hry, dramatizace

Co by měl žák umět (očekávané výstupy)

- v rozsahu osvojených jazykových prostředků porozumět vyslechnutému sdělení
- jednoduše se ústně vyjadřovat
- v rozsahu osvojených jazykových prostředků přeložit jednoduché věty
- zvládnout základy techniky čtení a psaní

Matematika

Charakteristika vyučovacího předmětu a specifické cíle

Matematika je v základním vzdělávání založena na aktivních činnostech, které jsou typické pro práci s matematickými objekty a pro užití i v reálných situacích. Naším cílem je poskytnout žákům vědomosti a dovednosti použitelné v praktickém životě a tak posílit jejich matematickou gramotnost. Matematika se prolíná celým základním vzděláním a vytváří tak předpoklady pro další úspěšné studium.

Do předmětu matematika je ve 4. ročníku integrován elementární úvod do znalostí informační a komunikační technologie, jež umožňuje žákům dosáhnout základ úrovně informační gramotnosti – získat elementární dovednosti v ovládnutí výpočetní techniky a moderních informačních technologií, orientovat se ve světě informací a využívat je při dalším vzdělání i v praktickém životě. Do vzdělávacího obsahu předmětu Matematika je začleněno průřezové téma „Osobnostní a sociální výchova“.

Spolu s výukou mateřského jazyka tvoří matematika osu vzdělávání na prvním stupni základní školy. Matematika a s ní spojené znalosti jsou nezbytné pro orientaci v praktickém životě a tvoří předpoklady pro úspěšné profesní uplatnění. Studium matematiky rozvíjí intelektuální schopnosti žáků, jejich paměť, představivost, abstraktní a logické myšlení.

Výuka matematiky na prvním stupni ZŠ směřuje k tomu, aby se žáci naučili:

- provádět základní početní úkony s přirozenými čísly, desetinnými čísly a jednoduchými zlomky
- řešit odpovídající úlohy z praxe
- provádět jednoduché odhady výsledků a posuzovat jejich reálnost, provádět potřebná zaokrouhlování
- řešit jednoduché rovnice a nerovnice a využívat je v řešení odpovídajících slovních úloh, užívat proměnnou a chápat její význam
- počítat obvody a obsahy jednoduchých rovinných obrazců
- číst a užívat jednoduché tabulky a diagramy
- na odpovídající úrovni vyvozovat logické závěry z daných předpokladů

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast Matematika a její aplikace je v základním vzdělávání založena především na aktivních činnostech, které jsou typické pro práci s matematickými objekty a pro užití matematiky v reálných situacích. Poskytuje vědomosti a dovednosti potřebné v praktickém životě, a umožňuje tak získávat matematickou gramotnost. Pro tuto svoji nezastupitelnou roli prolíná celým základním vzděláváním a vytváří předpoklady pro další úspěšné studium.

Vzdělávání klade důraz na důkladné porozumění základním myšlenkovým postupům a pojmům matematiky a jejich vzájemným vztahům. Žáci si postupně osvojují některé pojmy, algoritmy, terminologii, symboliku a způsoby jejich užití.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Matematika a její aplikace je rozdělen na čtyři tematické okruhy. V tematickém okruhu Čísla a početní operace na prvním stupni, na který na druhém stupni navazuje a dále ho prohlubuje tematický okruh Číslo a proměnná, si žáci osvojují aritmetické operace v jejich třech složkách: dovednost provádět operaci, algoritmické porozumění (proč je operace prováděna předloženým postupem) a významové porozumění (umět operaci propojit s reálnou situací). Učí se získávat číselné údaje měřením, odhadováním, výpočtem a zaokrouhlováním. Seznamují se s pojmem proměnná a s její rolí při matematizaci reálných situací.

V tematickém okruhu Závislosti, vztahy a práce s daty žáci rozpoznávají určité typy změn a závislostí, které jsou projevem běžných jevů reálného světa, a seznamují se s jejich reprezentacemi. Uvědomují si změny a závislosti známých jevů, docházejí k pochopení, že změnou může být růst i pokles a že změna může mít také nulovou hodnotu. Tyto změny a závislosti žáci analyzují z tabulek, diagramů a grafů, v jednoduchých případech je konstruují a vyjadřují matematickým předpisem nebo je podle možností modelují s využitím vhodného počítačového softwaru nebo grafických kalkulátorů. Zkoumání těchto závislostí směřuje k pochopení pojmu funkce.

V tematickém okruhu Geometrie v rovině a v prostoru žáci určují a znázorňují geometrické útvary a geometricky modelují reálné situace, hledají podobnosti a odlišnosti útvarů, které se vyskytují všude kolem nás, uvědomují si vzájemné polohy objektů v rovině (resp. v prostoru), učí se porovnávat, odhadovat, měřit délku, velikost úhlu, obvod a obsah (resp. povrch a objem), zdokonalovat svůj grafický projev. Zkoumání tvaru a prostoru vede

žáky k řešení polohových a metrických úloh a problémů, které vycházejí z běžných životních situací.

Důležitou součástí matematického vzdělávání jsou Nestandardní aplikační úlohy a problémy, jejichž řešení může být do značné míry nezávislé na znalostech a dovednostech školské matematiky, ale při němž je nutné uplatnit logické myšlení. Tyto úlohy by měly prolínat všemi tematickými okruhy v průběhu celého základního vzdělávání. Žáci se učí řešit problémové situace a úlohy z běžného života, pochopit a analyzovat problém, utřídit údaje a podmínky, provádět situační náčrty, řešit optimalizační úlohy. Řešení logických úloh, jejichž obtížnost je závislá na míře rozumové vyspělosti žáků, posiluje vědomí žáka ve vlastní schopnosti logického uvažování a může podchytit i ty žáky, kteří jsou v matematice méně úspěšní.

Žáci se učí využívat prostředky výpočetní techniky (především kalkulátory, vhodný počítačový software, určité typy výukových programů) a používat některé další pomůcky, což umožňuje přístup k matematice i žákům, kteří mají nedostatky v numerickém počítání a v rýsovacích technikách. Zdokonalují se rovněž v samostatné a kritické práci se zdroji informací.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- využívání matematických poznatků a dovedností v praktických činnostech – odhady, měření a porovnávání velikostí a vzdáleností, orientace
- rozvíjení paměti žáků prostřednictvím numerických výpočtů a osvojování si nezbytných matematických vzorců a algoritmů
- rozvíjení kombinatorického a logického myšlení, ke kritickému usuzování a srozumitelné a věcné argumentaci prostřednictvím řešení matematických problémů
- rozvíjení abstraktního a exaktního myšlení osvojováním si a využíváním základních matematických pojmů a vztahů, k poznávání jejich charakteristických vlastností a na základě těchto vlastností k určování a zařazování pojmů
- vytváření zásoby matematických nástrojů (početních operací, algoritmů, metod řešení úloh) a k efektivnímu využívání osvojeného matematického aparátu

- vnímání složitosti reálného světa a jeho porozumění; k rozvíjení zkušenosti s matematickým modelováním (matematizací reálných situací), k vyhodnocování matematického modelu a hranic jeho použití; k poznání, že realita je složitější než její matematický model, že daný model může být vhodný pro různorodé situace a jedna situace může být vyjádřena různými modely
- provádění rozboru problému a plánu řešení, odhadování výsledků, volbě správného postupu k vyřešení problému a vyhodnocování správnosti výsledku vzhledem k podmínkám úlohy nebo problému
- přesnému a stručnému vyjadřování užíváním matematického jazyka včetně symboliky, prováděním rozborů a zápisů při řešení úloh a ke zdokonalování grafického projevu
- rozvíjení spolupráce při řešení problémových a aplikovaných úloh vyjadřujících situace z běžného života a následně k využití získaného řešení v praxi; k poznávání možností matematiky a skutečnosti, že k výsledku lze dospět různými způsoby
- rozvíjení důvěry ve vlastní schopnosti a možnosti při řešení úloh, k soustavné sebekontrolě při každém kroku postupu řešení, k rozvíjení systematickosti, vytrvalosti a přesnosti, k vytváření dovednosti vyslovovat hypotézy na základě zkušenosti nebo pokusu a k jejich ověřování nebo vyvracení pomocí protipříkladů

Časová dotace:

1. ročník – 5 hodin	3. ročník – 5 hodin	5. ročník – 5 hodin
2. ročník – 5 hodin	4. ročník – 5 hodin	

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru

1. stupeň

ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE

Očekávané výstupy – 1. období

žák

M-3-1-01	<i>používá přirozená čísla k modelování reálných situací, počítá předměty v daném souboru, vytváří soubory s daným počtem prvků</i>
M-3-1-02	<i>čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 1 000, užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti</i>
M-3-1-03	<i>užívá lineární uspořádání; zobrazí číslo na číselné ose</i>
M-3-1-04	<i>provádí z paměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly</i>

M-3-1-05 řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace**Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:**

žák

*M-3-1-01p porovnává množství a vytváří soubory prvků podle daných kritérií v oboru do 20**M-3-1-02p čte, píše a používá číslice v oboru do 20, numerace do 100**M-3-1-02p zná matematické operátory +, -, =, <, > a umí je zapsat**M-3-1-04p sčítá a odčítá s užitím názoru v oboru do 20**M-3-1-05p řeší jednoduché slovní úlohy na sčítání a odčítání v oboru do 20
umí rozklad čísel v oboru do 20***Očekávané výstupy – 2. období**

žák

*M-5-1-01 využívá při pamětném i písemném počítání komutativnost a asociativnost sčítání a násobení**M-5-1-02 provádí písemné početní operace v oboru přirozených čísel**M-5-1-03 zaokrouhluje přirozená čísla, provádí odhady a kontroluje výsledky početních operací v oboru přirozených čísel**M-5-1-04 řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace v celém oboru přirozených čísel**M-5-1-05 modeluje a určí část celku, používá zápis ve formě zlomku**M-5-1-06 porovná, sčítá a odčítá zlomky se stejným jmenovatelem v oboru kladných čísel**M-5-1-07 přečte zápis desetinného čísla a vyznačí na číselné ose desetinné číslo dané hodnoty**M-5-1-08 porozumí významu znaku „-“ pro zápis celého záporného čísla a toto číslo vyznačí na číselné ose***Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:**

žák

*M-5-1-02p čte, píše a porovnává čísla v oboru do 100 i na číselné ose, numerace do 1000**M-5-1-02p sčítá a odčítá z paměti i písemně dvouciferná čísla**M-5-1-02p zvládne s názorem řady násobků čísel 2 až 10 do 100**M-5-1-03p zaokrouhluje čísla na desítky i na stovky s využitím ve slovních úlohách**M-5-1-03p tvoří a zapisuje příklady na násobení a dělení v oboru do 100**M-5-1-04p zapíše a řeší jednoduché slovní úlohy**M-5-1-04p rozeznává sudá a lichá čísla**- používá kalkulátor***Učivo**

- přirozená čísla, celá čísla, desetinná čísla, zlomky
- zápis čísla v desítkové soustavě a jeho znázornění (číselná osa, teploměr, model)
- násobilka
- vlastnosti početních operací s čísly

- písemné algoritmy početních operací

ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY**Očekávané výstupy – 1. období**

žák

M-3-2-01 orientuje se v čase, provádí jednoduché převody jednotek času**M-3-2-02 popisuje jednoduché závislosti z praktického života****M-3-2-03 doplňuje tabulky, schémata, posloupnosti čísel****Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:**

žák

M-3-2-02p modeluje jednoduché situace podle pokynů a s využitím pomůcek**M-3-2-03p doplňuje jednoduché tabulky, schémata a posloupnosti čísel v oboru do 20**- **zvládá orientaci v prostoru a používá výrazy vpravo, vlevo, pod, nad, před, za, nahore, dole, vpředu, vzadu**- **uplatňuje matematické znalosti při manipulaci s drobnými mincemi****Očekávané výstupy – 2. období**

žák

M-5-2-01 vyhledává, sbírá a třídí data**M-5-2-02 čte a sestavuje jednoduché tabulky a diagramy****Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:**

žák

M-5-2-01p vyhledá a roztrídí jednoduchá data (údaje, pojmy apod.) podle návodu**M-5-2-02p orientuje se a čte v jednoduché tabulce**- **určí čas s přesností na čtvrt hodiny, převádí jednotky času v běžných situacích**- **provádí jednoduché převody jednotek délky, hmotnosti a času**- **uplatňuje matematické znalosti při manipulaci s penězi****Učivo**

- závislosti a jejich vlastnosti
- diagramy, grafy, tabulky, jízdní řády

GEOMETRIE V ROVINĚ A V PROSTORU**Očekávané výstupy – 1. období**

žák

M-3-3-01 rozezná, pojmenuje, vymodeluje a popíše základní rovinné útvary a jednoduchá tělesa; nachází v realitě jejich reprezentaci**M-3-3-02 porovnává velikost útvarů, měří a odhaduje délku úsečky****M-3-3-03 rozezná a modeluje jednoduché souměrné útvary v rovině****Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:**

žák

M-3-3-01p pozná a pojmenuje základní geometrické tvary a umí je graficky znázornit

M-3-3-01p rozezná přímku a úsečku, narýsuje je a ví, jak se označují

M-3-3-02p používá pravítko

Očekávané výstupy – 2. období

žák

M-5-3-01 narýsuje a znázorní základní rovinné útvary (čtverec, obdélník, trojúhelník a kružnici); užívá jednoduché konstrukce

M-5-3-02 sčítá a odčítá graficky úsečky; určí délku lomené čáry, obvod mnohoúhelníku sečtením délek jeho stran

M-5-3-03 sestrojí rovnoběžky a kolmice

M-5-3-04 určí obsah obrazce pomocí čtvercové sítě a užívá základní jednotky obsahu

M-5-3-05 rozpozná a znázorní ve čtvercové síti jednoduché osově souměrné útvary a určí osu souměrnosti útvaru překládáním papíru

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

M-5-3-01p znázorní, narýsuje a označí základní rovinné útvary

M-5-3-02p měří a porovnává délku úsečky

M-5-3-02p vypočítá obvod mnohoúhelníku sečtením délek jeho stran

M-5-3-03 sestrojí rovnoběžky a kolmice

M-5-3-05p určí osu souměrnosti překládáním papíru

-

pozná základní tělesa

Učivo

- **základní útvary v rovině** – lomená čára, přímka, polopřímka, úsečka, čtverec, kružnice, obdélník, trojúhelník, kruh, čtyřúhelník, mnohoúhelník
- **základní útvary v prostoru** – kvádr, krychle, jehlan, koule, kužel, válec
- délka úsečky; jednotky délky a jejich převody
- obvod a obsah obrazce
- vzájemná poloha dvou přímek v rovině
- osově souměrné útvary

NESTANDARDNÍ APLIKAČNÍ ÚLOHY A PROBLÉMY

Očekávané výstupy – 2. období

žák

M-5-4-01 řeší jednoduché praktické slovní úlohy a problémy, jejichž řešení je do značné míry nezávislé na obvyklých postupech a algoritmech školské matematiky

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

M-5-4-01p řeší jednoduché praktické slovní úlohy, jejichž řešení nemusí být závislé na matematických postupech

Učivo

- slovní úlohy
- číselné a obrázkové řady
- magické čtverce
- prostorová představivost

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

Učitel podporuje rozvoj schopnosti myšlení zařazováním problematicky vhodných úloh, logických úloh, hádanek, kvízů

Umožňuje žákům podílet se na utváření kritérií hodnocení činností a výsledků

Srozumitelně vysvětluje, co se mají naučit

Stanovuje dílčí vzdělávací cíle v souladu s cíli vzdělávacího programu

Vede žáky k ověřování výsledků

Kompetence k řešení problémů

Učitel se zajímá o náměty, názory, zkušenosti žáků

Klade otevřené otázky a vybízí žáky k pojmenování cíle činnosti

Vede žáky k plánování úkolů a postupů

Zařazuje metody, při kterých docházejí k objevům, řešením a závěrům sami žáci

Umožňuje, aby žáci v hodině pracovali s odbornou literaturou

Učitel žákům podle potřeby pomáhá, pracuje s chybami žáků jako s příležitostmi, jak ukázat cestu ke správnému řešení

Dodává žákům sebedůvěru

Kompetence komunikativní

Učitel podává úkoly způsobem, který umožňuje volbu různých postupů

Vede k užívání správné terminologie a symboliky

Vede žáky k výstižnému, srozumitelnému a kultivovanému projevu

Kompetence sociální a personální

Učitel umožňuje každému žákovi úspěch

Podněcuje žáky k argumentaci

Hodnotí žáky způsobem, který jim umožňuje vnímat vlastní pokrok

Kompetence občanské

Učitel žákům podle potřeby pomáhá a umožňuje jim, aby na základě jasných kritérií hodnotili své činnosti a výsledky

Kompetence pracovní

Učitel podává úkoly, při kterých žáci vyhledávají a kombinují informace z různých informačních zdrojů a které vyžadují využití poznatků z různých předmětů

Vede žáky ke správnému užívání vybavení, techniky a pomůcek

Vyžaduje od žáků zodpovědný přístup k zadaným úkolům, úplná dohlížecí práce

Kompetence digitální

Učitel vede žáky k využívání digitálních technologií při řešení problémů

Vede žáky k otevřenosti novým cestám, nástrojům, snaže postupně se zlepšovat

Učební osnovy**1. ročník**

<ul style="list-style-type: none"> - číselná řada - vztahy větší, menší, rovno - součet a rozdíl čísel bez přechodu desítky - sčítání a odčítání do 100 v celých desítkách - prostorové pojmy vpravo, vlevo, pod, nad, hned před, hned za - rovinné obrazce trojúhelník, čtverec, obdélník, kruh - tělesa krychle, kvádr, válec, koule 	<ul style="list-style-type: none"> - počítání předmětů v daném souboru - čtení, psaní a porovnávání čísel - řešení a tvorba slovních úloh na porovnávání čísel - sčítání a odčítání v oboru do 20 bez přechodu přes desítku - řešení slovních úloh na sčítání a odčítání - konkrétní orientace v prostoru - užití dětských skládanek a stavebnic
---	---

Průřezová témata

- osobnostní a sociální výchova - Osobnost žáka je rozvíjena každý den ve vyučování i mimo ně. Cílem je rozvoj pozornosti, soustředění, paměti, dovednosti řešit problém a schopnosti

spolupráce. Výchova k samostatnosti, sebekontrolě, smyslu pro odpovědnost, ohleduplnost a přesnost.

Činnosti: Hry, soutěže, křížovky, problémové úkoly, práce ve skupině, modelování, dramatizace

Co by měl žák umět (očekávané výstupy)

- spočítat prvky daného konkrétního souboru do 20
- vytvořit konkrétní soubor s daným počtem prvků do 20
- porovnávat čísla a soubory prvků s počtem do 20
- přečíst a zapsat čísla 0 – 20
- sčítat a odčítat v oboru 0 – 20 bez přechodu přes desítku
- používat sčítání a odčítání v praktických situacích a řešit související slovní úlohy
- umět se orientovat v prostoru
- rozeznávat geometrické útvary

2. ročník

<ul style="list-style-type: none"> - číselná řada 0-100 - porovnávání čísel - číselná osa - zaokrouhlování čísel na desítky - součet a rozdíl čísel - závorky - násobení a dělení přirozených čísel v oboru do 50 - násobek, činitel - násobilky 1,2,3,4,5,0 a dělení v oboru těchto násobílek - úsečka, délka úsečky - lomená čára - označení bodů a úseček - jednotky cm, m 	<ul style="list-style-type: none"> - sčítání a odčítání s přechodem přes desítku - sčítání a odčítání v oboru do 100 - řešení a vytváření slovních úloh na sčítání a odčítání v oboru do 100 - řady násobků daného čísla - řešení a vytváření slovních úloh na násobení a dělení v oboru násobílek - kreslení křivých a rovných čar - rýsování úseček - měření délky úsečky
--	---

<ul style="list-style-type: none"> - den – 24 hodin - hodina – 60 minut - minuta – 60 sekund 	<ul style="list-style-type: none"> - čtení údajů na hodinách včetně digitálních
---	--

Průřezová témata

- osobnostní a sociální výchova - Osobnost žáka je rozvíjena každý den ve vyučování i mimo ně. Cílem je rozvoj pozornosti, soustředění, paměti, dovednosti řešit problém a schopnosti spolupráce. Výchova k samostatnosti, sebekontrola, smyslu pro odpovědnost, ohleduplnost a přesnost.

Činnosti: Hry, soutěže, křížovky, problémové úkoly, práce ve skupině, modelování, dramatizace

Co by měl žák umět (očekávané výstupy)

- sčítat a odčítat v oboru do 100 s přechodem přes desítku
- spočítat prvky do 100
- vytvořit konkrétní soubory do 100
- porovnávat čísla do 100
- zaokrouhlit dané číslo na desítky
- orientovat se na číselné ose
- používat sčítání a odčítání při řešení z reality
- řešit slovní úlohy na násobení a dělení
- užívat závorky
- kreslit křivé a rovné čáry
- odhadnout délku úsečky na dm a cm
- měřit délku úsečky na cm
- poznávat geometrická tělesa v realitě
- číst časové údaje na různých typech hodin

3. ročník

- číselná řada, zápis a porovnávání čísel,	- počítání po stovkách, desítkách, jednotkách
--	---

<p>číselná osa v oboru 0 – 1000</p> <ul style="list-style-type: none"> -zaokrouhlování čísel na stovky a desítky - součet a rozdíl čísel do 1000 - rozklad čísel v desítkové soustavě - písemné sčítání a odčítání do 1000 - násobilky 1 – 10 - dělení se zbytkem - součin, podíl, zbytek - sudé a liché číslo - římské číslice - přímka, polopřímka - vzájemná poloha dvou přímek - čtvercová síť - rovinné obrazce – trojúhelník, čtverec, obdélník, čtyřúhelník 	<ul style="list-style-type: none"> - čtení a zápisy trojčiferných čísel - znázornění trojčiferných čísel na číselné ose - řešení a tvorba slovních úloh na sčítání a odčítání do 1000 v realitě - automatizace všech spojů násobitek - pamětné násobení dvojciferného čísla jednociferným mimo obor násobitek - užití závorek - řešení úloh z reality - rýsování přímek- - označování průsečíku různoběžek - vyznačování polopřímek - rýsování a měření úseček - měření délek stran rovinných obrazců - výpočet obvodu rovinného obrazce sečtením délek jeho stran
---	---

Průřezová témata

- osobnostní a sociální výchova - Osobnost žáka je rozvíjena každý den ve vyučování i mimo ně. Cílem je rozvoj pozornosti, soustředění, paměti, dovednosti řešit problém a schopnosti spolupráce. Výchova k samostatnosti, sebekontrola, smyslu pro odpovědnost, ohleduplnost a přesnost.

Činnosti: Hry, soutěže, křížovky, problémové úkoly, práce ve skupině, modelování, dramatizace

Co by měl žák umět (očekávané výstupy)

- číst a psát trojčiferná čísla
- vytvořit konkrétní soubor s daným počtem prvků do 1000
- zapsat číslo na číselné ose
- porovnávat čísla do 1000

- písemně sčítat a odčítat trojčíferná čísla
- řešit slovní úlohy
- automaticky užívat spoje všech násobílek
- číst a sestavovat tabulky násobků
- orientovat se v čase
- řešit úlohy z reality
- označit bod, krajní body úsečky a průsečík dvou přímek
- měřit délku úsečky s přesností na mm
- určit obvod jednoduchého obrazce sečtením délek jeho stran

4. ročník

- posloupnost a zápis přirozených čísel do 1000 000	- čtení, porovnávání a zápis čísel do 1 000 000
- zaokrouhlování čísel	- počítání po statisících, desetitisících a tisících
- sčítání a odčítání v daném oboru	- rozklad čísla v desítkové soustavě
- vztahy mezi sčítáním a odčítáním	- zaokrouhlování
- násobení a dělení v daném oboru	- pamětné násobení a dělení jednociferným číslem
- vztahy mezi násobením a dělením	- písemné násobení jedno a dvojciferným činitelem
- kontrola výpočtu	- písemné dělení jednociferným dělitelem
- pořadí početních výkonů	- řešení slovních úloh
- zlomky – celek, část, zlomek	- sčítání zlomků se stejným jmenovatelem v jednoduchých případech
- číselník, jmenovatel, zlomková čára	- rýsování rovnoběžek, různoběžek a kolmic
- vzájemná poloha dvou přímek v rovině – rovnoběžky, různoběžky, kolmice	- vyznačování průsečíku
- kružnice – střed, poloměr	- rýsování kružnic s daným středem a poloměrem
- osová souměrnost, osa souměrnosti, souměrné útvary	- určování osové souměrnosti překládáním papíru na názorných obrázcích
- rovnoramenný a rovnostranný trojúhelník	
- obsah čtverce a obdélníku	

<ul style="list-style-type: none"> - síť kvádrů a krychle - jednotky obsahu 	<ul style="list-style-type: none"> - konstrukce souměrného útvaru ve čtvercové síti - určování obsahu rovinných obrazců - užití základních jednotek obsahu, řešení souvisejících slovních úloh
---	---

Průřezová témata

- osobnostní a sociální výchova - Osobnost žáka je rozvíjena každý den ve vyučování i mimo ně. Cílem je rozvoj pozornosti, soustředění, paměti, dovednosti řešit problém a schopnosti spolupráce. Výchova k samostatnosti, sebekontroli, smyslu pro odpovědnost, ohleduplnost a přesnost.

Činnosti: Hry, soutěže, křížovky, problémové úkoly, práce ve skupině, modelování, dramatizace

Co by měl žák umět (očekávané výstupy)

- počítat do 100 000 po řádech
- číst, psát a zobrazit čísla do 100 000 na číselné ose
- porovnávat čísla do 100 000 a řešit příslušné nerovnice
- zaokrouhlovat čísla
- rozkládat čísla v desítkové soustavě
- pamětně a písemně sčítat a odčítat čísla do 1000 000
- pamětně násobit a dělit čísla do 1000 000
- písemně násobit a dělit jednociferným číslem
- provádět odhad a kontrolu svého výpočtu
- řešit slovní úlohy
- názorně vyznačit $\frac{1}{2}$ a $\frac{1}{4}$ celku
- sčítat zlomky se stejným jmenovatelem
- určit vzájemnou polohu dvou přímek
- sestrojít rovnoběžku s danou přímkou
- sestrojít kolmici pomocí trojúhelníku s ryskou k dané přímce
- narysovat kružnici s daným středem a poloměrem
- poznat a nakreslit souměrný útvar
- řešit jednoduché slovní úlohy na výpočet obsahu obdélníku a čtverce

5. ročník

<ul style="list-style-type: none"> - přirozená čísla do miliónu a přes milión - posloupnost přirozených čísel, číselná osa - zápis přirozeného čísla v desítkové soustavě - početní výkony s přirozenými čísly a jejich vlastnosti - písemné algoritmy početních výkonů - odhady výsledků - kontrola výpočtu - zlomky se jmenovatelem 10, 100 a jejich zápis desetinným číslem - desetinná čárka - desetina, setina - konstrukce obdélníku, čtverce 	<ul style="list-style-type: none"> - čtení, porovnávání a zápis čísel větších než milión - porovnávání přirozených čísel, zobrazení čísel na číselné ose - zaokrouhlování přirozených čísel na miliony, statisíce, desetitisíce, tisíce, sta, desítky - užití číselné osy - pamětné sčítání a odčítání přirozených čísel - užití písemných algoritmů násobení, dělení jedno a dvojciferným dělitelem - pamětné násobení a dělení přirozených čísel - praktické modely desetinných čísel – peníze, hmotnosti, délky - psaní a čtení desetinných čísel - zobrazování desetinných čísel řádu desetin a setin na číselné ose - porovnávání těchto desetinných čísel - písemné sčítání a odčítání desetinných čísel řádu desetin a setin - násobení a dělení desetinných čísel řádu desetin a setin deseti a stem - násobení a dělení desetinných čísel řádu desetin a setin přirozeným číslem menším než deset - řešení a vytváření slovních úloh vedoucích k užití desetinných čísel v jednoduchých případech - rýsování rovnoběžek a kolmic daným bodem
--	---

<ul style="list-style-type: none"> - další jednotky obsahu a, ha, km², mm² - povrch kvádrů a krychle - seznámení s objemem tělesa pomocí stavebnic (jednotková krychle) - proměnná, nezávisle a závisle proměnná - soustava souřadnic - grafy 	<ul style="list-style-type: none"> - rýsování pravoúhlého trojúhelníku - obdélníku a čtverce - rýsování rovnostranného a rovnoramenného trojúhelníku - výpočty obvodu a obsahu obdélníka a čtverce - užití a převody jednotek obsahu - modelování těles – určování spotřeby jednotkových krychlí - dosazování za proměnnou, čtení a sestavování tabulek různých závislostí - čtení a sestavování sloupkových diagramů - zakreslování jednoduchých grafů závislostí
---	---

Průřezová témata

- osobnostní a sociální výchova - rozvoj pozornosti, soustředění, paměti, dovednosti řešit problém a schopnosti spolupráce. Výchova k samostatnosti, sebekontroli, smyslu pro odpovědnost a přesnost.

- environmentální výchova – vede k uvědomování si podmínek života a možnosti jejich ohrožování – prostřednictvím slovních úloh

Činnosti: Hry, soutěže, křížovky, problémové úkoly, práce ve skupině, modelování, dramatizace

Co by měl žák umět (očekávané výstupy)

- porovnávat přirozená čísla a zobrazovat je na číselné ose
- zaokrouhlovat čísla s požadovanou přesností
- zapsat dané přirozené číslo v požadovaném tvaru v desítkové soustavě
- sčítat a odčítat přirozená čísla z paměti
- písemně sčítat tři až čtyři přirozená čísla
- písemně odčítat dvě přirozená čísla

- pamětně násobit a dělit přirozená čísla v jednoduchých případech
- písemně násobit až čtyřciferným činitelem
- písemně dělit jedno a dvojciferným dělitelem
- řešit jednoduché a složené slovní úlohy vedoucí k jednomu nebo dvěma výpočtům s přirozenými čísly
- zapsat a přečíst dané desetinné číslo řádu desetin a setin, zobrazit na číselné ose
- zaokrouhlit dané desetinné číslo řádu desetin na celky
- sčítat a odčítat desetinná čísla řádu desetin a setin
- násobit a dělit desetinné číslo deseti
- řešit jednoduché slovní úlohy na užití desetinných čísel
- narýsovat obdélník, čtverec, pravoúhlý trojúhelník
- vypočítat obvod a obsah obdélníku a čtverce
- znát a umět převádět jednotky obsahu cm^2 , mm^2 , m^2 , ha
- řešit slovní úlohy na výpočty obsahů obdélníku a čtverce
- vypočítat povrch kvádru a krychle sečtením obsahů jejich podstav a stěn
- doplňovat řady čísel, doplňovat tabulky
- číst a sestrojovat sloupkový diagram
- sestrojít a číst jednoduché grafy v soustavě souřadnic

Člověk a jeho svět

Charakteristika předmětu a specifické cíle

Předmět Člověk a jeho svět u žáků rozvíjí poznatky, dovednosti a prvotní zkušenosti získané ve výchově v rodině a v předškolním vzdělávání. Učí je pozorovat a pojmenovávat věci, jevy a děje, jejich vzájemné vztahy a souvislosti. Utváří se tak jejich prvotní ucelený obraz světa. Zároveň rozvíjí jejich praktické pracovní dovednosti a návyky a připravuje je tak pro uplatnění v dalším životě i ve společnosti. Ve vyšších ročnících se předmět dále zaměřuje na to, aby žáci v procesu výuky získávali vědomosti a dovednosti a rozvíjeli se ty jejich schopnosti, které jim umožní aktivně poznávat přírodu, člověka a jím stvořený svět i prostředí, ve kterém žije a pracuje. Dále předmět přináší žákům základní poznatky o významných přírodních, hospodářských, společenských, kulturních a historických okolnostech života lidí. Integruje poznatky z vyučování a osobního života žáků s informacemi z tisku, rozhlasu a televize. Formuje u žáků vědomí k příslušnosti, k vlasti, národu, rozvíjí zájem o poznání života, tradic a zvyklostí.

Tím jsou dány metody práce zaměřené na samostatnou práci žáků, na řešení problémů, na práci ve skupinách, sebekontrolu, didaktické hry a soutěže s důrazem na činnostní charakter. Do předmětu budou zařazovány i jiné formy práce např. projektové vyučování, videozáznamy, návštěvy knihovny, exkurze dle možností. Žáci budou mít možnost se účastnit různých soutěží.

Předmět Člověk a jeho svět vzniká propojením následujících pěti tematických okruhů:

1. Místo kde žijeme – poznávání nejbližšího okolí, organizace života v rodině, ve škole v obci
2. Lidé kolem nás – upevňování základů vhodného chování a jednání mezi lidmi
3. Lidé a čas - poznávání, jak se život a věci vyvíjejí, vychází od nejznámějších událostí rodině, obci
4. Rozmanitost přírody – poznávání rozmanitostí i proměnlivosti živé i neživé přírody naší vlasti na základě poznávání okolní krajiny
5. Člověk a jeho zdraví – na základě získaných vědomostí o těle, nemocech, zdraví a poučení o zdravotní prevenci se dochází k poznání, že zdraví je nejcennější hodnota

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast **Člověk a jeho svět** je jedinou vzdělávací oblastí RVP ZV, která je koncipována pouze pro 1. stupeň základního vzdělávání. Tato komplexní oblast vymezuje vzdělávací obsah týkající se člověka, rodiny, společnosti, vlasti, přírody, kultury, techniky, zdraví, bezpečí a dalších témat. Uplatňuje pohled do historie i současnosti a směřuje k dovednostem pro praktický život. Svým široce pojatým syntetickým (integrovaným) obsahem spoluutváří povinné základní vzdělávání na 1. stupni.

Vzdělávání v oblasti Člověk a jeho svět rozvíjí poznatky, dovednosti a prvotní zkušenosti žáků získané ve výchově v rodině a v předškolním vzdělávání. Žáci se učí pozorovat a pojmenovávat věci jevy a děje, jejich vzájemné vztahy a souvislosti, utváří se tak jejich prvotní ucelený obraz světa. Poznávají sebe i své nejbližší okolí a postupně se seznamují s místně i časově vzdálenějšími osobami i jevy a se složitějšími ději. Učí se vnímat lidi, vztahy mezi nimi, všimnout si podstatných věcných stránek i krásy lidských výtvarů a přírodních jevů, soustředěně je pozorovat, přemýšlet o nich a chránit je. Na základě poznání sebe, svých potřeb a porozumění světu kolem sebe se žáci učí vnímat základní vztahy ve společnosti, porozumět soudobému způsobu života, jeho přednostem i problémům (včetně situací ohrožení), učí se vnímat současnost jako výsledek minulosti a východisko do budoucnosti. Při osvojování poznatků a dovedností ve vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět se žáci učí vyjadřovat své myšlenky, poznatky a dojmy, reagovat na myšlenky, názory a podněty jiných.

Podmínkou úspěšného vzdělávání v dané oblasti je vlastní prožitek žáků vycházející z konkrétních nebo modelových situací při osvojování potřebných dovedností, způsobů jednání a rozhodování. K tomu významně přispívá i osobní příklad učitelů. Propojení této vzdělávací oblasti s reálným životem a s praktickou zkušeností žáků se stává velkou pomocí i ve zvládnání nových životních situací i nové role školáka, pomáhá jim při nalézání jejich postavení mezi vrstevníky a při upevňování pracovních i režimových návyků.

Vzdělávací oblast tak připravuje základy pro specializovanější výuku ve vzdělávacích oblastech *Člověk a společnost*, *Člověk a příroda* a ve vzdělávacím oboru *Výchova ke zdraví*.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru **Člověk a jeho svět** je členěn do *pětematických okruhů*. Propojováním tematických okruhů je možné vytvářet v ŠVP různé varianty vyučovacích předmětů a jejich vzdělávacího obsahu.

V tematickém okruhu *Místo, kde žijeme* se žáci učí na základě poznávání nejbližšího okolí, vztahů a souvislostí v něm chápat organizaci života v rodině, ve škole, v obci, ve společnosti. Učí se do tohoto každodenního života vstupovat s vlastní aktivitou a představami, hledat nové i zajímavé věci a bezpečně se v tomto světě pohybovat. Důraz je kladen na praktické poznávání místních a regionálních skutečností a na utváření přímých zkušeností žáků (např. v dopravní výchově). Různé činnosti a úkoly by měly přirozeným způsobem probudit v žácích kladný vztah k místu jejich bydliště, postupně rozvíjet jejich národní cítění a vztah k naší zemi.

V tematickém okruhu *Lidé kolem nás* si žáci postupně osvojují a upevňují základy vhodného chování a jednání mezi lidmi, uvědomují si význam a podstatu pomoci a solidarity mezi lidmi, vzájemné úcty, snášenlivosti a rovného postavení mužů a žen. Poznávají, jak se lidé sdružují, baví, jakou vytvářejí kulturu. Seznamují se se základními právy a povinnostmi, se světem financí, ale i s problémy, které provázejí soužití lidí, celou společnost nebo i svět (globální problémy). Celý tematický okruh tak směřuje k prvotním poznatkům a dovednostem budoucího občana demokratického státu.

V tematickém okruhu *Lidé a čas* se žáci učí orientovat v dějích a v čase. Poznávají, jak a proč se čas měří, jak události postupují v čase a utvářejí historii věcí a dějů. Učí se poznávat, jak se život a věci vyvíjejí a jakým změnám podléhají v čase. V tematickém okruhu se vychází od nejznámějších událostí v rodině, obci a regionu a postupuje se k nejdůležitějším okamžikům v historii naší země. Podstatou tematického okruhu je vyvolat u žáků zájem o minulost, o kulturní bohatství regionu i celé země. Proto je důležité, aby žáci mohli samostatně vyhledávat, získávat a zkoumat informace z dostupných zdrojů, především pak od členů své rodiny i od lidí v nejbližším okolí, aby mohli společně navštěvovat památky, sbírky regionálních i specializovaných muzeí, veřejnou knihovnu atd.

V tematickém okruhu *Rozmanitost přírody* žáci poznávají Zemi jako planetu sluneční soustavy, kde vznikl a rozvíjí se život. Poznávají velkou rozmanitost i proměnlivost živé i neživé přírody naší vlasti. Jsou vedeni k tomu, aby si uvědomili, že Země a život na ní tvoří jeden nedílný celek, ve kterém jsou všechny hlavní děje ve vzájemném souladu a rovnováze, kterou může člověk snadno narušit a velmi obtížně obnovovat. Na základě praktického poznávání okolní krajiny a dalších informací se žáci učí hledat důkazy o proměnách přírody, učí se využívat a hodnotit svá pozorování a záznamy, sledovat vliv lidské činnosti na přírodu,

hledat možnosti, jak ve svém věku přispět k ochraně přírody, zlepšení životního prostředí a k trvale udržitelnému rozvoji.

V tematickém okruhu *Člověk a jeho zdraví* žáci poznávají především sebe na základě poznávání člověka jako živé bytosti, která má své biologické a fyziologické funkce a potřeby. Poznávají zdraví jako stav bio-psycho-sociální rovnováhy života. Žáci se seznamují s tím, jak se člověk vyvíjí a mění od narození do dospělosti, co je pro člověka vhodné a nevhodné z hlediska denního režimu, hygieny, výživy, mezilidských vztahů atd. Získávají základní poučení o zdraví a nemocech, o zdravotní prevenci a poskytování první pomoci. Osvojují si bezpečné chování a vzájemnou pomoc v různých životních situacích, včetně mimořádných událostí, které ohrožují zdraví jedinců i celých skupin obyvatel. Žáci si postupně uvědomují, jakou odpovědnost má každý člověk za své zdraví a bezpečnost i za zdraví jiných lidí. Žáci docházejí k poznání, že zdraví je důležitá hodnota v životě člověka.

Potřebné vědomosti a dovednosti ve vzdělávacím oboru *Člověk a jeho svět* získávají žáci především tím, že pozorují názorné pomůcky, přírodu a činnosti lidí, hrají určené role, řeší modelové situace atd.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- utváření pracovních návyků v jednoduché samostatné i týmové činnosti
- orientaci v problematice peněz a cen a k odpovědnému spravování osobního rozpočtu
- orientaci ve světě informací a k časovému a místnímu propojování historických, zeměpisných a kulturních informací
- rozšiřování slovní zásoby v osvojovaných tématech, k pojmenovávání pozorovaných skutečností a k jejich zachycení ve vlastních projevech, názorech a výtvorech
- poznávání a chápání rozdílů mezi lidmi, ke kulturnímu a tolerantnímu chování a jednání na základě respektu a společně vytvořených a přijatých nebo obecně uplatňovaných pravidel soužití, k plnění povinností a společných úkolů
- samostatnému a sebevědomému vystupování a jednání, k efektivní a bezkonfliktní komunikaci v méně běžných situacích, k bezpečné komunikaci prostřednictvím elektronických médií, k poznávání a ovlivňování své jedinečnosti (možností a limitů)

-
- utváření ohleduplného vztahu k přírodě i kulturním výtvorům a k hledání možností aktivního uplatnění při jejich ochraně
 - přirozenému vyjadřování pozitivních citů ve vztahu k sobě i okolnímu prostředí
 - objevování a poznávání všeho, co ho zajímá, co se mu líbí a v čem by v budoucnu mohl uspět
 - poznávání podstaty zdraví i příčin jeho ohrožení, vzniku nemocí a úrazů a jejich předcházení
 - poznávání a upevňování preventivního chování, účelného rozhodování a jednání v různých situacích ohrožení vlastního zdraví a bezpečnosti i zdraví a bezpečnosti druhých, včetně chování při mimořádných událostech

Předmět Člověk a jeho svět je vyučována v 1. – 5. ročníku. Kromě vyučovacích hodin ve třídě a vycházek může učitel zvolit projektové vyučování, exkurze. Vhodné je propojení se zájmovou a mimovyučovací činností školy.

Časová dotace:

1. ročník - 2 hodiny	3. ročník – 3 hodiny	5. ročník – 3 hodiny
2. ročník – 2 hod.	4. ročník – 3 hodiny	

Do předmětu jsou integrována tato průřezová témata:

- Osobnostní a sociální výchova
- Environmentální výchova
- Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech
- Výchova demokratického občana
- Multikulturní výchova

Vyučovací náplň předmětu Člověk a jeho svět svým širokým pojetím poskytuje učitelům prakticky neomezené možnosti působení na žáky. Učitel zde může plně využít svých zkušeností a autority a nenásilným způsobem kombinovat své působení vzdělávací s činností výchovnou. Je zde nejen možné, ale i žádoucí, aby učitel patřičně reagoval a výchovně využil podněty, které často neplánovaně a spontánně vyplynou z okamžité situace ať už při hodinách, o přestávkách, nebo třeba při hrách na výletech či školách v přírodě. Protože toto

výchovné působení má nejen na prvním stupni základní školy význam naprosto mimořádný, není nutné a často ani možné úzkostlivě dodržet např. plánovaný obsah hodiny. Posouzení a využití okamžité situace je pak v kompetenci učitele a záleží na jeho zkušenostech, schopnostech a talentu. Toto pravidlo by se ostatně ve vhodné míře mělo citlivě aplikovat i v ostatních předmětech.

Předmět Člověk a jeho svět se tak stává nedílnou součástí systematického a kontinuálního působení na žáky a přirozeně prolíná do ostatních vyučovacích předmětů a života školy vůbec. Jeho hlavními cíli jsou:

- vytváření vhodných návyků pro samostatnou i týmovou činnost
- orientace ve světě informací a podle možností kritické posouzení jejich věrohodnosti
- poznávání a chápání rozdílů mezi lidmi, kulturní a tolerantní chování
- samostatné a sebevědomé vystupování a efektivní, bezproblémová a bezkonfliktní komunikace
- poznávání a ovlivňování vlastní osobnosti, možností a limitů, umění kompromisu
- utváření ohleduplného vztahu k přírodě i kulturním výtvorům a jejich ochrana
- postoj netolerující a odsuzující sociálně patologické jevy
- poznávání podstaty zdraví a nemocí, upevňování pocitu zodpovědnosti za vlastní zdraví, základy první pomoci

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru

MÍSTO, KDE ŽIJEME

Očekávané výstupy – 1. období

žák

ČJS-3-1-01 *vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí*

ČJS-3-1-02 *začlení svou obec (město) do příslušného kraje a obslužného centra ČR, pozoruje a popíše změny v nejbližším okolí, obci (městě)*

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

ČJS-3-1-01p *orientuje se v okolí svého bydliště a v okolí školy*

ČJS-3-1-01p *popíše a zvládne cestu do školy*

Očekávané výstupy – 2. období

žák

ČJS-5-1-01 *určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu*

ČJS-5-1-02 *určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich a řídí se*

	<i>podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě</i>
ČJS-5-1-03	<i>rozlišuje mezi náčrtý, plány a základními typy map; vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapách naší republiky, Evropy</i>
ČJS-5-1-04	<i>vyhledá typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam</i>
ČJS-5-1-05	<i>porovná způsob života a přírodu v naší vlasti i v jiných zemích</i>
ČJS-5-1-06	<i>rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam</i>
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:	
žák	
ČJS-5-1-01p	<i>popíše polohu svého bydliště na mapě, začlení svou obec (město) do příslušného kraje</i>
ČJS-5-1-01p, ČJS-5-1-02p	<i>orientuje se na mapě České republiky, určí světové strany</i>
ČJS-5-1-02p	<i>řídí se zásadami bezpečného pohybu a pobytu v přírodě</i>
ČJS-5-1-03p	<i>má základní znalosti o České republice a její zeměpisné poloze v Evropě</i>
ČJS-5-1-04p	<i>uvede pamětihodnosti, zvláštnosti a zajímavosti regionu, ve kterém bydlí</i>
ČJS-5-1-05p	<i>sdělí poznatky a zážitky z vlastních cest</i>
ČJS-5-1-06p	<i>pozná státní symboly České republiky</i>

Učivo

- **domov** – prostředí domova, orientace v místě bydliště
- **škola** – prostředí školy, činnosti ve škole, okolí školy, bezpečná cesta do školy; riziková místa a situace
- **obec (město), místní krajina** – její části, poloha v krajině, minulost a současnost obce (města), význačné budovy, dopravní síť
- **okolní krajina (místní oblast, region)** – zemský povrch a jeho tvary, vodstvo na pevnině, rozšíření půd, rostlinstva a živočichů, vliv krajiny na život lidí, působení lidí na krajinu a životní prostředí, orientační body a linie, světové strany
- **regiony ČR** – Praha a vybrané oblasti ČR
- **naše vlast** – domov, krajina, národ, základy státního zřízení a politického systému ČR, státní správa a samospráva, státní symboly
- **Evropa a svět** – kontinenty, evropské státy, EU, cestování
- **mapy obecně zeměpisné a tematické** – obsah, grafika, vysvětlivky

LIDÉ KOLEM NÁS

Očekávané výstupy – 1. období

žák

ČJS-3-2-01 *rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi, projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků i jiných lidí, jejich přednostem i nedostatkům*

ČJS-3-2-02 *odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností*

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

ČJS-3-2-01p *rozlišuje role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi, rozlišuje blízké příbuzenské vztahy*

ČJS-3-2-01p *dodržuje základní pravidla společenského chování*

ČJS-3-2-01p *při setkání s neznámými lidmi se chová adekvátně*

ČJS-3-2-01p *projevuje toleranci k odlišnostem spolužáků, jejich přednostem i nedostatkům*

ČJS-3-2-02p *pojmenuje nejběžnější povolání a pracovní činnosti*

Očekávané výstupy – 2. období

žák

ČJS-5-2-01 *vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci (městě)*

ČJS-5-2-02 *rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už nemohou tolerovat*

ČJS-5-2-03 *orientuje se v základních formách vlastnictví; používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze, na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů, vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vrátet dluhy*

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

ČJS-5-2-01p *dodržuje pravidla pro soužití ve škole, v rodině, v obci (městě)*

ČJS-5-2-02p *rozpozná nevhodné jednání a chování vrstevníků a dospělých*

ČJS-5-2-02p *uvede základní práva dítěte, práva a povinnosti žáka školy*

ČJS-5-2-03p *používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu jednoduchého nákupu a vrácené peníze*

ČJS-5-2-03p *porovná svá přání a potřeby se svými finančními možnostmi, uvede příklady*

rizik půjčování peněz

ČJS-5-2-03p *sestaví jednoduchý osobní/rodinný rozpočet, uvede příklady základních příjmů a výdajů*

Učivo

- **rodina** – postavení jedince v rodině, role členů rodiny, příbuzenské a mezigenerační vztahy, život a funkce rodiny, fyzická a duševní práce, zaměstnání
- **soužití lidí** – mezilidské vztahy, komunikace, principy demokracie
- **chování lidí** – vlastnosti lidí, pravidla slušného chování – ohleduplnost, etické zásady, zvládání vlastní emocionality; rizikové situace; rizikové chování, předcházení konfliktům
- **právo a spravedlnost** – základní lidská práva a práva dítěte, práva a povinnosti žáků školy
- **vlastnictví** – soukromé, veřejné, osobní, společné; hmotný a nehmotný majetek; rozpočet, příjmy a výdaje domácnosti; hotovostní a bezhotovostní forma peněz, způsoby placení; banka jako správce peněz, úspory, půjčky

LIDÉ A ČAS**Očekávané výstupy – 1. období**

žák

ČJS-3-3-01 *využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti*

ČJS-3-3-02 *pojmenuje některé rodáky, kulturní či historické památky, významné události regionu*

ČJS-3-3-03 *uplatňuje elementární poznatky o sobě, o rodině a činnostech člověka, o lidské společnosti, soužití, zvycích a o práci lidí; na příkladech porovnává minulost a současnost*

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

ČJS-3-3-01p *pozná, kolik je hodin; orientuje se v čase*

ČJS-3-3-01p *zná rozvržení svých denních činností*

ČJS-3-3-02p, ČJS-3-3-03p *rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti*

ČJS-3-3-03p *poznává různé lidské činnosti*

Očekávané výstupy – 2. období

žák

ČJS-5-3-01 *pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy*

ČJS-5-3-02 *využívá knihovny, sbírky muzeí a galerie jako informační zdroje pro pochopení minulosti*

ČJS-5-3-03 *srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik*

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

ČJS-5-3-03p *rozeznává rozdíl mezi životem dnes a životem v dávných dobách*

ČJS-5-3-03p *uvede významné události, které se vztahují k regionu a kraji*

ČJS-5-3-03p *vyjmenuje nejvýznamnější kulturní, historické a přírodní památky v okolí svého bydliště*

Učivo

- **orientace v čase a časový řád** – určování času, čas jako fyzikální veličina, dějiny jako časový sled událostí, kalendáře, letopočet, generace, denní režim, roční období
- **současnost a minulost v našem životě** – proměny způsobu života, bydlení, předměty denní potřeby, průběh lidského života, státní svátky a významné dny
- **regionální památky** – péče o památky, lidé a obory zkoumající minulost
- **báje, mýty, pověsti** – minulost kraje a předků, domov, vlast, rodný kraj

ROZMANITOST PŘÍRODY

Očekávané výstupy – 1. období

žák

ČJS-3-4-01 *pozoruje, popíše a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích*

ČJS-3-4-02 *roztřídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě*

ČJS-3-4-03 *provádí jednoduché pokusy u skupiny známých látek, určuje jejich společné a rozdílné vlastnosti a změří základní veličiny pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů*

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

ČJS-3-4-01p *pozoruje a na základě toho popíše některé viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích*

ČJS-3-4-02p *pozná nejběžnější druhy domácích a volně žijících zvířat*

ČJS-3-4-02p *pojmenuje základní druhy ovoce a zeleniny a pozná rozdíly mezi dřevinami a bylinami*

ČJS-3-4-03p *provede jednoduchý pokus podle návodu*

Očekávané výstupy – 2. období

žák

ČJS-5-4-01 *objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy přírody a nachází souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činností člověka*

ČJS-5-4-02 *vysvětlí na základě elementárních poznatků o Zemi jako součásti vesmíru*

	<i>souvislost s rozdělením času a střídáním ročních období</i>
ČJS-5-4-03	<i>zkoumá základní společenstva ve vybraných lokalitách regionů, zdůvodní podstatné vzájemné vztahy mezi organismy</i>
ČJS-5-4-04	<i>porovnává na základě pozorování základní projevy života na konkrétních organismech, prakticky třídí organismy do známých skupin, využívá k tomu i jednoduché klíče a atlasy</i>
ČJS-5-4-05	<i>zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat</i>
ČJS-5-4-06	<i>založí jednoduchý pokus, naplánuje a zdůvodní postup, vyhodnotí a vysvětlí výsledky pokusu</i>
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:	
žák	
ČJS-5-4-01p	<i>na jednotlivých příkladech poznává propojenost živé a neživé přírody</i>
ČJS-5-4-02p	<i>popíše střídání ročních období</i>
ČJS-5-4-03p	<i>zkoumá základní společenstva vyskytující se v nejbližším okolí a pozoruje přizpůsobení organismů prostředí</i>
ČJS-5-4-05p	<i>zvládá péči o pokojové rostliny</i>
ČJS-5-4-05p	<i>chová se podle zásad ochrany přírody a životního prostředí</i>
ČJS-5-4-05p	<i>popisuje vliv činnosti lidí na přírodu a jmenuje některé činnosti, které přírodnímu prostředí pomáhají a které ho poškozují</i>
ČJS-5-4-06p	<i>provádí jednoduché pokusy se známými látkami</i>

Učivo

- **látky a jejich vlastnosti** – třídění látek, změny látek a skupenství, vlastnosti, porovnávání látek a měření veličin s praktickým užíváním základních jednotek
- **voda a vzduch** – výskyt, vlastnosti a formy vody, oběh vody v přírodě, vlastnosti, složení, proudění vzduchu, význam pro život
- **nerosty a horniny, půda** – některé hospodářsky významné horniny a nerosty, zvětrávání, vznik půdy a její význam
- **vesmír a Země** – sluneční soustava, den a noc, roční období
- **rostliny, houby, živočichové** – znaky života, životní potřeby a projevy, průběh a způsob života, výživa, stavba těla u některých nejnámějších druhů, význam v přírodě a pro člověka
- **životní podmínky** – rozmanitost podmínek života na Zemi; význam ovzduší, vodstva, půd, rostlinstva a živočišstva na Zemi; podnebí a počasí
- **rovnováha v přírodě** – význam, vzájemné vztahy mezi organismy, základní společenstva

- **ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody** – odpovědnost lidí, ochrana a tvorba životního prostředí, ochrana rostlin a živočichů, likvidace odpadů, živelní pohromy a ekologické katastrofy

ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ**Očekávané výstupy – 1. období**

žák

- ČJS-3-5-01** *uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle; projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví*
- ČJS-3-5-02** *rozezná nebezpečí různého charakteru, využívá bezpečná místa pro hru a trávení volného času; uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu, jedná tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných*
- ČJS-3-5-03** *chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné; ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek*
- ČJS-3-5-04** *reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech*

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

- ČJS-3-5-01p** *uplatňuje hygienické návyky a zvládá sebeobsluhu; popíše své zdravotní potíže a pocity; zvládá ošetření drobných poranění*
- ČJS-3-5-01p** *pojmenuje hlavní části lidského těla*
- ČJS-3-5-02p** *rozezná nebezpečí; dodržuje zásady bezpečného chování; neohrožuje své zdraví a zdraví jiných*
- ČJS-3-5-02p** *uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu*
- ČJS-3-5-03p** *chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné; ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek*
- ČJS-3-5-04** *reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech*

Očekávané výstupy – 2. období

žák

- ČJS-5-5-01** *využívá poznatky o lidském těle k podpoře vlastního zdravého způsobu života*
- ČJS-5-5-02** *rozlišuje jednotlivé etapy lidského života a orientuje se ve vývoji dítěte před a po jeho narození*
- ČJS-5-5-03** *účelně plánuje svůj čas pro učení, práci, zábavu a odpočinek podle vlastních potřeb s ohledem na oprávněné nároky jiných osob*
- ČJS-5-5-04** *uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události; vnímá dopravní situaci, správně ji vyhodnotí a vyvodí odpovídající závěry pro své chování jako chodec a cyklista*
- ČJS-5-5-05** *předvede v modelových situacích osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek*
- ČJS-5-5-06** *uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou*

ČJS-5-5-07 rozpozná život ohrožující zranění; ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc**Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:**
žákČJS-5-5-01p *uplatňuje základní znalosti, dovednosti a návyky související s preventivní ochranou zdraví a zdravého životního stylu*ČJS-5-5-02p *rozlišuje jednotlivé etapy lidského života*ČJS-5-5-04p *uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události*ČJS-5-5-04p *uplatňuje základní pravidla silničního provozu pro cyklisty; správně vyhodnotí jednoduchou dopravní situaci na hřišti*ČJS-5-5-05p *odmítá návykové látky*ČJS-5-5-07p *ošetří drobná poranění a v případě nutnosti zajistí lékařskou pomoc***Učivo**

- **lidské tělo** – stavba těla, základní funkce a projevy, životní potřeby člověka, pohlavní rozdíly mezi mužem a ženou, biologické a psychické změny v dospívání, základy lidské reprodukce, vývoj jedince
- **péče o zdraví** – zdravý životní styl, denní režim, správná výživa, výběr a způsoby uchování potravin, vhodná skladba stravy, pitný režim; přenosné a nepřenositelné nemoci, ochrana před infekcemi přenosnými krví (hepatitida, HIV/AIDS), drobné úrazy a poranění, prevence nemocí a úrazů, první pomoc při drobných poraněních, osobní, intimní a duševní hygiena
- **návykové látky, závislosti a zdraví** – návykové látky, hrací automaty a počítače, závislost, odmítání návykových látek, nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických médií
- **osobní bezpečí, krizové situace** – vhodná a nevhodná místa pro hru, bezpečné chování v rizikovém prostředí, označování nebezpečných látek; bezpečné chování v silničním provozu, dopravní značky; předcházení rizikovým situacím v dopravě a v dopravních prostředcích (bezpečnostní prvky), šikana, týrání, sexuální a jiné zneužívání, brutalita a jiné formy násilí v médiích
- **přivolání pomoci v případě ohrožení fyzického a duševního zdraví** – služby odborné pomoci, čísla tísňového volání, správný způsob volání na tísňovou linku
- **mimořádné události a rizika ohrožení s nimi spojená** – postup v případě ohrožení (varovný signál, evakuace, zkouška sirén); požáry (příčiny a prevence vzniku požárů, ochrana a evakuace při požáru); integrovaný záchranný systém

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

Učitel používá aktivní formy práce v hodinách

Vede žáky k využívání různých informačních zdrojů

získané informace s žáky třídí a pomáhá k jejich pochopení a propojení

Vede žáky ke čtení s porozuměním

Kompetence k řešení problémů

Učitel zadává skupinové práce

Využívá různé metody práce – pokusy, pozorování

Využívá zábavných forem práce – kvízy, osmisměrky, hádanky ...

Zařazuje projektové vyučování

Vede žáky k vyhledávání informací, které napomáhají řešit daný problém

Kompetence komunikativní

Učitel dává žákům prostor k vyjádření svých názorů a zapojení se do diskuse

Zařazuje skupinové vyučování

Umožňuje žákům prezentaci své práce

Rozšiřuje u žáků slovní zásobu

Kompetence sociální a personální

Učitel vede žáky ke spolupráci a vzájemné pomoci

Vytváří s žáky pravidla pro práci v týmu

Přispívá k upevnování dobrých mezilidských vztahů ve třídě

Vytváří situace k respektování autority, k toleranci a sebepoznání

Kompetence občanské

Učitel formou her umožňuje žákům vcítit se do situace druhých lidí

Pomáhá žákům uvědomit si povinnost postavit se proti fyzickému i psychickému násilí

Vede žáky k uvědomění si svých práv i povinností ve škole i mimo ni

Vede žáky k poznání kulturních i historických tradic regionu

Vytváří u žáků kladný vztah k přírodě a vede je k odpovědnosti za její ochranu

Vede žáky k ochraně svého zdraví i druhých lidí

aktivními formami učí žáky chovat se zodpovědně

Kompetence pracovní

V rámci místních možností se snaží propojit teorii s praxí (exkurze)

Učitel se zajímá o náměty, názory, zkušenosti žáků

Zadáva úkoly, při kterých mohou žáci spolupracovat

Kompetence digitální

Učitel vede žáky k využívání digitálních technologií při řešení problémů

Učitel vede žáky k otevřenosti novým cestám, nástrojům, snaze postupně se zlepšovat

Učební osnovy

1. ročník

- místo, kde žijeme	- prostředí školy a její okolí - prostředí třídy, školní pomůcky - školní režim a řád - mezilidské vztahy ve škole - orientace ve škole - bezpečná cesta do školy, chování v silničním provozu
- rozmanitost přírody – podzim	- proměny přírody v jednotlivých ročních obdobích - péče o zevnějšek - zdravá strava
- lidé kolem nás	- prostředí domova - život a funkce rodiny, role členů rodiny - významné události v rodině - práce fyzická a duševní
- rozmanitost přírody – zima	- proměny přírody v jednotlivých ročních obdobích - bezpečné chování při zimních hrách a sportech, vzájemná pomoc
- lidé a čas	- vánoční svátky, tradice a zvyky - mezilidské vztahy
- rozmanitost přírody	- zvířata v zimě - roční období - kalendářní rok, měsíce

- člověk a jeho zdraví	- režim dne, čistota, osobní hygiena - určování času - podobnost a odlišnost lidí - části lidského těla - lidské smysly - pomoc zdravotně postiženým lidem - zdraví a nemoc - drobné úrazy, první pomoc, přivolání pomoci - zdravá strava
- rozmanitost přírody - jaro	- rostliny na jaře, chráněné rostliny - stavba těla rostlin - domácí, hospodářská a volně žijící zvířata
- lidé a čas	- velikonoční svátky, tradice a zvyky
- místo, kde žijeme	- orientace v místě bydliště - obchody - pravidla slušného chování - minulost a současnost obce
- lidé a čas	- výtvořiny přírody a lidí - roční období, rok, měsíc, den, kalendář - státní svátky a významné dny
- rozmanitost přírody - léto	- ochrana přírody - bezpečné chování v přírodě

Průřezová témata

- osobnostní a sociální výchova- Osobnost žáka je rozvíjena každý den ve vyučování i mimo něj. Cvičíme smyslové vnímání, pozornost, soustředění, dovednost zapamatování, řešení problémů, dovednost pro učení.

Zařazujeme různé hry, dramatizace, komunitní kruh, vycházky, exkurze.

- výchova demokratického občana - Občanská společnost a škola, budujeme vztahy mezi žáky, uplatňujeme demokratické principy a hodnoty v každodenním životě školy(hry, dramatizace)

- multikulturní výchova - Lidské vztahy, učíme žáky tolerantním vztahům, vedeme je k vzájemnému naslouchání, k uplatňování principů slušného chování (základní morální normy), rozvíjíme spolupráci, každý den posilujeme vzájemné vztahy ve vyučování i mimo něj, zapojujeme žáky z odlišného kulturního prostředí do kolektivu třídy (hry, komunitní kruh, dramatizace, skupinová práce)

Co by měl žák umět (očekávané výstupy)

Místo, kde žijeme

- vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí
- začlení svou obec (město) do příslušného kraje a oblužného centra ČR, - pozoruje a popíše změny v nejbližším okolí, obci (městě)
- rozliší přírodní a umělé prvky v okolní krajině a vyjádří různými způsoby její estetické hodnoty a rozmanitost

Lidé kolem nás

- rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi
- odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností
- projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků, jejich přednostem i nedostatkům

Lidé a čas

(Žák v 1. ročníku se pouze seznamuje)

- využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti
- pojmenuje některé rodáky, kulturní či historické památky, významné události regionu, interpretuje některé pověsti nebo báje spjaté s místem, v němž žije
- uplatňuje elementární poznatky o sobě, o rodině a činnostech člověka, o lidské společnosti, soužití, zvycích a o práci lidí; na příkladech porovnává minulost a současnost

Rozmanitost přírody

- pozoruje, popíše a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích

- rozřídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě
- provádí jednoduché pokusy u skupiny známých látek, určuje jejich společné a rozdílné vlastnosti a změří základní veličiny pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů

Člověk a jeho zdraví

- uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle; projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví
- dodržuje zásady bezpečného chování tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných
- chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné dítě
- uplatňuje základní pravidla účastníků silničního provozu
- reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech

2. ročník

<ul style="list-style-type: none"> - lidé a čas - rozmanitost přírody – podzim - lidé kolem nás 	<ul style="list-style-type: none"> - denní režim - rozvrh vyučovacích hodin - kalendář - hodiny, určování času - bezpečná cesta do školy - proměny přírody v jednotlivých ročních obdobích - proměny počasí - ovocné stromy, zdravá strava - ochrana životního prostředí - lesní stromy, houby, první pomoc - pravidla slušného chování - život a funkce rodiny - pokojové rostliny, domácí mazlíčci
--	---

<ul style="list-style-type: none"> - rozmanitost přírody – zima - lidé a čas - člověk a jeho zdraví - rozmanitost přírody – jaro - místo, kde žijeme - lidé a čas - rozmanitost přírody - léto 	<ul style="list-style-type: none"> - bezpečné chování při styku s cizími zvířaty - volně žijící zvířata - proměny přírody v zimě - vánoční svátky, tradice, zvyky - osobní hygiena, denní režim, předcházení nemocem - služby odborné pomoci - zdravá strava - drobné úrazy a poranění – první pomoc - proměny přírody na jaře - ovocné, jehličnaté a listnaté stromy - domácí, hospodářská a volně žijící zvířata - kulturní a plané rostliny - poloha obce v krajině - současnost obce - krajina v okolí domova - vliv krajiny na život lidí - minulost a současnost obce a školy - proměny způsobu života - práce fyzická a duševní, zaměstnání - rostliny a živočichové na louce, u rybníka a na poli - roční období - výšková patra v lese - rostliny a živočichové - ochrana životního prostředí
---	--

Průřezová témata

- osobnostní a sociální výchova- Osobnost žáka je rozvíjena každý den ve vyučování i mimo něj. Cvičíme smyslové vnímání, pozornost, soustředění, dovednost zapamatování, řešení problémů, dovednost pro učení.

Zařazujeme různé hry, dramatizace, komunitní kruh, vycházky, exkurze.

- výchova demokratického občana - Občanská společnost a škola, budujeme vztahy mezi žáky, uplatňujeme demokratické principy a hodnoty v každodenním životě školy (hry, dramatizace)
- multikulturní výchova - Lidské vztahy, učíme žáky tolerantním vztahům, vedeme je k vzájemnému naslouchání, k uplatňování principů slušného chování (základní morální normy), rozvíjíme spolupráci, každý den posilujeme vzájemné vztahy ve vyučování i mimo něj, zapojujeme žáky z odlišného kulturního prostředí do kolektivu třídy (hry, komunitní kruh, dramatizace, skupinová práce)

Co by měl žák umět (očekávané výstupy)

Místo, kde žijeme

- vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí
- začlení svou obec (město) do příslušného kraje a obslužného centra ČR, pozoruje a popíše změny v nejbližším okolí, obci (městě)
- rozliší přírodní a umělé prvky v okolní krajině a vyjádří různými způsoby její estetické hodnoty a rozmanitost

Lidé kolem nás

- rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi
- odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností
- projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků, jejich přednostem i nedostatkům

Lidé a čas

- využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti
- pojmenuje některé rodáky, kulturní či historické památky, významné události regionu, interpretuje některé pověsti nebo báje spjaté s místem, v němž žije
- uplatňuje elementární poznatky o sobě, o rodině a činnostech člověka, o lidské společnosti, soužití, zvycích a o práci lidí; na příkladech porovnává minulost a současnost

Rozmanitost přírody

<p>- rozmanitost přírody</p> <p>- člověk a jeho zdraví</p>	<ul style="list-style-type: none"> - minulost kraje a předků, báje a pověsti - regionální památky a péče o ně - proměny způsobu života, objevy a vynálezy - vesmír a sluneční soustava - planeta Země - živá a neživá příroda - horniny a nerosty - ochrana životního prostředí - živá příroda, rostliny a živočichové - přírodní společenství – les, pole, louka, u vody - poznáváme lidské tělo - základní pravidla silničního provozu - první pomoc - chráníme si zdraví – prevence - správná životospráva, hygiena, návykové látky
--	---

Průřezová témata

- osobnostní a sociální výchova- Osobnost žáka je rozvíjena každý den ve vyučování i mimo něj. Cvičíme smyslové vnímání, pozornost, soustředění, dovednost zapamatování, řešení problémů, dovednost pro učení.

Zařazujeme různé hry, dramatizace, komunitní kruh, vycházky, exkurze.

- výchova demokratického občana - Občanská společnost a škola, budujeme vztahy mezi žáky, uplatňujeme demokratické principy a hodnoty v každodenním životě školy(hry, dramatizace)

- multikulturní výchova - Lidské vztahy, učíme žáky tolerantním vztahům, vedeme je k vzájemnému naslouchání, k uplatňování principů slušného chování (základní morální normy), rozvíjíme spolupráci, každý den posilujeme vzájemné vztahy ve vyučování i mimo něj, zapojujeme žáky z odlišného kulturního prostředí do kolektivu třídy (hry, komunitní kruh, dramatizace, skupinová práce)

Co by měl žák umět (očekávané výstupy)

Místo, kde žijeme

- vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí
- začlení svou obec (město) do příslušného kraje a obslužného centra ČR, pozoruje a popisuje změny v nejbližším okolí, obci (městě)
- rozliší přírodní a umělé prvky v okolní krajině a vyjádří různými způsoby její estetické hodnoty a rozmanitost

Lidé kolem nás

- rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi
- odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností
- projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků, jejich přednostem i nedostatkům

Lidé a čas

- využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti
- pojmenuje některé rodáky, kulturní či historické památky, významné události regionu, interpretuje některé pověsti nebo báje spjaté s místem, v němž žije
- uplatňuje elementární poznatky o sobě, o rodině a činnostech člověka, o lidské společnosti, soužití, zvycích a o práci lidí; na příkladech porovnává minulost a současnost

Rozmanitost přírody

- pozoruje, popisuje a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích
- roztřídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě
- provádí jednoduché pokusy u skupiny známých látek, určuje jejich společné a rozdílné vlastnosti a změří základní veličiny pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů

Člověk a jeho zdraví

- uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle; projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví
- dodržuje zásady bezpečného chování tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných
- chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné dítě
- uplatňuje základní pravidla účastníků silničního provozu
- reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech

4. ročník

- místo, kde žijeme	- naše obec a její okolí
	- mapa ČR
	- ČR a její symboly
	- oblasti ČR
- rozmanitost přírody	- letní a podzimní příroda
	- výrobky a přírodniny
	- přírodní podmínky území ČR
	- ekosystémy
	- společenstva rostlin a živočichů
	- lesní přírodní společenstva
	- společenstva potoků a rybníků
	- živá a neživá příroda
- lidé a čas	- doba pověstí
	- první stát na českém území
	- Přemyslovci
	- doba vlády Karla IV.
	- od husitských válek k Jiřímu z Poděbrad
	- počátky vlády Habsburků
	- Jan Ámos Komenský
- lidé kolem nás	- jednotky – hmotnost, objem, čas, teplota
	- jak lidé hospodaří, nebezpečí zadlužení

- člověk a jeho zdraví	- mimořádné situace - zdravá strava, návykové látky - bezpečná domácnost - situace hromadného ohrožení - odpovědnost za životní prostředí, likvidace odpadů
------------------------	---

Průřezová témata

- environmentální výchova - Za tajemstvím lesa, tématická vycházka, řešení problémových a praktických cvičení v přírodě, úklid v okolí vodního zdroje

Ekosystémy – výukové hry, rébusy, křížovky, vycházky

Základní podmínky života – pokusy, křížovky, rébusy, dobrovolná soutěž ve sběru recyklovaných odpadů

- osobnostní a sociální výchova - Osobnost žáka je rozvíjena každý den ve vyučování i mimo ně

Činnosti – komunikativní hry, modelové situace, vycházky

rozvoj schopností poznávání - řešení problémů, cvičení pozornosti a soustředění

psychohygienu - hledání pomoci při obtížích, linka důvěry

kooperace a kompetence - rozvoj indiv. a soc. dovedností

mezilidské vztahy - podpora, pomoc, respektování

řešení problémů a rozhodovací dovednosti - dovednosti pro řešení problémů v mezilidských vztazích

- výchova demokratického občana – občan, občanská společnost a stát, soužití s minoritami, dramatizace, komunitní kruh

Co by měl žák umět (očekávané výstupy)

Rozmanitost přírody

- vysvětlí na základě elementárních poznatků o Zemi jako součásti vesmíru souvislost s rozdělením času a střídáním ročních období
- zkoumá základní společenstva, zdůvodní podstatné vzájemné vztahy mezi organismy a nachází shody a rozdíly přizpůsobení organismů prostředí
- zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat

- založí jednoduchý pokus, naplánuje a zdůvodní postup, vyhodnotí a vysvětlí výsledky pokusu

Člověk a jeho zdraví

- uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou
- ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc
- uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události
- účelně plánuje svůj čas pro učení, práci, zábavu a odpočinek podle vlastních potřeb s ohledem na oprávněné nároky jiných osob

Lidé a čas

- pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy
- vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, obci, městě
- rozlišuje základní rozdíly mezi jednotlivci, obhájí při konkrétních činnostech své názory, připustí svůj omyl, dohodne se na společném postupu a se spolužáky
- rozlišuje základní formy vlastnictví, používá peníze v běžných situacích, ví o nebezpečnosti zadlužení
- rozeznává současné a minulé a orientuje se v hlavních reáliích minulosti a současnosti v naší vlasti s využitím regionálních specifik
- srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik
- objasní historické důvody pro zařazení státních svátků a významných dnů
- pracuje s časovými údaji

Místo, kde žijeme

- určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu
- určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich
- rozlišuje mezi náčrtly, plány a základními typy map, vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapách naší republiky
- vyhledává typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, zprostředkuje ostatním zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest

- rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam

5. ročník

<p>- třídění přírodnin</p>	<ul style="list-style-type: none"> - rozlišení organismů podle znaků uvedené skupiny - výtrusné a semenné rostliny (stavba těla, rozmnožování, byliny, dřeviny) - třídění živočichů podle jejich příbuznosti a podobnosti - poznávání rostlin a živočichů - obratlovci a bezobratlí
<p>- Země ve vesmíru</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Slunce a jeho planety, postavení Země, práce s globusem, znázornění pohybu planety - pohyb Země kolem Slunce a otáčení Země kolem osy (návštěva planetária) - střídání ročních období a střídání dne a noci - Slunce jako zdroj tepla a světla – základních podmínek života - gravitační síla a její projevy
<p>- rozmanitost podmínek života na Zemi</p>	<ul style="list-style-type: none"> - základní oblasti Země – podnebné pásy - podnebí, počasí - rozmanitost přírody v Evropě a ve světě - botanické a zoologické zahrady
<p>- člověk a jeho životní podmínky</p>	<ul style="list-style-type: none"> - charakteristické znaky člověka - lidský organismus – povrch těla, opora těla, pohyb, řízení těla, soustava trávicí, zdravá strava, soustava dýchací, soustava vylučovací, soustava rozmnožovací, osobní hygiena, duševní hygiena, hygiena prostředí,

<p>- obrazy z Českých dějin (elementární přiblížení)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - národní bohatství, zvyklosti, tradice a symboly - domov, vlast, národ, vlastenectví, cizina, vztahy s okolními státy, členství v NATO, obrana státu - počátky utváření novodobého českého národa - národní obrození, jeho představitelé - české země ve 2. pol. 19. stol., rozvoj země - první světová válka, vznik Československé republiky, významné osobnosti - druhá světová válka, zánik Československé republiky, české země v době nacistické okupace, obnovení republiky - ČR po druhé světové válce, poválečná léta, období totality, demokratický vývoj, vznik a rozpad ČSFR, vznik České republiky - současná vývojová etapa České republiky a její problematika (nebezpečí korupce, zadluženost...)
--	---

Průřezová témata

- environmentální výchova – ekosystémy – rozmanitost podnebných pásů
- porozumění souvislostem v biosféře, vztahům člověka a prostředí a důsledkům lidských činností na prostředí (dobrovolná soutěž ve sběru recyklovaných odpadů)
- les, pole, vodní zdroje, moře a tropický deštný les, lidská obydlí
- osobnostní a sociální výchova – řešení problémů a rozhodovací dovednosti (jak se moje já vyrovná se změnami těla),
- mezilidské vztahy - péče o dobré vztahy, empatie, respektování, podpora, pomoc
- psychohygienu – dobrý vztah k sobě samému, dobrá organizace času, zvládání stresových situací, hledání pomoci při potížích, linka důvěry
- rozvoj schopností poznávání - řešení problémů, cvičení pozornosti a soustředění

- kooperace a kompetence - rozvoj individuálních a sociálních dovedností
- výchova demokratického občana – občan, občanská společnost a stát, soužití s minoritami, utváření hodnot jako spravedlnost, svoboda, solidarita, tolerance a odpovědnost, obrana státu, nebezpečnost korupce
- postoj k obhajování a dodržování lidských práv a svobod, rozvíjí disciplinovanost a sebekritiku
- finanční gramotnost – hospodaření, dluh a nebezpečí zadlužení,

Co by měl žák umět (očekávané výstupy)

Třídění organismů

- užívat třídění organismů na skupiny podle výrazných znaků, rozlišovat rostliny výtrusné a semenné, byliny a dřeviny; živočichy na bezobratlé a obratlovce, určit některé zástupce, svá určení zdůvodnit

Země ve vesmíru

- vysvětlit význam Slunce pro život na Zemi a popsat postavení Země ve vesmíru
- uvést důsledky pohybu Země kolem Slunce a kolem své osy na život a jeho rytmus
- umět pracovat s modelem Země – globusem

Rozmanitost podmínek života na Zemi

- uvést příklady organismů žijících v různých oblastech Evropy a světa
- uvést některé z příčin přizpůsobování organismů vnějším podmínkám

Člověk a jeho životní podmínky

- popsat základní stavbu a funkce povrchu těla člověka, jeho trávicí soustavy a řídicích soustav
- pracovat se siloměrem, vysvětlit co je síla a jak se využívá jednoduchých nástrojů (páka, kladka, nakloněná rovina, kolo)
- popsat význam energie pro život a nutnost šetření energií
- uvést příklady zásad ochrany přírody a životního prostředí jako celku a uplatňovat je v praktickém životě

Svět, Evropa

- popsat polohu České republiky v Evropě
- orientovat se na mapách střední Evropy a Evropy
- určit a lokalizovat na mapách sousední státy ČR
- popsat polohu sousedních států České republiky
- vyhledat na mapě známé oblasti cestovního ruchu na území sousedních států České republiky
- vyjmenovat a vyhledat na mapách významné evropské státy, města a střediska cestovního ruchu
- vyjmenovat a vyhledat na mapě jednotlivé světadíly a oceány na Zemi

Česká republika

- rozlišovat pojmy vlast, cizina
- vyjmenovat a popsat státní symboly České republiky
- uvést jména prezidenta a premiéra České republiky
- charakterizovat přírodní tvářnost území České republiky
- orientovat se na mapě, vyhledat zde jednotlivé oblasti ČR, vyjádřit jejich polohu
- popsat převažující charakter sídel v jednotlivých oblastech České republiky, vyhledat na mapě hlavní sídelní střediska
- uvést a popsat hlavní přírodní a společenské atraktivity cestovního ruchu a rekreace v oblastech České republiky
- popsat současný stav a aktuální problémy životního prostředí v České republice
- popsat nejvýznamnější velkoplošná chráněná území přírody v České republice
- rozlišovat pojmy obrana vlasti, mít základní znalosti o zapojení ČR v NATO a mezinárodních misích

Hudební výchova

Charakteristika vzdělávací oblasti

Hudební výchova vede žáka prostřednictvím *vokálních, instrumentálních, hudebně pohybových a poslechových činností* k porozumění hudebnímu umění, k aktivnímu vnímání hudby a zpěvu a jejich využívání jako svébytného prostředku komunikace. V etapě základního vzdělávání se tyto hudební činnosti stávají v rovině produkce, recepce a reflexe *obsahovými doménami* hudební výchovy.

Hudební činnosti jako činnosti vzájemně se propojující, ovlivňující a doplňující rozvíjejí ve svém komplexu celkovou osobnost žáka, především však vedou k rozvoji jeho hudebnosti – jeho hudebních schopností, jež se následně projevují individuálními hudebními dovednostmi – sluchovými, rytmickými, pěveckými, intonačními, instrumentálními, hudebně pohybovými, hudebně tvořivými a poslechovými.

Prostřednictvím těchto činností žák může uplatnit svůj individuální hlasový potenciál při sólovém, skupinovém i sborovém zpěvu, své individuální instrumentální dovednosti při souborové hře a doprovodu zpěvního projevu, své pohybové dovednosti při tanci a pohybovém doprovodu hudby a v neposlední řadě je mu dána příležitost „interpretovat“ hudbu podle svého individuálního zájmu a zaměření.

Obsahem *Vokálních činností* je práce s hlasem, při níž dochází ke kultivaci pěveckého i mluvního projevu v souvislosti s uplatňováním a posilováním správných pěveckých návyků.

Obsahem *Instrumentálních činností* je hra na hudební nástroje a jejich využití při hudební reprodukci i produkci.

Obsahem *Hudebně pohybových činností* je ztvárňování hudby a reagování na ni pomocí pohybu, tance a gest.

Obsahem *Poslechových činností* je aktivní vnímání (percepce) znějící hudby, při níž žák poznává hudbu ve všech jejích žánrových, stylových i funkčních podobách, učí se hudbu analyzovat a interpretovat.

Charakteristika předmětu a specifické cíle

Hudební výchova vychází ze vzdělávací oblasti Umění a kultura. Vede žáky prostřednictvím vokálních, instrumentálních, hudebně pohybových a poslechových činností k porozumění hudebnímu umění a hudbě, k jejímu aktivnímu vnímání a využívání svébytného prostředku komunikace. V etapě základního vzdělání se tyto hudební činnosti stávají v rovině produkce, recepce, a reflexe hlavními obory působnosti hudební výchovy.

Hudební činnosti jako činnosti vzájemně se propojující, ovlivňující a doplňující rozvíjejí ve svém komplexu celkovou osobnost žáka, vedou k rozvoji jeho hudebnosti, hudebních schopností. Ty se pak projevují dovednostmi sluchovými, rytmickými, pěveckými, intonačními, instrumentálními, hudebně pohybovými, hudebně tvořivými a poslechovými.

Prostřednictvím těchto činností může žák uplatnit svůj hlasový potenciál při sólovém, skupinovém i sborovém zpěvu, své individuální instrumentální dovednosti při souborové hře a doprovodu zpěvního projevu, své pohybové dovednosti při tanci a pohybovém doprovodu hudby, může také interpretovat hudbu podle svého individuálního zájmu a zaměření.

Hlavním cílem předmětu Hudební výchova tak jako u všech druhů výchov je vytvoření kladného vztahu k dané činnosti. Vzhledem k nestejně míře talentu jednotlivých žáků je zde nutno citlivě zvažovat a hodnotit dosažené výsledky a ve zvýšené míře využívat pozitivní motivace.

Těžiště výuky spočívá především v aktivní vokální a instrumentální reprodukci přiměřených písní žáky a v postupném obohacování jejich estetického vnímání světa.

Cíle výchovně vzdělávacího procesu v předmětu jsou:

- tvorba a formování vztahu k hudbě
- přiměřená schopnost kritického výběru v nabídce současné populární hudby
- vytvoření základních schopností vokální či instrumentální formou hudby na přiměřené úrovni aktivně provozovat
- postupná kultivace vokálních popřípadě instrumentálních schopností, hudebního sluchu, rytmického a melodického cítění
- v odpovídající míře porozumění a orientace v nejzákladnějších dílech vážné hudby
- vytvoření základů pro vztah a pochopení žánrů hudby lidové

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- pochopení umění jako specifického způsobu poznání a k užívání jazyka umění jako svébytného prostředku komunikace
- chápání umění a kultury v jejich vzájemné provázanosti jako neoddělitelné součásti lidské existence; k učení se prostřednictvím vlastní tvorby opírající se o subjektivně jedinečné vnímání, cítění, prožívání a představy; k rozvíjení tvůrčího potenciálu, kultivování projevů a potřeb a k utváření hierarchie hodnot
- spoluvytváření vstřícné a podnětné atmosféry pro tvorbu, pochopení a poznání uměleckých hodnot v širších sociálních a kulturních souvislostech, k tolerantnímu přístupu k různorodým kulturním hodnotám současnosti a minulosti i kulturním projevům a potřebám různorodých skupin, národů a národností
- uvědomování si sebe samého jako svobodného jedince; k tvořivému přístupu ke světu, k možnosti aktivního překonávání životních stereotypů a k obohacování emocionálního života
- zaujímání osobní účasti v procesu tvorby a k chápání procesu tvorby jako způsobu nalézání a vyjadřování osobních prožitků i postojů k jevům a vztahům v mnohotvárném světě

Časová dotace

1. ročník – 1 hodina 3. ročník – 1 hodina 5. ročník – 1 hodina
2. ročník – 1 hodina 4. ročník – 1 hodina

V předmětu jsou zařazena následující průřezová témata:

- multikulturní výchova
- osobnostní a sociální výchova
- estetická výchova (VV), ilustrace hudby
- výchova k občanské společnosti a vlastenectví
- mediální výchova, tvůrčí činnost

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

- učitel používá aktivní formy práce v hodinách
- vede žáky k využívání různých informačních zdrojů
- vede žáky k pozornému a soustředěnému naslouchání poslechovým skladbám a písničkám
- volí individuální přístup k žákovi
- pozitivně motivuje žáky k celoživotnímu vzdělávání
- podněcuje žáky k hledání nových postupů řešení

Kompetence k řešení problémů

- zadává skupinové práce
- pěstuje u žáků vytrvalost při řešení problémových úkolů
- zapojuje děti i do regionálních projektů a soutěží

Kompetence komunikativní

- vede žáky k naslouchání druhým lidem, ke snaze porozumět jim, vede k vhodným reakcím

při projevu druhých

- vede žáky k vhodnému vyjadřování svých názorů a pocitů, jejich obhajobě a vhodné argumentaci
- vede žáky k porozumění v hudbě běžně používaných gest (taktování) a zvuků
- zapojuje žáky do společenského dění, aktivit
- vede žáky k přesnému, výstižnému pojmenování věcí a jevů, dějů

Kompetence sociální a personální

- vede žáky ke spolupráci ve skupině podle dohodnutých pravidel
- přispívá k upevnování dobrých mezilidských vztahů ve třídě
- vhodnými metodami podporuje u žáků pocit sebedůvěry a sebeúcty
- vytváří situace k respektování autority, k toleranci a sebepoznání

Kompetence občanské

- vede žáky k chápání a dodržování dohodnutých pravidel a společenských norem
- vede žáky k respektování odlišností mezi lidmi
- vede žáky k poznávání kulturních a historických tradic regionu a celé naší vlasti

Kompetence pracovní

- seznamuje žáky dle situace s různými druhy povolání, se speciálními dovednostmi
- dává přednost praktickým činnostem (tanec, doprovod, hra na nástroj)

- motivuje žáky k tvořivé činnosti

Kompetence digitální

- učitel vede žáky k využívání digitálních technologií při řešení problémů
- učitel vede žáky k otevřenosti novým cestám, nástrojům, snaze postupně se zlepšovat

Učební osnovy

1. ročník

<ul style="list-style-type: none"> - zvuk, tón - řeč, zpěv - tón dlouhý a krátký - hluboko, vysoko, silně, slabě, pomalu, rychle, vesele, smutně - hlas mužský, ženský a dětský - hudba vokální a instrumentální - ukolébavka - pochod 	<ul style="list-style-type: none"> - dýchání, správná výslovnost, sjednocování hlasového rozsahu c¹ – a¹ - hra na Orffovy nástroje, 2/4 a 3/4 takt - jednoduchá rytmižace - pohyb podle hudby, hra na tělo, pohybová vyjádření vlastností tónu, tempa a emocionálního zážitku z hudby - seznámení se sbory, sólem - rozlišování hlasů při poslechu vokální hudby - u instrumentální hudby rozlišení hudebních nástrojů (flétna, klavír, housle, kytara, el. kytara), poslech české státní hymny - hudebně pohybové hry
--	--

Průřezová témata

- osobnostní a sociální výchova - Osobnost žáka je rozvíjena každý den ve vyučování i mimo ně, cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, psychohygienu – relaxace při poslechu hudby, kreativita – improvizace při tanci, zpěvu, hře na hudební nástroj
- Sociální rozvoj: vzájemné poznávání ve skupině (zpěv), komunikace – cvičení v neverbálním sdělování pomocí poslechu hudby
- výchova k občanské společnosti a vlastenectví – státní hymna

Co by měl žák umět (očekávané výstupy)

- pracovat nejméně s deseti písněmi, s několika poslechovými skladbami a nejméně dvěma hudebně pohybovými hrami
- být schopen sluchově rozlišit, pěvecky, instrumentálně a pohybově realizovat hudební kontrasty

2. ročník

<ul style="list-style-type: none"> - stoupavá a klesavá melodie - melodie, doprovod - lidová a umělá píseň, hudba k tanci - zesilování a zeslabování, p - mf – f - zrychlování a zpomalování - takt 2/4 a 3/4 - nota celá, půlová, čtvrt'ová a osminová, pomlka čtvrt'ová (osminová) 	<ul style="list-style-type: none"> - sledování v notovém zápisu, pohybové vyjádření stoupání a klesání melodie - rytmický a melodický doprovod, kánon - pečlivá výslovnost - vokální a instrumentální hry, hudebně pohybové hry - poslech dětského sboru, hry na trubku, klarinet, pozoun, kontrabas, baskytaru, velký a malý buben
---	--

Průřezová témata

- osobnostní a sociální výchova - Osobnost žáka je rozvíjena každý den ve vyučování i mimo ně.
- cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, psychohygiena – relaxace při poslechu hudby, kreativita – improvizace při tanci, zpěvu, hře na hudební nástroj
- Sociální rozvoj: vzájemné poznávání ve skupině (zpěv), komunikace – cvičení v neverbálním sdělování pomocí poslechu hudby
- výchova k občanské společnosti a vlastenectví – státní hymna

Co by měl žák umět (očekávané výstupy)

- pracovat s deseti až patnácti písněmi, s několika poslechovými skladbami, třemi hudebně pohybovými hrami
- rytmizovat jednoduchý text
- sluchově rozlišit, pěvecky a instrumentálně realizovat jednoduchou melodii a pohybově vyjádřit její charakter

3. ročník

<ul style="list-style-type: none"> - rozvážně, živě - melodie postupující v krocích a skocích - lomená melodie - motiv, předvětí, závětí - hudba k slavnostním příležitostem - orchestr, sólo - notová osnova, noty c¹,d¹,e¹,f¹,g¹,a¹ - takt, taktová čára, 4/4 takt - délka not, půlová pomlka - menuet, polonéza, rocková hudba 	<ul style="list-style-type: none"> - správné dýchání, dělení slov - počátky jednoduchého dvojhlasu - pohyb podle hudby, dvoudobá chůze a tanec - pohybové vyjádření melodie, jejího charakteru, dynamiky a emocionálního zážitku z hudby - melodizace textu v rozsahu sexty - rozlišování hry na violoncello, lesní roh, cembalo, činely
---	--

Průřezová témata

- osobnostní a sociální výchova - Osobnost žáka je rozvíjena každý den ve vyučování i mimo ně

Cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, psychohygienu – relaxace při poslechu hudby, kreativita – improvizace při tanci, zpěvu, hře na hudební nástroj

Sociální rozvoj: vzájemné poznávání ve skupině (zpěv), komunikace – cvičení v neverbálním sdělování pomocí poslechu hudby

- výchova k občanské společnosti a vlastenectví – státní hymna

- multikulturní výchova - lidské vztahy – poslech různých hudebních stylů, vzájemné obohacování různých kultur

etnický původ – rovnocennost všech etnických skupin a kultur – poslech etnické hudby (africká hudba, indiánská hudba)

multikulturalita – specifické rysy různých kulturních stylů a žánrů, jejich rovnocennost (poslech)

- mediální výchova – poslech populární hudby, kritické hodnocení a výběr jednotlivých žánrů a skladeb

Co by měl žák umět (očekávané výstupy)

- pracovat nejméně s deseti písněmi, nejméně se třemi poslechovými skladbami a třemi hudebně pohybovými hrami
- při rytmičtější a melodizaci textů pracovat s čtvrt'ovými, osminovými, půlovými a celými notami
- rozlišovat charakter melodie
- odlišovat hudbu určenou k slavnostním příležitostem od hudby populární

4. ročník

<ul style="list-style-type: none"> - repetic - legato, staccato - předvětí a závětí - téma a dvojhlas - stupňování – gradace uvnitř skladby - stupnice dur, tónika - délka not, osminová nota s tečkou, čtvrt'ová s tečkou - noty h¹, c², d² - G klíč - předznamenání – bé, křížek - pěvecký sbor (dětský, mužský, ženský, smíšený), poslech písně lyrické, žertovné a hymnické – pochod, polka, valčík - dirigentská gesta 	<ul style="list-style-type: none"> - prodlužování výdechu - vázání tónů - hlasový rozsah stupnice C dur - hra lidových písní na Orffovy nástroje (melodie v rozsahu sexty) - kroky se zhoupnutím ve ¾ taktu - vyjádření charakteru poslouchané hudby a emocionálního zážitku pohybem - pojmenování základních hudebních nástrojů - poslech vhodných skladeb pro děti - odlišování mollové durové melodie, odlišení melodie od doprovodu
--	--

- epizody ze života skladatelů poslouchané hudby	- Bedřich Smetana, Antonín Dvořák
--	-----------------------------------

Průřezová témata

- osobnostní a sociální výchova - Osobnost žáka je rozvíjena každý den ve vyučování i mimo ně.

cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, psychohygiena – relaxace při poslechu hudby, kreativita – improvizace při tanci, zpěvu, hře na hudební nástroj

Sociální rozvoj: vzájemné poznávání ve skupině (zpěv), komunikace – cvičení v neverbálním sdělování pomocí poslechu hudby

- výchova k občanské společnosti a vlastenectví – státní hymna

- multikulturní výchova - lidské vztahy – poslech různých hudebních stylů, vzájemné obohacování různých kultur

etnický původ – rovnocennost všech etnických skupin a kultur – poslech etnické hudby (africká hudba, indiánská hudba)

multikulturalita – specifické rysy různých kulturních stylů a žánrů, jejich rovnocennost (poslech)

- mediální výchova – poslech populární hudby, kritické hodnocení a výběr jednotlivých žánrů a skladeb

Co by měl žák umět (očekávané výstupy)

- pracovat nejméně s deseti písněmi, osmi poslechovými skladbami a čtyřmi hudebně pohybovými hrami
- rytmizovat a melodizovat text
- postupně nabýt povědomí o významu B. Smetany a A. Dvořáka

5. ročník

- hudební výraz, variace	- střídavý dech, zpěv české hymny (a okolnosti vzniku)
- symfonický orchestr	- vázání tónů
- dirigent, sbormistr, kapelník	- hlasový rozsah stupnice C dur
- stupnice moll	- hra lidových písní na Orffovy nástroje (v dur v rozsahu oktávy, moll v rozsahu sexty)
- dominanta	- kroky se zhoupnutím ve ¾ taktu
	- skupinové pohybové vyjádření polyfonní hudby, rozlišení hudby polyfonní a homofonní, hudba v chrámu, kostele, na zámku, koncertní síni a k tanci (dříve a dnes), varhany, harfa
- polyfonie	- lidová kapela, symfonický orchestr, velký jazzový orchestr, rocková kapela, swingová hudba 30.let a rocková hudba 60. let
- synkopa	- J. S. Bach, W. A. Mozart (L. Beethoven), L. Janáček
- celý tón a půltón	
- noty e ² , skupiny not (osminové, šestnáctinové)	
- koruna	
- epizody ze života skladatelů poslouchané hudby	

Průřezová témata

- osobnostní a sociální výchova - Osobnost žáka je rozvíjena každý den ve vyučování i mimo ně.

Mezilidské vztahy, kreativita (citlivost a tvořivost)

- výchova k občanské společnosti a vlastenectví – státní hymna

- multikulturní výchova - lidské vztahy – poslech různých hudebních stylů, vzájemné obohacování, chápání a tolerance různých kultur a sociálních skupin

- mediální výchova – poslech populární hudby, kritické hodnocení a výběr jednotlivých žánrů a skladeb

Co by měl žák umět (očekávané výstupy)

- pracovat nejméně s deseti písněmi dur i moll, osmi poslechovými skladbami (dur i moll) a čtyřmi hudebně pohybovými hrami
- pracovat s notovým zápisem

- pochopit základní společenské funkce hudby
- postupně nabýt povědomí o skladatelském významu J. S. Bacha, W. A. Mozarta a L. Janáčka (popř. dalších dle uvážení vyučujícího)

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru

Očekávané výstupy – 1. období

žák

- HV-3-1-01** zpívá v jednohlase
- HV-3-1-02** rytmizuje a melodizuje jednoduché texty
- HV-3-1-03** využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře
- HV-3-1-04** reaguje pohybem na znějící hudbu, pohybem vyjadřuje metrum, tempo, dynamiku, směr melodie
- HV-3-1-05** rozlišuje jednotlivé kvality tónů, rozpozná výrazné tempové a dynamické změny v proudu znějící hudby
- HV-3-1-06** rozpozná v proudu znějící hudby některé hudební nástroje, odliší hudbu vokální, instrumentální a vokálně instrumentální

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

- HV-3-1-01p** zpívá jednoduché písně v rozsahu kvinty
- HV-3-1-02p** hospodárně dýchá a zřetelně vyslovuje při rytmizaci říkadél i při zpěvu
- HV-3-1-04p** reaguje pohybem na tempové a rytmické změny
- HV-3-1-05p** rozliší sílu zvuku
- pozorně vnímá jednoduché skladby

Očekávané výstupy – 2. období

žák

- HV-5-1-01** zpívá v jednohlase či dvojhlas v durových i mollových tóninách a při zpěvu využívá získané pěvecké dovednosti
- HV-5-1-02** realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností (zpěvem, hrou, tancem, doprovodnou hrou) jednoduchou melodii či píseň zapsanou pomocí not
- HV-5-1-03** využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře i k reprodukci jednoduchých motivů skladeb a písní
- HV-5-1-04** rozpozná hudební formu jednoduché písně či skladby
- HV-5-1-05** vytváří jednoduché přede hry, mezihry a dohry a provádí elementární hudební improvizace
- HV-5-1-06** rozpozná v proudu znějící hudby některé z užitých hudebních výrazových prostředků
- HV-5-1-07** ztvárňuje hudbu pohybem s využitím tanečních kroků, na základě individuálních schopností a dovedností vytváří pohybové improvizace

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

HV-5-1-01p zpívá písně v přiměřeném rozsahu k individuálním schopnostem
HV-5-1-02p, HV-5-1-07p propojí vlastní pohyb s hudbou
HV-5-1-03p doprovodí spolužáky na rytmické hudební nástroje
HV-5-1-06p odliší tóny podle výšky, síly a barvy
 - *pozorně vnímá znějící hudbu různých skladeb*
 - *správně hospodaří s dechem při interpretaci písní – frázování*

Učivo***VOKÁLNÍ ČINNOSTI***

- **pěvecký a mluvní projev** – pěvecké dovednosti (dýchání, výslovnost, nasazení a tvorba tónu, dynamicky odlišený zpěv), hlasová hygiena, rozšiřování hlasového rozsahu
- **hudební rytmus** – realizace písní ve 2/4, 3/4 a 4/4 taktu
- **dvojhlas a vícehlas** – prodleva, kánon, lidový dvojhlas apod.
- **intonace, vokální improvizace** – diatonické postupy v durových a mollových tóninách (V., III. a I. stupeň, volné nástupy VIII. a spodního V. stupně apod.), hudební hry (ozvěna, otázka–odpověď apod.)
- **záznam vokální hudby** – zachycení melodie písně pomocí jednoduchého grafického vyjádření (např. linky), nota jako grafický znak pro tón, zápis rytmu jednoduché písně, notový zápis jako opora při realizaci písně

INSTRUMENTÁLNÍ ČINNOSTI

- **hra na hudební nástroje** – reprodukce motivů, témat, jednoduchých skladbiček pomocí jednoduchých nástrojů z Orffova instrumentáře, zobcových fléten, keyboardů apod.
- **rytmizace, melodizace, hudební improvizace** – tvorba předeher, meziher a doher s využitím tónového materiálu písně, hudební doprovod (akcentace těžké doby v rytmickém doprovodu, ostinato, prodleva), hudební hry (ozvěna, otázka–odpověď), jednodílná písňová forma (a–b)
- **záznam instrumentální melodie** – čtení a zápis rytmického schématu jednoduchého motivku či tématu instrumentální skladby, využití notačních programů

HUDEBNĚ POHYBOVÉ ČINNOSTI

- **taktování, pohybový doprovod znějící hudby** – dvoudobý, třídobý a čtyřdobý takt, taneční hry se zpěvem, jednoduché lidové tance
- **pohybové vyjádření hudby a reakce na změny v proudu znějící hudby** – pantomima a pohybová improvizace s využitím tanečních kroků

- **orientace v prostoru** – utváření pohybové paměti, reprodukce pohybů při tanci či pohybových hrách

POSLECHOVÉ ČINNOSTI

- **kvality tónů** – délka, síla, barva, výška
- **vztahy mezi tóny** – souzvuk, akord
- **hudební výrazové prostředky a hudební prvky s výrazným sémantickým nábojem** – rytmus, melodie, harmonie, barva, kontrast a gradace, pohyb melodie (melodie vzestupná a sestupná), zvukomalba, metrické, rytmické, dynamické, harmonické změny v hudebním proudu
- **hudba vokální, instrumentální, vokálně instrumentální, lidský hlas a hudební nástroj**
- **hudební styly a žánry** – hudba taneční, pochodová, ukolébavka apod.
- **hudební formy** – malá písňová forma, rondo, variace
- **interpretace hudby** – slovní vyjádření (jaká je to hudba a proč je taková)

Výtvarná výchova

Charakteristika předmětu a specifické cíle

Předmět Výtvarná výchova vychází ze vzdělávacího oboru Umění a kultura.

Vyučovací předmět Výtvarná výchova je založen na přímém prožívání a aktivní činnosti žáků. Formou bezprostředního prožitku nacházejí žáci cestu k vlastnímu pohledu na svět i způsob vlastního aktivního uchopení skutečnosti. Učitel je žákovi průvodcem, partnerem v dialogu, vytváří v hodinách uvolněnou tvůrčí atmosféru, která je podmínkou pro svobodné vyjadřování. Do předmětu budou zařazovány i jiné formy práce např. projektové vyučování, videozáznamy, návštěvy knihovny, exkurse dle možností. Žáci budou mít možnost se účastnit různých soutěží.

Výtvarná výchova učí žáky vnímat okolní i svůj vnitřní svět prostřednictvím výtvarných činností. Díky praktickému osvojování potřebných výtvarných dovedností a technik se rozvíjí jejich přirozená potřeba vlastního výtvarného vyjádření, jejich fantazie a prostorová představivost, smysl pro originalitu a vlastní výraz. Tím se formuje kreativní stránka jejich osobnosti.

Podobně jako v Hudební výchově je i zde nezbytné respektovat různou míru nadání jednotlivých žáků a při jejich hodnocení se více než na výsledky práce soustředit především na snahu, píli a pečlivost při práci a na celkový vztah k výtvarnému umění. Jedním z hlavních cílů předmětu se tak stává poznání, že každé výtvarné dílo má svou vlastní specifickou hodnotu. Dalšími cíli jsou:

- získávání praktických i teoretických poznatků v oblasti výtvarného umění
- praktické seznámení s různými výtvarnými technikami a prostředky
- postupné prohlubování vztahu k výtvarnému umění a celé oblasti výtvarné kultury
- vytváření schopnosti vnímat krásu a estetické hodnoty v přírodě i ve světě vytvořeném lidmi
- budování schopnosti získané estetické dovednosti a poznatky využít ve svém životě

Charakteristika vzdělávací oblasti

Výtvarná výchova pracuje s vizuálně obraznými znakovými systémy, které jsou nezastupitelným nástrojem poznávání a prožívání lidské existence. Tvořivý přístup k práci s

nimi při tvorbě, vnímání a interpretaci vychází zejména z porovnávání dosavadní a aktuální zkušenosti žáka a umožňuje mu uplatňovat osobně jedinečné pocity a prožitky.

Výtvarná výchova přistupuje k vizuálně obraznému vyjádření (a to jak samostatně vytvořenému, tak přejatému) nikoliv jako k pouhému přenosu reality, ale jako k prostředku, který se podílí na způsobu jejího přijímání a zapojování do procesu komunikace.

V etapě základního vzdělávání je výtvarná výchova postavena na tvůrčích činnostech – tvorbě, vnímání a interpretaci. Tyto činnosti umožňují rozvíjet a uplatnit vlastní vnímání, cítění, myšlení, prožívání, představivost, fantazii, intuici a invenci. K jejich realizaci nabízí výtvarná výchova vizuálně obrazné prostředky (dále jen prostředky) nejen tradiční a ověřené, ale i nově vznikající v současném výtvarném umění a v obrazových médiích. Tvůrčími činnostmi (rozvíjením smyslové citlivosti, uplatňováním subjektivity a ověřováním komunikačních účinků) založenými na experimentování je žák veden k odvaze a chuti uplatnit osobně jedinečné pocity a prožitky a zapojit se na své odpovídající úrovni do procesu tvorby a komunikace.

Obsahem Rozvíjení smyslové citlivosti jsou činnosti, které žákovi umožňují rozvíjet schopnost rozeznávat podíl jednotlivých smyslů na vnímání reality a uvědomovat si vliv této zkušenosti na výběr a uplatnění vhodných prostředků pro její vyjádření.

Obsahem Uplatňování subjektivity jsou činnosti, které žáka vedou k uvědomování si a uplatňování vlastních zkušeností při tvorbě, vnímání a interpretaci vizuálně obrazných vyjádření.

Obsahem Ověřování komunikačních účinků jsou činnosti, které žákovi umožňují utváření obsahu vizuálně obrazných vyjádření v procesu komunikace a hledání nových i neobvyklých možností pro uplatnění výsledků vlastní tvorby, děl výtvarného umění i děl dalších obrazových médií.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- pochopení umění jako specifického způsobu poznání a k užívání jazyka umění jako svébytného prostředku komunikace

- chápání umění a kultury v jejich vzájemné provázanosti jako neoddelitelné součásti lidské existence; k učení se prostřednictvím vlastní tvorby opírající se o subjektivně jedinečné vnímání, cítění, prožívání a představy; k rozvíjení tvůrčího potenciálu, kultivování projevů a potřeb a k utváření hierarchie hodnot
- spoluvytváření vstřícné a podnětné atmosféry pro tvorbu, pochopení a poznání uměleckých hodnot v širších sociálních a kulturních souvislostech, k tolerantnímu přístupu k různorodým kulturním hodnotám současnosti a minulosti i kulturním projevům a potřebám různorodých skupin, národů a národností
- uvědomování si sebe samého jako svobodného jedince; k tvořivému přístupu ke světu, k možnosti aktivního překonávání životních stereotypů a k obohacování emocionálního života
- zaujímání osobní účasti v procesu tvorby a k chápání procesu tvorby jako způsobu nalézání a vyjadřování osobních prožitků i postojů k jevům a vztahům v mnohotvárném světě

Časová dotace:

1. ročník – 1 hodina 3. ročník – 2 hodiny 5. ročník – 1 hodina
2. ročník – 1 hodina 4. ročník – 2 hodiny

Do vzdělávacího obsahu předmětu jsou začleněna průřezová témata:

- Osobnostní a sociální výchova
- Multikulturní výchova
- Mediální výchova
- Environmentální výchova

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

- učitel volí formy a metody práce podle charakteru učiva a cílů vzdělávání (samostatná a kolektivní práce, krátkodobé projekty)
- motivuje žáky k tvůrčí činnosti
- rozvíjí u žáků smyslovou citlivost a uplatňování subjektivity

- vede žáky k pochopení uměleckého procesu jako způsobu poznání a komunikace
- využívá kladného hodnocení k motivaci pro další výtvarnou činnost
- seznamuje žáky s různými uměleckými vyjadřovacími prostředky

Kompetence k řešení problémů

- předkládá žákům dostatek námětů k samostatnému zpracování a řešení problémů souvisejících s výběrem výtvarných technik, materiálů a pomůcek
- motivuje žáky k hledání individuálního řešení problému, umožňuje volbu různých postupů

Kompetence komunikativní

- vede žáky k pochopení uměleckého procesu jako způsobu poznání a komunikace
- umožňuje žákům vyjádřit a vhodnou formou obhájit svůj názor a tolerovat názory druhých

Kompetence sociální a personální

- vede žáky k respektování pravidel kolektivní práce a k zodpovědnosti za společnou práci
- umožňuje žákům realizovat se v rámci jejich možností a pracovního tempa

Kompetence občanské

- podporuje občanské cítění žáků k vytváření propagačních materiálů, kterými prezentují akce školy
- motivuje žáky k účasti ve výtvarných soutěžích a k prezentaci výsledků jejich práce

Kompetence pracovní

- vede žáky ke koncentraci na pracovní výkon, k dokončení práce a k dodržování vymezených pravidel
- vytváří u žáků pozitivní přístup k manuálním činnostem, k správnému užívání materiálů, nástrojů a vybavení
- vede žáky k dodržování hygienických pravidel a bezpečnosti práce

Kompetence digitální

- učitel vede žáky k využívání digitálních technologií při řešení problémů
- učitel vede žáky k otevřenosti novým cestám, nástrojům, snaze postupně se zlepšovat

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru

Očekávané výstupy – 1. období

žák

- VV-3-1-01 rozpoznává linie, tvary, objemy, barvy, objekty; porovnává je a třídí na základě zkušeností, vjemů, zážitků a představ*
- VV-3-1-02 v tvorbě projevuje své vlastní zkušenosti; uplatňuje při tom v plošném i prostorovém uspořádání linie, tvary, objemy, barvy, objekty a další prvky a jejich kombinace*
- VV-3-1-03 vnímá události různými smysly a vizuálně je vyjadřuje*
- VV-3-1-04 interpretuje podle svých schopností různá vizuálně obrazná vyjádření; odlišné interpretace porovnává se svou dosavadní zkušeností*
- VV-3-1-05 na základě vlastní zkušenosti nalézá a do komunikace zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil*

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

- VV-3-1-01p až VV-5-1-05p zvládá základní dovednosti pro vlastní tvorbu*
- VV-3-1-01p rozpoznává a porovnává linie, barvy, tvary, objekty ve výsledcích tvorby vlastní, tvorby ostatních i na příkladech z běžného života (s dopomocí učitele)*
- VV-3-1-02p, VV-3-1-04p uplatňuje vlastní zkušenosti, prožitky a fantazii při tvůrčích činnostech, je schopen výsledky své činnosti sdělit svým spolužákům*

Očekávané výstupy – 2. období

žák

- VV-5-1-01 při vlastních tvůrčích činnostech užívá prvky vizuálně obrazného vyjádření; porovnává je na základě vztahů*
- VV-5-1-02 při tvorbě vizuálně obrazných vyjádření se zaměřuje na projevení vlastních zkušeností*
- VV-5-1-03 nalézá vhodné prostředky pro vizuálně obrazná vyjádření vzniklá na základě vztahu zrakového vnímání k vnímání dalšími smysly; uplatňuje je v plošné, objemové i prostorové tvorbě*
- VV-5-1-04 osobitost svého vnímání uplatňuje v přístupu k realitě, k tvorbě a interpretaci vizuálně obrazného vyjádření; pro vyjádření nových i neobvyklých pocitů a prožitků svobodně volí a kombinuje prostředky*
- VV-5-1-05 porovnává různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření a přistupuje k nim jako ke zdroji inspirace*
- VV-5-1-06 nalézá a do komunikace zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil*

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

- VV-5-1-01p až VV-5-1-06p uplatňuje základní dovednosti pro vlastní tvorbu, realizuje svůj tvůrčí záměr*
- VV-5-1-01p rozlišuje, porovnává, třídí a linie, barvy, tvary, objekty, rozpoznává jejich základní vlastnosti a vztahy (kontrasty – velikost, barevný kontrast), uplatňuje je podle svých schopností při vlastní tvorbě, při vnímání tvorby ostatních i umělecké produkce i na příkladech z běžného života (s dopomocí učitele)*
- VV-5-1-02p, VV-5-1-03p při tvorbě vychází ze svých zrakových, hmatových i sluchových vjemů, vlastních prožitků, zkušeností a fantazie*
- VV-5-1-05p vyjádří (slovně, mimoslovně, graficky) pocit z vnímání tvůrčí činnosti vlastní,*

*ostatních i uměleckého díla***Učivo*****ROZVÍJENÍ SMYSLOVÉ CITLIVOSTI***

- **prvky vizuálně obrazného vyjádření** – linie, tvary, objemy, světlostní a barevné kvality, textury – jejich jednoduché vztahy (podobnost, kontrast, rytmus), jejich kombinace a proměny v ploše, objemu a prostoru
- **uspořádání objektů do celků** – uspořádání na základě jejich výraznosti, velikosti a vzájemného postavení ve statickém a dynamickém vyjádření
- **reflexe a vztahy zrakového vnímání ke vnímání ostatními smysly** – vizuálně obrazná vyjádření podnětů hmatových, sluchových, pohybových, čichových, chuťových a vyjádření vizuálních podnětů prostředky vnímatelnými ostatními smysly
- **smyslové účinky vizuálně obrazných vyjádření** – umělecká výtvarná tvorba, fotografie, film, tiskoviny, televize, elektronická média, reklama

UPLATŇOVÁNÍ SUBJEKTIVITY

- **prostředky pro vyjádření emocí, pocitů, nálad, fantazie, představ a osobních zkušeností** – manipulace s objekty, pohyb těla a jeho umístění v prostoru, akční tvar malby a kresby
- **typy vizuálně obrazných vyjádření** – jejich rozlišení, výběr a uplatnění – hračky, objekty, ilustrace textů, volná malba, sochařství, plastika, animovaný film, komiks, fotografie, elektronický obraz, reklama
- **přístupy k vizuálně obrazným vyjádřením** – hledisko jejich vnímání (vizuální, haptické, statické, dynamické), hledisko jejich motivace (fantazijní, založené na smyslovém vnímání)

OVĚŘOVÁNÍ KOMUNIKAČNÍCH ÚČINKŮ

- **osobní postoj v komunikaci** – jeho utváření a zdůvodňování; odlišné interpretace vizuálně obrazných vyjádření (samostatně vytvořených a přejatých) v rámci skupin, v nichž se žák pohybuje; jejich porovnávání s vlastní interpretací
- **komunikační obsah vizuálně obrazných vyjádření** – v komunikaci se spolužáky, rodinnými příslušníky a v rámci skupin, v nichž se žák pohybuje (ve škole i mimo školu)

- **proměny komunikačního obsahu** – záměry tvorby a proměny obsahu vlastních vizuálně obrazných vyjádření i děl výtvarného umění

Učební osnovy

1. a 2. ročník

Výtvarné vyjádření skutečnosti

- výtvarné vyjádření vjemů a postojů ke skutečnosti na základě vlastního prožitku dítěte, případně podle vyprávění, četby
- rozvíjení dětské představivosti a fantazie, pozorování přírody a činnosti lidí, vztah postavy a prostředí
- barvy základní a podvojně, barevný kontrast
- pozorování přírodních útvarů, rozlišování tvarů, barvy, struktury (otisk, frotáž, kresba, vrypy, kombinace přírodních materiálů)
- vyhledávání a výtvarné dotváření přírodnin na základě představ
- vytváření prostorových útvarů seskupováním a kombinováním různých materiálů
- výtvarné hry s rostlinami
- pozorování tvaru a jeho závislosti na funkci a materiálu, grafický záznam pohybu
- pokus o výtvarné vyjádření různých užitkových předmětů

Užití práce dekorativní a prostorové

- poznávání vlastností barev, jejich výrazové možnosti
- poznávání druhů linií – přítlak, odlehčení, rovnoběžnost, zhušťování a zředování čar
- základní vlastnosti plastických materiálů, modelování a tvarování, jejich výrazové možnosti, vyjadřování se na základě představ a fantazie
- rozvíjení citu pro prostor, reliéfní kompozice, jednoduché architektonické formy
- rozvíjení smyslu pro výtvarný rytmus, rytmické řazení
- rytmické řešení plochy s využitím světlých a tmavých barev
- kompozice plochy s použitím libovolných prvků

Výtvarné umění a životní prostředí

- aktivní práce s ilustrací, poznávání různých vyjadřovacích prostředků porovnáváním ilustrací
- hračka, loutka v životě dítěte, hračky současné i minulé

- průběžné rozvíjení smyslu pro krásu přírody a vztahu k životnímu prostředí

Výtvarné prostředky a materiály

- kresba (uhel, rudka, tužka, dřívko, tuš, křída)
- malba (temperové a vodové barvy, suchý a voskový pastel)
- kombinované techniky, koláž, tisk, frotáž, přírodní materiál
- modelína, modurit, hrnčířská hlína
- papír, dřevěné odřezky, špejle, krabičky, textil, drátek
- jednoduché grafické techniky
- stavebnice, makety domů a stromů, pískoviště

Průřezová témata

- osobnostní a sociální výchova - Osobnost žáka je rozvíjena každý den ve vyučování i mimo ně.

sebezpoznání a sebezpečí – výtvarné hry, rozvoj schopností poznávání – cvičení smyslového vnímání a dovednost zapamatování, komunikace – cvičení pozorování a empatického a aktivního vnímání, kooperace a kompetice – skupinová činnost

- mediální výchova - obecní časopis – ilustrace školních akcí, fotografie, nákresy
- environmentální výchova – výtvarné osvojování přírody, Den Země, ekosystémy
- multikulturní výchova – výtvarné zobrazování světa

Co by měl žák umět (očekávané výstupy)

- uvědoměle zacházet s různými prostředky a materiály, ovládat základní technické dovednosti, užívat základní výtvarné pojmy
- organizovat vlastní výtvarnou práci
- řešit přiměřené úkoly a uplatňovat při práci představivost a fantazii
- využívat a chápat výrazové vlastnosti barvy, kontrast
- rozpoznává a pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření (linie, tvary, objemy, barvy, objekty); porovnává je a třídí na základě odlišností vycházejících z jeho zkušeností, vjemů, zážitků a představ
- v tvorbě projevuje své vlastní životní zkušenosti; uplatňuje při tom v plošném i prostorovém uspořádání linie, tvary, objemy, barvy, objekty a další prvky a jejich kombinace

- interpretuje podle svých schopností různá vizuálně obrazná vyjádření; odlišné interpretace porovnává se svojí dosavadní zkušeností
- na základě vlastní zkušenosti nalézá a do komunikace zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil
- vyjadřuje rozdíly při vnímání události různými smysly a pro jejich vizuálně obrazné vyjádření volí vhodné prostředky

3. až 5. ročník

Výtvarné vyjádření skutečnosti

- expresivní volný výtvarný projev doplňovaný pozorováním skutečnosti
- výtvarné vyjádření kontrastu přírodních forem a pozadí, základní kompoziční principy
- vyjádření dějového celku se vztahem k prostředí, možnost použití redukované barevné škály
- zpřesňování vyjádření proporcí lidské postavy a hlavy konfrontací představy se skutečností, hlava pohádkové bytosti (tvarová a barevná nadsázka)
- výtvarné vyjádření znaků, tvarů, barevnosti přírodních objektů, kresba a malby rostlin a jejich dotváření na základě fantazie
- výtvarné vyjádření věcí, malba vycházející ze skutečnosti i z představ
- rozvíjení prostorového vidění a cítění na základě pozorování

Užití práce dekorativní a prostorové

- elementární poučení o teorii barev
- dekorativní řazení prvků v ploše, symetrická a asymetrická řešení
- funkce písma a písmeno jako dekorativní prvek
- uplatnění výtvarného výrazu linie vytvářené různými nástroji v různých materiálech, uplatnění kontrastu a vztahu tvarů, ploch a barev v plošné kompozici
- poznávání výtvarných možností některých materiálů prostřednictvím experimentů, užitá a dekorativní tvorba
- vytváření jednoduchých prostorových objektů
- funkce světlých a tmavých, teplých a studených barev jako prostorových činitelů

Výtvarné umění a životní prostředí

- rozvíjení elementárního chápání odlišnosti uměleckého vyjadřování skutečnosti od vnější podoby světa, abstrakce
- druhy volného výtvarného umění
- kultura bydlení – umění v bytě, architektura
- lidové umění
- ilustrace a ilustrátoři
- krásy přírody a vztah k životnímu prostředí

Výtvarné prostředky a materiály

- kresba (pero, dřívko, štětec, tužka, uhel, rudka, inkoust, tuš, zmizík)
- malba (akvarel, suchý a voskový pastel, krycí barva)
- kombinované techniky, koláž, textilní techniky, modelování, kaširování, prostorové vytváření (hlína, sádra, dřevo, kamínky, plasty...)
- papír – různé druhy – přehýbání, skládání, mačkání, stříhání, trhání, prořezávání...

Průřezová témata

- *osobnostní a sociální výchova* - Osobnost žáka je rozvíjena každý den ve vyučování i mimo ně.

sebezpoznání a sebepojetí – výtvarné hry, rozvoj schopností poznávání – cvičení smyslového vnímání a dovednost zapamatování, komunikace – cvičení pozorování a empatického a aktivního vnímání, kooperace a kompetice – skupinová činnost

- *mediální výchova* - obecní časopis – ilustrace školních akcí, fotografie, nákresy

- *environmentální výchova* – výtvarné osvojování přírody, Den Země, ekosystémy

- *multikulturní výchova* – výtvarné zobrazování světa

Co by měl žák umět (očekávané výstupy)

- uplatňovat ve vlastní výtvarné činnosti teoretické a praktické poznatky a dovednosti s výtvarnými výrazovými prostředky (kresbou, malbou, koláží, akvarelem...)
- uplatňovat výrazové vlastnosti linie a experimentovat s ní
- seznámit se s proporcemi lidského těla a hlavy
- orientovat se ve výtvarných principech užití některých materiálů včetně netradičních a běžných nástrojů
- poznávat různé způsoby uměleckého vyjádření skutečnosti

- při vlastních tvůrčích činnostech pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření; porovnává je na základě vztahů (světlostní poměry, barevné kontrasty, proporční vztahy a jiné)
- užívá a kombinuje prvky vizuálně obrazného vyjádření ve vztahu k celku: v plošném vyjádření linie a barevné plochy; v objemovém vyjádření modelování a skulpturální postup; v prostorovém vyjádření uspořádání prvků ve vztahu k vlastnímu tělu i jako nezávislý model
- nalézá vhodné prostředky pro vizuálně obrazná vyjádření vzniklá na základě vztahu zrakového vnímání k vnímání dalšími smysly; uplatňuje je v plošné, objemové i prostorové tvorbě
- porovnává různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření a přistupuje k nim jako ke zdroji inspirace

Pracovní činnosti

Charakteristika vzdělávací oblasti

Oblast **Člověk a svět práce** postihuje široké spektrum pracovních činností a technologií, vede žáky k získání základních uživatelských dovedností v různých oborech lidské činnosti a přispívá k vytváření životní a profesní orientace žáků.

Koncepce vzdělávací oblasti **Člověk a svět práce** vychází z konkrétních životních situací, v nichž žáci přicházejí do přímého kontaktu s lidskou činností a technikou v jejich rozmanitých podobách a širších souvislostech.

Vzdělávací oblast **Člověk a svět práce** se cíleně zaměřuje na praktické pracovní dovednosti a návyky a doplňuje celé základní vzdělávání o důležitou složku nezbytnou pro uplatnění člověka v dalším životě a ve společnosti. Tím se odlišuje od ostatních vzdělávacích oblastí a je jejich určitou protiváhou. Je založena na tvůrčí myšlenkové spoluúčasti žáků.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru **Člověk a svět práce** je na 1. stupni rozdělen na čtyři tematické okruhy, *Práce s drobným materiálem, Konstrukční činnosti, Pěstitecké práce, Příprava pokrmů.*

Charakteristika předmětu a specifické cíle

Předmět **Pracovní činnosti** vychází ze vzdělávací oblasti **Člověk a svět práce** a umožňuje žákům získat a osvojit si vědomosti, dovednosti a návyky potřebné v běžném praktickém životě a rozvíjí především jejich tvořivé a motorické schopnosti a manuální vybavenost. Samozřejmě i zde je při hodnocení třeba brát v úvahu individuální schopnosti žáků.

Konkrétní cíle předmětu jsou:

- postupné získávání pracovních dovedností a návyků při ručním opracování různých materiálů a základních činnostech v domácnosti
- poznávání vybraných materiálů, jejich vlastností, výběr a používání vhodných nástrojů při jejich zpracování
- osvojení hlavních zásad bezpečnosti a hygieny práce a základů organizace a plánování práce
- formování vztahu k životnímu prostředí a ekologického myšlení

Časová dotace:

1. ročník – 1 hodina 3. ročník – 1 hodina 5. ročník – 1 hodina
2. ročník – 1 hodina 4. ročník – 1 hodina

Do vzdělávacího obsahu předmětu jsou začleněna průřezová témata:

- Osobnostní a sociální výchova
- Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech
- Environmentální výchova

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k řešení problémů

- učitel umožňuje každému žákovi zažít úspěch
- zadává skupinové práce, zařazuje projektové vyučování
- vede žáky k vyhledávání informací, práci s encyklopediemi apod.

Kompetence komunikativní

- dává žákovi prostor k vyjádření svých názorů
- umožňuje žákovi prezentaci své práce
- učitel vede žáky k ověřování výsledků

Kompetence sociální a personální

- vytváří situace k respektování autority, k toleranci a sebepoznání
- vytváří s žáky pravidla pro práci v týmu
- vede žáky ke spolupráci a vzájemné pomoci

Kompetence občanská

- vede žáky k toleranci k přirozeným odlišnostem lidské společnosti
- vede žáky k poznání historických a kulturních tradic regionu
- pomáhá učit se chovat zodpovědně

Kompetence pracovní

- učitel se zajímá o náměty, názory, zkušenosti žáků
- vede žáky k plánování úkolů a postupů
- zadává úkoly, při kterých žáci mohou spolupracovat
- vede žáky k utváření pracovních návyků
- vede žáky k hodnocení vlastních výsledků

Kompetence digitální

- učitel vede žáky k využívání digitálních technologií při řešení problémů
- učitel vede žáky k otevřenosti novým cestám, nástrojům, snaze postupně se zlepšovat

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v této vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáků tím, že vede žáky k:

- pozitivnímu vztahu k práci a k odpovědnosti za kvalitu svých i společných výsledků práce
- osvojení základních pracovních dovedností a návyků z různých pracovních oblastí, k organizaci a plánování práce a k používání vhodných nástrojů, náradí a pomůcek při práci i v běžném životě
- vytrvalosti a soustavnosti při plnění zadaných úkolů, k uplatňování tvořivosti a vlastních nápadů při pracovní činnosti a k vynakládání úsilí na dosažení kvalitního výsledku
- poznání, že technika jako významná součást lidské kultury je vždy úzce spojena s pracovní činností člověka
- autentickému a objektivnímu poznávání okolního světa, k potřebné sebedůvěře, k novému postoji a hodnotám ve vztahu k práci člověka, technice a životnímu prostředí
- chápání práce a pracovní činnosti jako příležitosti k seberealizaci, sebeaktualizaci a k rozvíjení podnikatelského myšlení
- orientaci v různých oborech lidské činnosti, formách fyzické a duševní práce a osvojení potřebných poznatků a dovedností významných pro možnost uplatnění, pro volbu vlastního profesního zaměření a pro další životní a profesní orientaci

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru

PRÁCE S DROBNÝM MATERIÁLEM

Očekávané výstupy – 1. období

žák

ČSP-3-1-01 *vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů*

ČSP-3-1-02 *pracuje podle slovního návodu a předlohy*

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

ČSP-3-1-01p *zvládá základní manuální dovednosti při práci s jednoduchými materiály*

a pomůckami; vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů

ČSP-3-1-02 *pracuje podle slovního návodu a předlohy*

Očekávané výstupy – 2. období

žák

ČSP-5-1-01 *vytváří přiměřenými pracovními operacemi a postupy na základě své představivosti různé výrobky z daného materiálu*

ČSP-5-1-02 *využívá při tvořivých činnostech s různým materiálem prvky lidových tradic*

ČSP-5-1-03 *volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu*

ČSP-5-1-04 *udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu*

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

ČSP-5-1-01p *vytváří přiměřenými pracovními postupy různé výrobky z daného materiálu*

ČSP-5-1-02p *využívá při tvořivých činnostech s různým materiálem vlastní fantazii*

ČSP-5-1-03 *volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu*

ČSP-5-1-04p *udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při drobném poranění*

Učivo

- vlastnosti materiálu (přírodniny, modelovací hmota, papír a karton, textil, drát, fólie aj.)
- pracovní pomůcky a nástroje – funkce a využití
- jednoduché pracovní operace a postupy, organizace práce
- lidové zvyky, tradice, řemesla

KONSTRUKČNÍ ČINNOSTI

Očekávané výstupy – 1. období

žák

ČSP-3-2-01 *zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi*

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

ČSP-3-2-01 *zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi*

Očekávané výstupy – 2. období

žák

ČSP-5-2-01 *provádí při práci se stavebnicemi jednoduchou montáž a demontáž*

ČSP-5-2-02 *pracuje podle slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtu*

ČSP-5-2-03 *dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu*

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

ČSP-5-2-01 *provádí při práci se stavebnicemi jednoduchou montáž a demontáž*ČSP-5-2-02 *pracuje podle slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtu*ČSP-5-2-03p *udržuje pořádek na svém pracovním místě, dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při drobném úrazu*- *užívá jednoduché pracovní nástroje a pomůcky***Učivo**

- stavebnice (plošné, prostorové, konstrukční), sestavování modelů
- práce s návodem, předlohou, jednoduchým náčrtem

PĚSTITELSKÉ PRÁCE**Očekávané výstupy – 1. období**

žák

ČSP-3-3-01 *provádí pozorování přírody, zaznamená a zhodnotí výsledky pozorování*ČSP-3-3-02 *pečuje o nenáročné rostliny***Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:**

žák

ČSP-3-3-01p *provádí pozorování přírody v jednotlivých ročních obdobích a popíše jeho výsledky*ČSP-3-3-02 *pečuje o nenáročné rostliny***Očekávané výstupy – 2. období**

žák

ČSP-5-3-01 *provádí jednoduché pěstitelské činnosti, samostatně vede pěstitelské pokusy a pozorování*ČSP-5-3-02 *ošetřuje a pěstuje podle daných zásad pokojové i jiné rostliny*ČSP-5-3-03 *volí podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a náčiní*ČSP-5-3-04 *dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu***Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:**

žák

ČSP-5-3-01p *dodržuje základní podmínky a užívá postupy pro pěstování vybraných rostlin*ČSP-5-3-02p *ošetřuje a pěstuje podle daných zásad pokojové i jiné rostliny a provádí pěstitelská pozorování*ČSP-5-3-03 *volí podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a náčiní*ČSP-5-3-04p *dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu na zahradě***Učivo**

- základní podmínky pro pěstování rostlin, půda a její zpracování, výživa rostlin, osivo
- pěstování rostlin ze semen v místnosti, na zahradě (okrasné rostliny, léčivky, koření, zelenina aj.)

- pěstování pokojových rostlin
- rostliny jedovaté, rostliny jako drogy, alergie

PŘÍPRAVA POKRMŮ**Očekávané výstupy – 1. období**

žák

ČSP-3-4-01 *připraví tabuli pro jednoduché stolování***ČSP-3-4-02** *chová se vhodně při stolování***Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:**

žák

ČSP-3-4-01p *upraví stůl pro jednoduché stolování***ČSP-3-4-02** *chová se vhodně při stolování***Očekávané výstupy – 2. období**

žák

ČSP-5-4-01 *orientuje se v základním vybavení kuchyně***ČSP-5-4-02** *připraví samostatně jednoduchý pokrm***ČSP-5-4-03** *dodržuje pravidla správného stolování a společenského chování***ČSP-5-4-04** *udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržuje základy hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc i při úrazu v kuchyni***Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:**

žák

ČSP-5-4-01p *uvede základní vybavení kuchyně***ČSP-5-4-02** *připraví samostatně jednoduchý pokrm***ČSP-5-4-03p** *dodržuje pravidla správného stolování a společenského chování při stolování***ČSP-5-4-04** *udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržuje základy hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc i při úrazu v kuchyni*- *uplatňuje zásady správné výživy***Učivo**

- základní vybavení kuchyně
- výběr, nákup a skladování potravin
- jednoduchá úprava stolu, pravidla správného stolování
- technika v kuchyni – historie a význam

Učební osnovy**1. – 5. ročník**

Práce s drobným materiálem

- stříhání, ohýbání, spojování, propichování, navlékání, svazování, slepování, lisování
- určování vlastností materiálů

- rozlišování přírodních a technických materiálů
- seznamování se základními nástroji a pomůckami a způsobem jejich použití
- vytváření návyků organizace a plánování práce
- osvojování si základů bezpečnosti a hygieny práce

Materiál a pomůcky

- dřívka, špejle, drátky, hadříky, krabičky, korek, papír, provázky
- nasbíraný přírodní materiál
- nůžky, tupá jehla, lepidlo, nit

Práce s modelovací hmotou

- různorodé tvarování hmoty
- poznávání vlastností materiálů, porovnávání
- práce se speciálními pomůckami, vhodný výběr

Materiál a pomůcky

- hrncířská hlína, modelína, těsto, sádra, vosk
- podložka, špachtle, očka, dráty, nožíky, nůžky...

Práce s papírem a kartónem

- tvarování a činnosti s papírem a kartónem
- vystřihování podle šablony, obkreslování
- jednoduché kartonážní práce, skládanky a vystřihovánky
- určování vlastností papíru
- rozlišování různých druhů zpracovávaného papíru
- vhodný výběr pomůcek a bezpečnost při jejich používání

Materiál a pomůcky

- papír různých vlastností a kvality, kartón
- nůžky, tužka, pravítko, lepidlo, nůž, jehla

Práce s textilem

- odměřování a navlékání nitě, uzlík
- šití stehem stehovacím, obšivacím, křížkovým, řetízkovým
- sešívání jednoduchých švů
- přišívání knoflíků

- rozlišování textilií, rub a líc
- vhodné používání nástrojů a jejich výběr
- upevňování návyků organizace, plánování a bezpečnosti práce

Materiál a pomůcky

- textilie různého druhu a kvality
- vyšívací bavlnky a vlny, přírodní provázky
- nůžky, jehla, špendlíky, knoflíky, předlohy

Práce montážní a demontážní

- seznámení se s návodem a předlohami stavebnice
- sestavování modelů podle předlohy i podle fantazie, práce s jednoduchou stavebnicí
- sestavování jednoduchých pohyblivých modelů podle předlohy i představy
- poznávání vlastností materiálů a jejich porovnávání, funkční využití
- osvojování si správných pracovních dovedností a návyků
- dodržování zásad bezpečnosti práce

Materiál a pomůcky

- jednoduché stavebnice z plastů
- kartón a papírové krabičky
- dřevěné kostky a odřezky dřeva, špejle
- nůžky, nože, lepidla, brusný papír

Lidové zvyky, tradice a řemesla

- udržované zvyky a obyčeje ve vsi
- Martinské podkovy, Mikuláš, Vánoce, Tři králové, masopust, velikonoční zvyky, čarodějnice

Materiál a pomůcky

- vhodné potraviny, dostupný přírodní materiál, barvy, papíry a textilie, hrnčířská hlína
- tvarování těsta, vytváření dekorací, masky, zdobení vajec, výroba loutky

Ostatní praktické činnosti

- drobná údržba a úklid zahrady a okolí školy
- sběr a třídění druhotných surovin
- hrabání listí a úklid v obci

- úprava stolu a stolování

Průřezová témata

- *osobnostní a sociální výchova* – zodpovědnost za odvedenou práci, její kvalitu a rychlost provedení, spolupráce v kolektivu, dělba práce
- *výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech* – různorodost pracovních podmínek a pracovního prostředí, ekonomika práce
- *environmentální výchova* – ohleduplný postoj k životnímu prostředí, ekonomické využití přírodních zdrojů a materiálu, třídění odpadů a jejich následná recyklace, diferenciacce přírodních a umělých materiálů

Co by měl žák umět (očekávané výstupy)

- na úrovni svého věku naplánovat a organizovat svou zamýšlenou praktickou činnost, zvolit vhodný materiál a pomůcky
- udržovat v čistotě a pořádku své pracovní místo a pracovní pomůcky
- rozlišovat a pojmenovat druhy používaného materiálu a hospodárně s ním zacházet
- dodržovat základní zásady bezpečnosti práce
- na úrovni svého věku a schopností šetrně a hospodárně přistupovat k přírodním zdrojům a životnímu prostředí

Tělesná výchova

Charakteristika předmětu a specifické cíle

Tělesná výchova je předmět, jehož výuka má na škole svá specifika (viz kapitola Charakteristika ŠVP). S touto skutečností korespondují i konkrétní cíle, jichž má být v předmětu dosahováno.

Tělesná výchova je pro drtivou většinu současné dětské populace hlavním zdrojem poznatků z oblasti sportovní, rekreační i zdravotní formy pohybu a pohybových aktivit. Vzhledem k tomu, že celospolečenským problémem posledních let je nedostatek pohybu dětí a s tím spojené zdravotní problémy, je hlavním cílem tělesné výchovy především probuzení a postupné zvyšování zájmu žáků o pohybové a sportovní aktivity, udržování a zlepšování tělesné kondice a s ní i zdravotního stavu.

Vybudování skutečně kladného vztahu k tělesné výchově a pohybovým aktivitám vůbec však lze rozvíjet pouze v atmosféře důvěry, úzké spolupráce a radosti z dosaženého výkonu, který musí vycházet z aktuálních možností každého jednotlivce a konkrétních splnitelných cílů. Rozšířená výuka tělesné výchovy proto rozhodně neznamená, že jejím cílem je honba za vysokými výkony, která by se dříve či později nutně stala stresujícím faktorem.

Konkrétní specifické cíle předmětu jsou:

- rozvíjení schopnosti spolupráce, překonávání zábran a překážek
- budování pocitu zodpovědnosti za zdraví své i svých blízkých a schopnosti objektivního posuzování a především oceňování výkonů svých i svých spolužáků
- postupné osvojení nových pohybových a sportovních dovedností a jejich následné zdokonalování a kultivace
- vybudování zájmu o optimální rozvoj tělesné a sportovní zdatnosti
- zvládnutí základů organizace, hygieny a bezpečnostních zásad při sportovní činnosti
- kladné prožívání pohybových činností a aktivit a jejich využití při překonávání negativních tělesných a duševních stavů
- uvědomování si významu spolupráce a přátelství ve sportu i životě, budování smyslu pro fair play a kompromis
- v závislosti na individuálních schopnostech žáků postupné budování a zdokonalování schopností a dovedností v plavání, lyžování, cyklistice a turistice

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast Člověk a zdraví je vymezena a realizována v souladu s věkem žáků ve vzdělávacích oborech Výchova ke zdraví a Tělesná výchova, do níž je zahrnuta i zdravotní tělesná výchova. Vzdělávací obsah oblasti Člověk a zdraví prolíná do ostatních vzdělávacích oblastí, které jej obohacují nebo využívají (aplikují), a do života školy.

Vzdělávací obor **Tělesná výchova** jako součást komplexnějšího vzdělávání žáků v problematice zdraví směřuje na jedné straně k poznání vlastních pohybových možností a zájmů, na druhé straně k poznávání účinků konkrétních pohybových činností na tělesnou zdatnost, duševní a sociální pohodu. Pohybové vzdělávání postupuje od spontánní pohybové činnosti žáků k činnosti řízené a výběrové, jejímž smyslem je schopnost samostatně ohodnotit úroveň své zdatnosti a řadit do denního režimu pohybové činnosti pro uspokojování vlastních pohybových potřeb i zájmů, pro optimální rozvoj zdatnosti a výkonnosti, pro regeneraci sil a kompenzaci různého zatížení, pro podporu zdraví a ochranu života. Předpokladem pro osvojování pohybových dovedností je v základním vzdělávání žákův prožitek z pohybu a z komunikace při pohybu, dobře zvládnutá dovednost pak zpětně kvalitu jeho prožitku umocňuje. V tělesné výchově je velmi důležité motivační hodnocení žáků, které vychází ze somatotypu žáka a je postaveno na posuzování osobních výkonů každého jednotlivce a jejich zlepšování – bez paušálního porovnávání žáků podle výkonových norem (tabulky, grafy aj.), které neberou v úvahu růstové a genetické předpoklady a aktuální zdravotní stav žáků.

Pro pohybové vzdělávání je charakteristické rozpoznávání a rozvíjení pohybového nadání, které předpokládá diferenciaci činností i hodnocení výkonů žáků. Neméně důležité je odhalování zdravotních oslabení žáků a jejich korekce v běžných i specifických formách pohybového učení – v povinné tělesné výchově, případně ve zdravotní tělesné výchově. Proto se nedílnou součástí tělesné výchovy stávají korektivní a speciální vyrovnávací cvičení, která jsou podle potřeby preventivně využívána v hodinách tělesné výchovy pro všechny žáky nebo jsou zadávána žákům se zdravotním oslabením místo činností, které jsou kontraindikací jejich oslabení.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v této vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáků tím, že vede žáky k:

- poznávání zdraví jako důležité hodnoty v kontextu dalších životních hodnot
- pochopení zdraví jako vyváženého stavu tělesné, duševní i sociální pohody a k vnímání radostných prožitků z činností podpořených pohybem, příjemným prostředím a atmosférou příznivých vztahů
- poznávání člověka jako jedince závislého v jednotlivých etapách života na způsobu vlastního jednání a rozhodování, na úrovni mezilidských vztahů i na kvalitě prostředí
- získávání základní orientace v názorech na to, co je zdravé a co může zdraví prospět, i na to, co zdraví ohrožuje a poškozuje
- využívání osvojených preventivních postupů pro ovlivňování zdraví v denním režimu, k upevňování způsobů rozhodování a jednání v souladu s aktivní podporou zdraví v každé životní situaci i k poznávání a využívání míst souvisejících s preventivní ochranou zdraví
- propojování činností a jednání souvisejících se zdravím a zdravými mezilidskými vztahy se základními etickými a morálními postoji, s volným úsilím atd.
- chápání zdatnosti, dobrého fyzického vzhledu i duševní pohody jako významného předpokladu výběru profesní dráhy, partnerů, společenských činností atd.
- ochraně zdraví a životů při každodenních rizikových situacích i mimořádných událostech a k využívání osvojených postupů spojených s řešením jednotlivých mimořádných událostí
- aktivnímu zapojování do činností podporujících zdraví a do propagace zdravotně prospěšných činností ve škole i v obci

Časová dotace:

- 1. ročník – 3 hodiny 3. ročník – 3 hodiny 5. ročník – 3 hodiny
- 2. ročník – 3 hodiny 4. ročník – 3 hodiny

Do předmětu jsou integrována tato průřezová témata:

- Osobnostní a sociální výchova

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k řešení problémů

- učitel umožňuje každému žákovi zažít úspěch
- zadává skupinové činnosti

- vede žáky k překonávání neúspěchu a k pocitům uspokojení z vlastního výkonu

Kompetence komunikativní

- dává žákovi prostor k vyjádření svých názorů
- umožňuje žákovi prezentaci svého výkonu
- učitel vede žáky k ověřování výsledků

Kompetence sociální a personální

- vytváří situace k respektování autority, k toleranci a sebepoznání
- vytváří s žáky pravidla pro spolupráci v týmu a vzájemné pomoci

Kompetence občanská

- vede žáky k toleranci k přirozeným odlišnostem lidské společnosti
- vede žáky k poznání historických tradic
- pomáhá učit se chovat zodpovědně

Kompetence pracovní

- učitel se zajímá o náměty, názory, zkušenosti žáků
- zadává činnosti, při kterých žáci mohou spolupracovat
- vede žáky k utváření sportovních a tělovýchovných návyků
- vede žáky k hodnocení vlastních výsledků

Učební osnovy

Osvojování veškerých poznatků je důsledně spojeno s praktickými pohybovými aktivitami a činnostmi. Obsah první a druhé etapy v závislosti na výkonnosti a nadání tříd vzájemně prolínají.

Poznatky z TV a sportu, komunikace, organizace a hygiena a bezpečnost

<p>1. – 2. ročník</p> <ul style="list-style-type: none"> - význam sportu a TV pro zdraví a rozvoj organismu - základní terminologie, smluvené povely, signály a znamení, komunikace při TV a sportu - základní zásady bezpečnosti - příprava a úklid náradí a náčiní 	<p>3. – 5. ročník</p> <ul style="list-style-type: none"> - funkce pohybu ve zdravém životním stylu - příprava organismu před cvičením - vhodné a nevhodné pohybové činnosti a prostředí pro TV a sport - osobní hygiena při pohybových aktivitách - spolupráce a jednání fair play - vliv kouření, alkoholu a drog na zdraví a
---	---

- příprava a hygiena při TV – oblečení a obutí, mytí po TV - ošetření drobných poranění	výkonnost - sledování sportovních výkonů a jejich hodnocení - ekologické chování při TV a sportu
--	--

Průpravná, kondiční, koordinační, relaxační a jiná cvičení

Obsah zde není dělen podle ročníků

- základní význam jednotlivých druhů cvičení a jejich použití v denním režimu
- význam soustředění při cvičení a prožívání cviků
- konkrétní účinky jednotlivých druhů cvičení
- základní technika cviků
- základní způsoby kontroly cviků (pohled, pocity, spolužák)
- protahovací a strečingová cvičení
- rychlostní a silová cvičení
- vytrvalostní a dechová cvičení
- cvičení kompenzační a cviky pro správné držení těla
- přípravná cvičení před různými druhy pohybových činností

Gymnastika

1. – 2. ročník - svalové napětí, soustředění na cvičení - průpravná cvičení pro kotoul a kotoul vpřed a vzad - nácvik přeskoků z trampolíny - náskok na malou švédskou bednu - chůze po kladině s dopomocí	3. – 5. ročník - průpravná cvičení pro podporu hybnosti, obratnosti a síly, rychlosti a koordinace pohybu - kotoul vpřed a vzad a jeho modifikace - stoj na rukou s dopomocí - hvězda - chůze po kladině bez dopomoci
--	---

Atletika

1. – 2. ročník	3. – 5. ročník
-----------------------	-----------------------

<ul style="list-style-type: none"> - základní pojmy, povely, signály - průpravná cvičení, pro rychlost, vytrvalost, sílu, obratnost - bezpečnost - krátká trať do 60 m - běh do 10 min - základy pro skok daleký (podle podmínek) - hod míčkem 	<ul style="list-style-type: none"> - základy techniky běhů a hodů - běžecká abeceda - běh na 60 m - běh do 1000 m na hřišti a do 15 min v terénu - vysoký a polovysoký start - skok daleký (podle podmínek) - hod míčkem z rozběhu
---	---

Pohybové a netradiční hry

Obsah zde není dělen podle ročníků

- pravidla pro osvojování a realizaci her
- základní pojmy a domluvené signály a pravidla
- bezpečnostní zásady při hrách
- hry v přírodním prostředí
- přetahovaná

Sportovní hry

<p>1. – 2. ročník</p> <ul style="list-style-type: none"> - základní pojmy - bezpečnost a hygiena při sportovních hrách - držení míče jednoruč a obouruč - manipulace s míčem, základní přihrávky nohou i rukou - vybíjená - základy fotbalu - dribling, hod na koš - zaháněná 	<p>3. – 5. ročník</p> <ul style="list-style-type: none"> - spolupráce a týmová hra - přihrávky a držení míče v družstvu - obranná a útočná hra - přihrávka a obehrání soupeře - chytání míče jednoruč i obouruč - házená podle zjednodušených pravidel, kombinace, přihrávka, střelba, obrana - fotbal na zmenšeném hřišti, přihrávky, kombinace, obrana, útok - basketbal ve zjednodušené formě, týmová hra - vybíjená - přehazovaná
--	--

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru**Očekávané výstupy – 1. období**

žák

- TV-3-1-01** *spojuje pravidelnou každodenní pohybovou činnost se zdravím a využívá nabízené příležitosti*
- TV-3-1-02** *zvládá v souladu s individuálními předpoklady jednoduché pohybové činnosti jednotlivce nebo činnosti prováděné ve skupině; usiluje o jejich zlepšení*
- TV-3-1-03** *spolupracuje při jednoduchých týmových pohybových činnostech a soutěžích*
- TV-3-1-04** *uplatňuje hlavní zásady hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech ve známých prostorech školy*
- TV-3-1-05** *reaguje na základní pokyny a povely k osvojované činnosti a její organizaci*

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

- TV-3-1-01p** *zvládá podle pokynů přípravu na pohybovou činnost*
- TV-3-1-04p** *dodržuje základní zásady bezpečnosti při pohybových činnostech a má osvojeny základní hygienické návyky při pohybových aktivitách*
- TV-3-1-05p** *reaguje na základní pokyny a povely k osvojované činnosti*
- *projevuje kladný postoj k motorickému učení a pohybovým aktivitám*
- *zvládá základní způsoby lokomoce a prostorovou orientaci podle individuálních předpokladů*

Očekávané výstupy – 2. období

žák

- TV-5-1-01** *podílí se na realizaci pravidelného pohybového režimu; uplatňuje kondičně zaměřené činnosti; projevuje přiměřenou samostatnost a vůli po zlepšení úrovně své zdatnosti*
- TV-5-1-02** *zařazuje do pohybového režimu korektivní cvičení, především v souvislosti s jednostrannou zátěží nebo vlastním svalovým oslabením*
- TV-5-1-03** *zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti; vytváří varianty osvojených pohybových her*
- TV-5-1-04** *uplatňuje pravidla hygieny a bezpečného chování v běžném sportovním prostředí; adekvátně reaguje v situaci úrazu spolužáka*
- TV-5-1-05** *jednoduše zhodnotí kvalitu pohybové činnosti spolužáka a reaguje na pokyny k vlastnímu provedení pohybové činnosti*
- TV-5-1-06** *jedná v duchu fair play: dodržuje pravidla her a soutěží, pozná a označí zjevné přestupky proti pravidlům a adekvátně na ně reaguje; respektuje při pohybových činnostech opačné pohlaví*
- TV-5-1-07** *užívá při pohybové činnosti základní osvojované tělocvičné názvosloví; cvičí podle jednoduchého nákresu, popisu cvičení*
- TV-5-1-08** *zorganizuje nenáročnou pohybovou činnosti a soutěže na úrovni třídy*
- TV-5-1-09** *změří základní pohybové výkony a porovná je s předchozími výsledky*
- TV-5-1-10** *orientuje se v informačních zdrojích o pohybových aktivitách a sportovních akcích ve škole i v místě bydliště; samostatně získá potřebné informace*

TV-5-1-11	<i>adaptuje se na vodní prostředí, dodržuje hygienu plavání, zvládá v souladu s individuálními předpoklady plavecké dovednosti</i>
TV-5-1-12	<i>zvládá v souladu s individuálními předpoklady vybranou plaveckou techniku, prvky sebezáchrany a bezpečnosti</i>
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:	
žák	
<i>TV-5-1-01p</i>	<i>chápe význam tělesné zdatnosti pro zdraví a začleňuje pohyb do denního režimu</i>
<i>TV-5-1-02p</i>	<i>zařazuje do pohybového režimu korektivní cvičení v souvislosti s vlastním svalovým oslabením</i>
<i>TV-5-1-03p</i>	<i>zdokonaluje základní pohybové dovednosti podle svých pohybových možností a schopností</i>
<i>TV-5-1-04p</i>	<i>uplatňuje hygienické a bezpečnostní zásady pro provádění zdravotně vhodné a bezpečné pohybové činnosti</i>
<i>TV-5-1-05p</i>	<i>reaguje na pokyny k provádění vlastní pohybové činnosti</i>
<i>TV-5-1-06p</i>	<i>dodržuje pravidla her a jedná v duchu fair play</i>
-	<i>zlepšuje svou tělesnou kondici, pohybový projev a správné držení těla</i>
-	<i>zvládá podle pokynu základní přípravu organismu před pohybovou činností i uklidnění organismu po ukončení činnosti a umí využívat cviky na odstranění únavy</i>

Učivo**ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ZDRAVÍ**

- **význam pohybu pro zdraví** – pohybový režim žáků, délka a intenzita pohybu
- **příprava organismu** – příprava před pohybovou činností, uklidnění po zátěži, napínací a protahovací cvičení
- **zdravotně zaměřené činnosti** – správné držení těla, správné zvedání zátěže; průpravná, kompenzační, relaxační a jiná zdravotně zaměřená cvičení a jejich praktické využití
- **rozvoj různých forem rychlosti, vytrvalosti, síly, pohyblivosti, koordinace pohybu**
- **hygiena při TV** – hygiena pohybových činností a cvičebního prostředí, vhodné oblečení a obutí pro pohybové aktivity
- **bezpečnost při pohybových činnostech** – organizace a bezpečnost cvičebního prostoru, bezpečnost v šatnách a umývárkách, bezpečná příprava a ukládání náradí, náčiní a pomůcek, první pomoc v podmínkách TV

ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ÚROVEŇ POHYBOVÝCH DOVEDNOSTÍ

- **pohybové hry** – s různým zaměřením; netradiční pohybové hry a aktivity; využití hraček a netradičního náčiní při cvičení; pohybová tvořivost

- **základy gymnastiky** – průpravná cvičení, akrobacie, cvičení s náčiním a na nářadí odpovídající velikosti a hmotnosti
- **rytmické a kondiční formy cvičení pro děti** – kondiční cvičení s hudbou nebo rytmickým doprovodem, základy estetického pohybu, vyjádření melodie a rytmu pohybem, jednoduché tance
- **průpravné úpoly** – přetahy a přetlaky
- **základy atletiky** – rychlý běh, motivovaný vytrvalý běh, skok do dálky nebo do výšky, hod míčkem
- **základy sportovních her** – manipulace s míčem, pálkou či jiným herním náčiním odpovídající velikosti a hmotnosti, herní činnosti jednotlivce, spolupráce ve hře, průpravné hry, utkání podle zjednodušených pravidel minisportů
- **turistika a pobyt v přírodě** – přesun do terénu a chování v dopravních prostředcích při přesunu, chůze v terénu, táboření, ochrana přírody
- **plavání** (*základní plavecká výuka*) – hygiena plavání, adaptace na vodní prostředí, základní plavecké dovednosti, jeden plavecký způsob (plavecká technika), prvky sebezáchrany a bezpečnosti
- **lyžování, bruslení** (*podle podmínek školy*) – hry na sněhu a na ledě, základní techniky pohybu na lyžích a bruslích
- **další pohybové činnosti** (*podle podmínek školy a zájmu žáků*)

ČINNOSTI PODPORUJÍCÍ POHYBOVÉ UČENÍ

- **komunikace v TV** – základní tělocvičné názvosloví osvojovaných činností, smluvené povely, signály
- **organizace při TV** – základní organizace prostoru a činností ve známém (běžném) prostředí
- **zásady jednání a chování** – fair play, olympijské ideály a symboly
- **pravidla zjednodušených osvojovaných pohybových činností** – her, závodů, soutěží
- **měření a posuzování pohybových dovedností** – měření výkonů, základní pohybové testy
- **zdroje informací o pohybových činnostech**

Plavání

Obsah není dělen podle ročníků, ale podle individuálních schopností žáků. Výuka je zajišťována ve všech ročnících Plaveckou školou Beroun v rozsahu 20 vyučovacích hodin za každý školní rok.

- zásady bezpečnosti při plavání a při pohybu v areálu bazénu, nebezpečí při plavání na volné vodě, základní zásady při záchraně tonoucího (přivolání pomoci)
- základní hygiena při plaveckém výcviku, význam plavání pro zdraví
- základní pojmy, smluvené signály
- průpravná cvičení na suchu, průpravná cvičení pro seznámení s vodou, pro orientaci ve vodě a pod vodou, pro osvojení plaveckých dovedností
- splývání, dýchání do vody, pády a skoky do vody z nízkých poloh
- jeden plavecký způsob (prsa, znak, kraul)
- plavání úseků od 10 do 100 metrů
- obrátka

Lyžování

Obsah není dělen podle ročníků, ale podle individuálních schopností žáků.

Výuka probíhá ve všech ročnících v rámci dlouhodobých projektů.

- zásady bezpečnosti při lyžování a při pobytu na horách vůbec
- základní údržba a voskování lyží
- základní lyžařské dovednosti – nošení a připínání lyží, pohyb po rovině, výstupy, obraty
- odšlapování, bruslení
- jízda šikmo svahem s výjezdem do protisvahu
- běžecký výcvik – chůze skluzem a sunem, přívraty, střídavý dvoudobý běh, jízda v mírně náročném terénu
- sjezdový výcvik – jízda šikmo svahem, přívraty, vlnovka, základní kročný oblouk, sjíždění upraveného svahu, jízda na vleku

Bruslení

Obsah není dělen podle ročníků, ale podle individuálních schopností žáků.

Probíhá při vhodných klimatických podmínkách formou her na rybníku. Je pouze doplňkovou činností a neklade si vzdělávací cíle. Poznatky a dovednosti jednotlivých žáků jsou případně doplňovány a rozvíjeny individuálně.

Cyklistika

Obsah není dělen podle ročníků, ale podle individuálních schopností žáků.

Výuka probíhá ve všech ročnících v rámci dlouhodobých projektů a v závislosti na počasí při odpoledních a víkendových výjezdech ve spolupráci s rodiči.

- zásady bezpečnosti při jízdě na silnici a v terénu
- základy údržby jízdních kol
- povinné vybavení cyklisty
- jízda v nenáročném terénu, do 5 km
- bezpečný způsob brzdění, dodržování odstupové vzdálenosti
- jízda náročnějším terénem, překonání nerovností a přiměřených překážek, jízda s vysednutím
- použití přehazovačky a přesmykače
- náročnější celodenní výlety do 25 km

Turistika

Obsah není dělen podle ročníků, ale podle individuálních schopností žáků.

Probíhá jako doplňková činnost.

- orientace v terénu
- pohyb a chování v přírodě
- výzbroj a výstroj pro turistiku

Průřezová témata

- *osobnostní a sociální výchova* - Osobnost žáka je rozvíjena každý den při vyučování i mimo ně.

Sebepoznání a sebepojetí – zdravé a vyrovnané, seberegulace a sebeorganizace – cvičení sebekontroly, vůle, kreativita, poznávání lidí, pozornost vůči odlišnostem lidí, kooperace a kompetice- zvládání situací, soutěže, konkurence, hodnoty, postoje, praktická etika – analýza vlastních i cizích postojů a hodnot, vytváření povědomí o kvalitách typu spolehlivost, odpovědnost, spravedlivost, respektování (týmové hry, pomáhající a prosociální chování, dovednost rozhodování, soutěže, štafety)

Co by měl žák umět (očekávané výstupy)

- uplatňuje hlavní zásady hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech v prostorách školy a v jejím okolí
- reaguje na základní pokyny a povely
- zvládá v souladu s individuálními předpoklady jednoduché pohybové činnosti, usiluje o jejich zlepšení
- spolupracuje při jednoduchých týmových pohybových činnostech a soutěžích
- spojuje pravidelnou každodenní pohybovou činnost se zdravím
- dodržuje pravidelný pohybový režim, projevuje samostatnost a vůli po zlepšení úrovně své zdatnosti
- zvládá osvojené pohybové dovednosti
- učí se adekvátně reagovat v situaci úrazu spolužáka
- jednoduše hodnotí kvalitu pohybových činností spolužáka a reaguje na pokyny k vlastní pohybové činnosti
- dodržuje pravidelný pohybový režim, projevuje samostatnost a vůli po zlepšení úrovně své zdatnosti
- zvládá osvojené pohybové dovednosti
- kladně prožívá pohybové činnosti a aktivity, uvědoměle překonává negativní tělesné a duševní stavy
- uvědomuje si význam spolupráce a přátelství ve sportu i životě, dodržuje pravidla fair play
- v závislosti na svých schopnostech postupně buduje a zdokonaluje své schopnosti a dovednosti v plavání, lyžování, cyklistice, turistice a ostatních pohybových aktivitách

Informatika

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast **Informatika** se zaměřuje především na rozvoj informatického myšlení a na porozumění základním principům digitálních technologií. Je založena na aktivních činnostech, při kterých žáci využívají informatické postupy a pojmy. Poskytuje prostředky a metody ke zkoumání řešitelnosti problémů i hledání a nalézání jejich optimálních řešení, ke zpracování dat a jejich interpretaci a na základě řešení praktických úkolů i poznatky a zkušenost, kdy je lepší práci přenechat stroji, respektive počítači. Pochopení, jak digitální technologie fungují, přispívá jednak k porozumění zákonitostem digitálního světa, jednak k jejich efektivnímu, bezpečnému a etickému užívání.

Na prvním stupni základního vzdělávání si žáci prostřednictvím her, experimentů, diskusí a dalších aktivit vytvářejí první představy o způsobech, jakými se dají data a informace zaznamenávat, a objevují informatické aspekty světa kolem nich. Postupně si žáci rozvíjejí schopnost popsat problém, analyzovat ho a hledat jeho řešení. Ve vhodném programovacím prostředí si ověřují algoritmické postupy. Informatika také společně s ostatními obory pokládá základy uživatelských dovedností. Poznáváním, jak se s digitálními technologiemi pracuje, si žáci vytvářejí základ pro pochopení informatických konceptů. Součástí je i bezpečné zacházení s technologiemi a osvojování dovedností a návyků, které vedou k prevenci rizikového chování.

Charakteristika předmětu a specifické cíle

Cílem vyučovacího předmětu Informatika je naplňování vzdělávacího obsahu stanoveného ve výstupech vzdělávacího oboru Informační a komunikační technologie.

Připravuje žáky na využívání ICT v jiných vyučovacích předmětech a umožňuje jim dosáhnout základní úrovně informační gramotnosti (získat elementární dovednosti v ovládnutí výpočetní techniky a moderních informačních technologií, orientovat se ve světě informací, tvořivě pracovat s informacemi a využívat je při dalším vzdělávání i v praktickém životě). Získané dovednosti jsou v informační společnosti nezbytným předpokladem uplatnění na trhu práce i podmínkou k efektivnímu rozvíjení profesní i zájmové činnosti.

Zvládnutí výpočetní techniky, zejména rychlého vyhledávání a zpracování potřebných informací pomocí internetu a jiných digitálních médií, umožňuje realizovat metodu „učení kdekoliv a kdykoliv“, vede k žádoucímu odlehčení paměti při současné možnosti využít

mnohonásobně většího počtu dat a informací než dosud, urychluje aktualizaci poznatků a vhodně doplňuje standardní učební texty a pomůcky.

Dovednosti získané ve vzdělávacím předmětu Informatika umožňují žákům aplikovat výpočetní techniku s bohatou škálou vzdělávacího software a informačních zdrojů ve všech vzdělávacích oblastech celého základního vzdělávání. Tato aplikační rovina přesahuje rámec vzdělávacího obsahu vzdělávací oboru Informační a komunikační technologie, a stává se součástí všech vzdělávacích oblastí základního vzdělávání.

V předmětu informatika se výuka zaměřuje především na tyto cíle:

- poznání úlohy informací a informačních činností a k využívání moderních informačních a komunikačních technologií
- porozumění toku informací, počínaje jejich vznikem, uložením na médium, přenosem, zpracováním, vyhledáváním a praktickým využitím
- porovnávání informací a poznatků z většího množství informačních zdrojů, a tím k dosahování větší věrohodnosti vyhledaných informací
- využívání výpočetní techniky, aplikačního i výukového software ke zvýšení efektivnosti své učební činnosti a racionálnější organizaci práce
- tvořivé využívání softwarových a hardwarových prostředků při prezentaci výsledků své práce
- respektování práv k duševnímu vlastnictví při využívání SW
- zaujetí odpovědného, etického přístupu k nevhodným obsahům vyskytujících se na internetu
- šetrná práce s výpočetní technikou

Časová dotace:

4.ročník – 1 hodina 5. ročník – 1 hodina

Výchovné a vzdělávací strategie

Výuka probíhá na počítačích či tabletech v běžné učebně s připojením k internetu. Učebna je vybavena interaktivní tabulí a výukovými pomůckami značky iRobot Root.

Výuka je orientována činnostně, žák experimentuje, ověřuje své hypotézy, diskutuje, tvoří, řeší problémy, spolupracuje ve dvojici nebo ve skupině, pracuje projektově, konstruuje své poznání. Není kladen žádný důraz na pamětné učení či reprodukci.

Kompetence k učení

Učitel vede žáka k:

- k využívání prostředků digitální techniky
- k systémovému přístupu při analýze situací a jevů kolem něj

Kompetence k řešení problémů:

Učitel

- podporuje týmovou spolupráci žáků při řešení problémů
- vede žáky k porovnávání informací a poznatků z většího množství alternativních informačních zdrojů, a tím dosahování větší věrohodnosti vyhledaných informací
- vede žáky k nacházení různých řešení a výběru toho nejvhodnějšího pro danou situaci
- vede žáky ke zkušenosti, že týmová práce umocněná technologiemi může vést k lepším výsledkům než samostatná práce

Kompetence komunikativní:

Učitel

- podporuje u žáků schopnosti třídít, vyhledávat a využívat informace v procesu učení, tvůrčích činnostech i v praktickém životě
- vede žáky k porozumění různým přístupům ke kódování informací i různým způsobům jejich organizace
- vede žáky k rozhodování na základě relevantních dat a jejich korektní interpretace, jeho obhajování pomocí věcných argumentů
- podporuje komunikaci pomocí formálních jazyků, kterým porozumí i stroje

Kompetence sociální a personální:

Učitel vede žáky:

- k spolupráci ve skupině
- k tvořivému využívání softwarových a hardwarových prostředků při prezentaci výsledků své práce

Kompetence občanské:

Učitel

- vede žáky k respektování práv k duševnímu vlastnictví při využívání software

Kompetence pracovní:

Učitel

- vede žáky k šetrné práci s výpočetní technikou

Kompetence digitální:

Učitel vede žáky:

- k rozvoji infromatického myšlení a porozumění základním principům digitálních technologií
- k posuzování technických řešení z pohledu druhých lidí a jejich vyhodnocování v osobních, etických, bezpečnostních, právních, sociálních, ekonomických, environmentálních a kulturních souvislostech
- k otevřenosti novým cestám, nástrojům, snaze postupně se zlepšovat

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k řešení problémů

- zadává žákům takové úlohy, které vedou k tvořivému přístupu při jejich řešení
- vede žáky k plánování úkolů a postupů
- vede žáky k pochopení, že v životě se při práci s informačními a komunikačními technologiemi budou často setkávat s problémy, které nemají jen jedno správné řešení, ale že způsobů řešení je více

Kompetence komunikativní

- učí žáky dodržovat při komunikaci vžité konvence a pravidla (forma vhodná pro danou technologii, náležitosti apod.)
- klade otevřené otázky
- zadává problémové úlohy rozvíjející tvořivost
- učí žáky pro komunikaci na dálku využívat vhodné technologie, některé práce odevzdává prostřednictvím elektronické pošty

Kompetence sociální a personální

- vede žáky ke kolegiální radě či pomoci

- žák je přizván k hodnocení prací
- vede žáka k hodnocení svojí práce i práce ostatních
- při vzájemné komunikaci vede žáka k ohleduplnosti a taktu
- učí žáka vnímat a tolerovat, že každý člověk je různě chápavý a zručný

Kompetence občanská

- vede žáky při zpracovávání informací ke kritickému myšlení nad obsahy sdělení, ke kterým se mohou dostat prostřednictvím internetu i jinými cestami
- zajímá se o názory, náměty a zkušenosti žáků
- seznamuje žáky s vazbami na legislativu a obecné morální zákony (SW pirátství, autorský zákon, ochrana osobních údajů, bezpečnost, hesla ...) tím, že je musí dodržovat (citace použitého pramene, ve škole není žádný nelegální SW, žáci si chrání své heslo ...)

Kompetence pracovní

- vede žáky k dodržování bezpečnostních a hygienických pravidel pro práci s výpočetní technikou
- vyžaduje dokončování práce v dohodnuté kvalitě a termínech

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- systémovému přístupu při analýze situací a jevů světa kolem něj
- nacházení různých řešení a výběru toho nejvhodnějšího pro danou situaci
- ke zkušenosti, že týmová práce umocněná technologiemi může vést k lepším výsledkům než samostatná práce
- porozumění různým přístupům ke kódování informací i různým způsobům jejich organizace
- rozhodování na základě relevantních dat a jejich korektní interpretace, jeho obhajování pomocí věcných argumentů
- komunikaci pomocí formálních jazyků, kterým porozumí i stroje
- standardizování pracovních postupů v situacích, kdy to usnadní práci

- posuzování technických řešení z pohledu druhých lidí a jejich vyhodnocování v osobních, etických, bezpečnostních, právních, sociálních, ekonomických, environmentálních a kulturních souvislostech
- nezdolnosti při řešení těžkých problémů, zvládnání nejednoznačnosti a nejistoty a vypořádání se s problémy s otevřeným koncem
- otevřenosti novým cestám, nástrojům, snaze postupně se zlepšovat

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru

DATA, INFORMACE A MODELOVÁNÍ

Očekávané výstupy – 2. období

žák

- I-5-1-01** *uvede příklady dat, která ho obklopují a která mu mohou pomoci lépe se rozhodnout; vyslovuje odpovědi na základě dat*
- I-5-1-02** *popíše konkrétní situaci, určí, co k ní již ví, a znázorní ji*
- I-5-1-03** *vyčte informace z daného modelu*

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

- I-5-1-01p** *uvede příklady dat, která ho obklopují a která mu mohou pomoci lépe se rozhodnout; vyslovuje odpovědi na otázky, které se týkají jeho osoby na základě dat*
- I-5-1-02p** *popíše konkrétní situaci, která vychází z jeho opakované zkušenosti, určí, co k ní již ví*

Učivo

- **data, informace:** sběr (pozorování, jednoduchý dotazník, průzkum) a záznam dat s využitím textu, čísla, barvy, tvaru, obrazu a zvuku; hodnocení získaných dat, vyvozování závěrů
- **kódování a přenos dat:** využití značek, piktogramů, symbolů a kódů pro záznam, sdílení, přenos a ochranu informace
- **modelování:** model jako zjednodušené znázornění skutečnosti; využití obrazových modelů (myšlenkové a pojmové mapy, schémata, tabulky, diagramy) ke zkoumání, porovnávání a vysvětlování jevů kolem žáka

ALGORITMIZACE A PROGRAMOVÁNÍ

Očekávané výstupy – 2. období

žák

I-5-2-01 *sestavuje a testuje symbolické zápisy postupů***I-5-2-02** *popíše jednoduchý problém, navrhne a popíše jednotlivé kroky jeho řešení***I-5-2-03** *v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví program; rozpozná opakující se vzory, používá opakování a připravené podprogramy***I-5-2-04** *ověří správnost jím navrženého postupu či programu, najde a opraví v něm případnou chybu***Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:**

žák

I-5-2-01p *sestavuje symbolické zápisy postupů***I-5-2-02p** *popíše jednoduchý problém související s okruhem jeho zájmů a potřeb, navrhne a popíše podle předlohy jednotlivé kroky jeho řešení***I-5-2-03p** *rozpozná opakující se vzory, používá opakování známých postupů***Učivo**

- **řešení problému krokováním:** postup, jeho jednotlivé kroky, vstupy, výstupy a různé formy zápisu pomocí obrázků, značek, symbolů či textu; příklady situací využívajících opakovaně použitelné postupy; přečtení, porozumění a úprava kroků v postupu, algoritmu; sestavení funkčního postupu řešícího konkrétní jednoduchou situaci
- **programování:** experimentování a objevování v blokově orientovaném programovacím prostředí; události, sekvence, opakování, podprogramy; sestavení programu
- **kontrola řešení:** porovnání postupu s jiným a diskuse o nich; ověřování funkčnosti programu a jeho částí opakovaným spuštěním; nalezení chyby a oprava kódu; nahrazení opakujícího se vzoru cyklem

INFORMAČNÍ SYSTÉMY**Očekávané výstupy – 2. období**

žák

I-5-3-01 *v systémech, které ho obklopují, rozezná jednotlivé prvky a vztahy mezi nimi***I-5-3-02** *pro vymezený problém zaznamenává do existující tabulky nebo seznamu číselná i nečíselná data***Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:**

žák

I-5-3-01p *v systémech, které ho obklopují, rozezná jednotlivé prvky***I-5-3-02p** *pro vymezený problém, který opakovaně řešil, zaznamenává do existující tabulky nebo seznamu číselná i nečíselná data***Učivo**

- **systemy:** skupiny objektů a vztahy mezi nimi, vzájemné působení; příklady systémů z přírody, školy a blízkého okolí žáka; části systému a vztahy mezi nimi
- **práce se strukturovanými daty:** shodné a odlišné vlastnosti objektů; řazení prvků do řad, číslování a nečíslování seznam, víceúrovňový seznam; tabulka a její struktura; záznam, doplnění a úprava záznamu

DIGITÁLNÍ TECHNOLOGIE**Očekávané výstupy – 2. období**

žák

I-5-4-01 najde a spustí aplikaci, pracuje s daty různého typu**I-5-4-02** propojí digitální zařízení, uvede možná rizika, která s takovým propojením souvisejí**I-5-4-03** dodržuje bezpečnostní a jiná pravidla pro práci s digitálními technologiemi**Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:**

žák

I-5-4-01p najde a spustí známou aplikaci, pracuje s daty různého typu**I-5-4-03p** popíše bezpečnostní a jiná pravidla stanovená pro práci s digitálními technologiemi**Učivo**

- **hardware a software:** digitální zařízení a jejich účel; prvky v uživatelském rozhraní; spuštění, přepínání a ovládání aplikací; uložení dat, otevírání souborů
- **počítačové sítě:** propojení technologií, (bez)drátové připojení; internet, práce ve sdíleném prostředí, sdílení dat
- **bezpečnost:** pravidla bezpečné práce s digitálním zařízením; uživatelské účty, hesla

4. a 5. ročník

- základy práce s počítačem	- využívá základní standardní funkce počítače a jeho nejběžnější periferie - respektuje pravidla bezpečné práce s hardware i software a postupuje poučeně v případě jejich závady - chrání data před poškozením, ztrátou a zneužitím - naučí se jednoduchou údržbu počítače
-----------------------------	--

- chránit data před poškozením, ztrátou a zneužitím
- komunikovat prostřednictvím internetu
- pracovat s textovým a obrázkovým editorem

Hodnocení žáků a autoevaluace školy

Pravidla hodnocení žáků

Zásady hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání a chování žáků ve škole, školní družině, školou pořádaných zájmových kroužcích a na akcích pořádaných školou hodnocení probíhá s použitím klasifikační stupnice, v odůvodněných případech /viz dále/ slovně klasifikujeme celým stupněm, známky se znaménkem mínus se nepoužívají, v odůvodněných případech je však jejich použití možné z motivačních důvodů spravedlnost a veřejnost klasifikace i jiného způsobu hodnocení předem stanovená kritéria /vyučujícím, třídním učitelem, vedoucím kroužku atd./, srozumitelnost a jednoznačnost s výsledky hodnocení pravidelně seznamovat zákonné zástupce žáků /na třídních schůzkách, v žákovské knížce, osobně na domluvené konzultaci atd. - viz dále/ individuální přístup k žákům se zdravotním, sociálním handicapem a k cizincům zohledňování snahy, píle a přihlížení k vývoji výkonů je uplatňována i motivační úloha hodnocení.

Zásady a pravidla pro sebehodnocení žáků

- učitel vede žáky k sebehodnocení, stanovuje a objasňuje kriteria, vytváří prostor a podmínky
- učitel pravidelně konfrontuje výsledky práce dětí s kriterii hodnocení
- poskytuje doporučení k překonávání neúspěchu
- žáci hodnotí výsledky učení, míra schopnosti sebehodnocení je důležitá pro klasifikaci

Způsob informování rodičů o prospěchu:

Dílní informace, jednotlivé známky jsou zapisovány průběžně do žákovských knížek. Zprávy o nespěchu nebo ředitelské důtce a ostatních opatřeních k posílení kázně jsou zapsány do žákovské knížky nebo zaslány dopisem.

Podrobné informace jsou rodičům předávány na třídních schůzkách nebo při konzultaci. V případě náhlého zhoršení prospěchu nebo kázeňského výkyvu jsou rodiče zváni do školy na mimořádné jednání, většinou za účasti vyučujících, třídního učitele nebo vedení školy

Stupně hodnocení chování a prospěchu v případě použití klasifikace a jejich charakteristika, stanovená kritéria

Hodnocení chování:

Při hodnocení chování posuzujeme pouze chování během vyučování a na akcích pořádaných školou. Přestupky, kterých se žák dopouští mimo vyučování nehodnotíme, pouze k nim zaujímáme stanovisko a spolupracujeme s rodinou při jejich řešení, případně spolupracujeme s kompetentními institucemi.

Klasifikační stupnice: 1 - 3

Stupeň 1

Žák dodržuje pravidla školního řádu. Vnímá nejrůznější problémové situace ve škole, rozpozná problém, činí uvážlivá rozhodnutí. Uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí. Využívá získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů potřebných k plnohodnotnému soužití a ke kvalitní spolupráci s ostatními lidmi. Používá bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení, dodržuje vymezená pravidla. Chrání své zdraví a zdraví druhých, ochraňuje životní prostředí i kulturní a společenské hodnoty. Chápe základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy, je si vědom svých práv a povinností ve škole. Rozhoduje a chová se zodpovědně podle dané situace, poskytne dle svých možností účinnou pomoc. Aktivně se zapojuje do kulturního dění a sportovních aktivit školy. Jeho docházka do školy je pravidelná, nepřítomnost řádně omluvená. Stupněm 1 lze klasifikovat i žáka s drobnými projevy nekázně, pokud na napomenutí nebo důtku reaguje zlepšeným chováním a projeví snahu o nápravu.

Stupeň 2

Žák pravidla školního řádu v podstatě dodržuje, občas selhává při řešení problémových situací. Neuvedomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí. Mívá problémy v soužití s ostatními žáky a učiteli. Ojedinele nedodržuje bezpečnostní pravidla, nemá vhodný vztah k životnímu prostředí, ke kulturním a společenským hodnotám. Chápe základní principy a pravidla, ale občas je nedodržuje, dopouští se závažných přestupků proti školnímu řádu. Dostal se do závažnějších problémů, ale svých nedostatků si je vědom a řeší je s pomocí dospělých. Předchozí opatření k posílení kázně nevedla k nápravě drobnějších přestupků. Důvodem pro druhý stupeň je také neomluvená absence, nedodržování léčebného režimu.

Stupeň 3

Žák opakovaně porušuje pravidla školního řádu, nemá pozitivní vztah k učení, často narušuje vyučování svou nepozorností a úmyslnou nekázní, není kritický ke svým výsledkům. Činí neuvážlivá rozhodnutí a neuvědomuje si zodpovědnost za své činy. Jeho soužití s ostatními spolužáky je opakovaně problémové. Svým chováním a jednáním narušuje atmosféru ve třídě. Porušuje zásady ohleduplnosti a úcty při jednání s druhými lidmi. Svě jednání a chování nedokáže ovládat. Vůči spolužákům používá fyzické a psychické násilí, jeho chování je nebezpečné jemu samému i okolí. Chápe základní principy, na nichž spočívají zákony, ale vědomě je porušuje a dopouští se trestné činnosti. Způsobil závažnou škodu na majetku školy. Nechrání své zdraví a zdraví druhých, ničí vědomě životní prostředí, kulturní a společenské hodnoty. Neomluvená absence je opakovaná a má dlouhodobější charakter. V jeho chování se objevují projevy rasismu, sklony k šikanování a jiné sociálně patologické jevy.

Hodnocení všeobecně vzdělávacích předmětů

Hodnocení vychází z posouzení míry dosažení očekávaných cílů, které jsou stanoveny vzdělávacím programem. Požadavky jsou přizpůsobeny věkovým zvláštnostem.

Klasifikační stupnice 1 – 5

Stupeň 1

Žák má pozitivní vztah k učení. Formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory logicky správně, výstižně se vyjadřuje, má souvislý a kultivovaný ústní i písemný projev. Rozumí různým typům textů a záznamů, operuje s obecně užívanými termíny, znaky, symboly. Uvádí věci do souvislosti, informace umí vyhledávat a třídit, zapojuje se do diskuse. Pracuje aktivně, tvořivě, plně využívá své schopnosti. Navazuje na získané vědomosti a dovednosti z předešlých ročníků, sám posuzuje a hodnotí úroveň svých vědomostí a dovedností. Je schopen a ochoten věnovat se samostatnému studiu. Umí objektivně hodnotit sebe i ostatní.

Stupeň 2

Žák jeví většinou o práci v hodinách zájem. Ve formulaci svých myšlenek má nepodstatné nedostatky. Jeho myšlenky a názory v logickém sledu jsou nepřesné. Ovládá požadované

poznatky, fakta, pojmy a definice v podstatě uceleně. Ve vyjadřování má menší mezery, požadované intelektuální a motorické činnosti vykonává samostatně nebo podle menších podnětů učitele, na doplňující otázky vcelku správně reaguje, drobné chyby sám opraví. Je schopen dosáhnout dobrých výsledků a zlepšovat se. Písemný i ústní projev je méně kultivovaný. Dokáže objektivně hodnotit své výsledky.

Stupeň 3

Žák má v ucelenosti, přesnosti a úplnosti osvojení požadovaných poznatků, faktů, pojmů, definic a zákonitostí závažnější mezery. Pracuje s výkyvy, spíše mechanicky, bez většího zájmu a nasazení. Není schopen uvažovat systematicky, i na doplňující otázky reaguje s výraznějšími chybami. Uplatňuje poznatky a provádí hodnocení jevů a zákonitostí podle podnětů učitele. Jeho myšlení je vcelku správné, ale málo tvořivé, výsledky svého učení nehodnotí vždy objektivně a kriticky. Jeho grafický projev je méně estetický a má menší nedostatky. Výsledky svého učení nehodnotí vždy objektivně a kriticky.

Stupeň 4

Žák má ve formulaci, vyjadřování svých myšlenek a úplnosti osvojení požadovaných poznatků závažné mezery. Myšlenkový sled je chaotický, je málo pohotový, úkoly řeší s chybami. V uplatňování osvojených poznatků a dovedností při řešení praktických úkolů se vyskytují závažné chyby. Při využívání poznatků pro výklad a hodnocení jevů je nesamostatný. Jeho ústní projev je nevýrazný, nesouvislý, vyjadřuje se s obtížemi. Písemný projev je chaotický, neucelený. Závažné nedostatky a chyby dovede žák s pomocí učitele opravit. Při samostatném myšlení má velké těžkosti.

Stupeň 5

Žák si požadované poznatky neosvojil uceleně, přesně a úplně. Má v nich závažné a značné mezery. V uplatňování osvojených vědomostí a dovedností, při řešení teoretických i praktických úkolů velmi chybje. Svě vědomosti není schopen uplatnit ani s pomocí a s podněty učitele. V ústním a písemném projevu má závažné nedostatky ve správnosti, přesnosti i výstižnosti. Chyby nedovede opravit ani s pomocí učitele. Nedovede samostatně studovat, neprojevuje zájem o práci. Pomoc a pobízení k učení jsou neúčinné.

Hodnocení žáků se specifickými poruchami učení a se speciálními vzdělávacími potřebami:

Pokud si zákonný zástupce žáka se SPU podá žádost, se souhlasem ředitele školy bude žák hodnocen slovně. Vyučující budou přistupovat k hodnocení individuálně na základě dostupných informací z odborného vyšetření. Hodnocením by měl žák být motivován k vlastní úspěšnosti, iniciativě a pečlivé domácí přípravě.

Při hodnocení se neklade důraz na specifické chyby, žáka je možné hodnotit za nespecifické chyby. Do hodnocení může být promítnuta snaha a pozornost věnovaná domácí přípravě.

Kritéria hodnocení pro žáky s SPU :

- osvojení poznatků s ohledem na rozsah a typ poruchy
- zájem o obohacování svých vědomostí a dovedností
- míra plnění povinností

Předměty s převahou výchovného působení (Tv,Hv,Vv,Pč)

Při klasifikaci těchto předmětů učitel hodnotí nejen výsledky práce žáka, ale i zájem, snahu, míru nadání. Uplatňuje individuální přístup k hodnocení.

Stupeň 1

Žák je v činnostech velmi aktivní, pracuje tvořivě, plně využívá své osobní předpoklady. Menší schopnosti dovede kompenzovat snahou. Jeho projev je estetický, působivý, procítěný. Zapojuje se do činností a umí efektivně spolupracovat ve skupině. Váží si výsledků práce druhých, kulturních a společenských hodnot, zdraví, chrání životní prostředí, kulturní a historické dědictví. Aktivně se zapojuje do kulturních a společenských akcí. Je schopen objektivního hodnocení i sebehodnocení.

Stupeň 2

Žák pracuje svědomitě a se zájmem. Získané dovednosti dokáže dobře používat. Projevuje snahu a za pomoci učitele je schopen dosáhnout velice pěkných výsledků a zlepšení. Do práce

se zapojuje a ve skupině dokáže spolupracovat. Občas se dopustí méně závažných chyb eventuelně porušení pravidel bezpečnosti a hygieny pro práci. Má zájem o umění, estetiku a tělesnou kulturu. Je schopen s určitou korekcí učitele hodnocení a sebehodnocení.

Stupeň 3

Žák pracuje s výkyvy, nesoustavně, s menším zájmem, dopouští se závažnějších chyb. Při práci se většinou neobejde bez pomoci učitele a jeho snaha je malá a nesoustavná. Výsledky jeho práce nejsou příliš kvalitní. Ve skupině je schopen pracovat spíše jen mechanicky podle pokynů ostatních. V oblasti sportu, kultury nemá větší přehled. Dopouští se často porušování pravidel bezpečnosti, hygieny.

Stupeň 4,5

Udělujeme ve výjimečných případech, kdy žák ani po upozornění pedagoga a poskytnutí návodů na práci není schopen a především ochoten přiměřeně úkoly splnit. V kolektivu působí negativně. Neváží si práce druhých, svojí činností poškozují výsledky práce druhých.

Celkové hodnocení žáka na vysvědčení se vyjadřuje stupni:

- a) prospěl(a) s vyznamenáním
- b) prospěl(a)
- c) neprospěl(a)
- d) nehodnocen(a)

Použití jednotlivých stupňů je dáno § 15 vyhlášky 48/2005 Sb.

Celkové hodnocení žáka na vysvědčení v případě použití slovního hodnocení nebo při kombinaci slovního hodnocení a klasifikace známkami:

Slovní hodnocení bude využito pouze na žádost rodičů a ve výjimečných případech, zejména při snaze motivovat žáka k dalšímu učení /po dlouhodobé nemoci nebo jinak zdůvodněné absenci, po přechodu z jiné školy nebo po příchodu ze zahraničí, při specifických problémech v učení a podobně/.

Slovní hodnocení na vysvědčení bude použito pouze po přechodnou dobu - po překonání problémů žáka bude opět použita klasifikace známkami.

Pro celkové hodnocení žáka bude předmět hodnocený na vysvědčení slovně oklasifikován také známkou, která nebude zapsána na vysvědčení ani v katalogovém listu. O této známce bude informována pedagogická rada a známka bude započítána do celkového hodnocení na vysvědčení.

Opravné a komisionální zkoušky:

- a) má-li zákonný zástupce žáka pochybnosti o správnosti hodnocení, může požádat o komisionální přezkoušení žáka
- b) žáci, kteří na konci druhého pololetí neprospěli nejvýše ze dvou povinných předmětů a neopakovali na I. stupni ročník, konají opravné zkoušky – opravné zkoušky jsou komisionální

Autoevaluace školy

Oblasti autoevaluace

- podmínky vzdělávání
- soulad ŠVP s RVP
- spolupráce s rodiči, vliv vzájemných vztahů školy, žáků, rodičů a dalších osob a partnerů
- výsledky vzdělávání
- řízení školy, kvalita personální práce a dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků
- úroveň výsledků práce školy ve vztahu k podmínkám vzdělávání a ekonomickým podmínkám
- vyučovací a školní klima

Cíle a kritéria autoevaluace

- udržování a další systematické zlepšování spolupráce s rodiči, žáky a partnery
- zvyšování úrovně vzdělání žáků a prohlubování jejich klíčových kompetencí
- v souvislosti s ekonomickými podmínkami prohlubování a rozvoj dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků
- udržení a další zlepšení příznivého klimatu školy

Nástroje autoevaluace

- řízený rozhovor
- řízená skupinová diskuze
- školní dokumentace
- dotazníky
- žákovské práce
- hodnocení školy a učitelů žáky
- hodnocení práce učitelů vedením školy

Časové rozvržení evaluačních činností

- průběžná činnost: sledování práce učitelů, sledování a hodnocení práce žáků, ověřování ŠVP v praktickém životě školy, hodnocení klimatu školy, posuzování vztahů školy s veřejností a partnery
- hodnocení na konci pololetí: výsledky dosažené žáky, efektivita programu, jeho dopad na klima školy, na vztah učitelů a žáků, používané výukové metody a postupy, chování žáků
- hodnocení na konci dvouletého cyklu: efektivita fungování ŠVP a návrhy na jeho případné změny, porovnání objektivních podmínek školy

Schválení dokumentu

Dokument byl schválen pedagogickou radou školy dne 25. srpna 2008, modifikován 11. července 2011, 20. července 2012 a 18. srpna 2023. Modifikace schválena pedagogickou radou dne 31. srpna 2023.

Dokument byl předložen školské radě dne 27. srpna 2023.